

II. Lærerne og Undervisningen samt forskellige Sager vedrørende de enkelte Fakulteter.

A. Det teologiske Fakultet.

1. Sognepræst Eduard Osvald Geismar ansættes som Professor i Teologi efter Professor, Dr. theol. Chr. Garbos Død. Anciennitetsforhøjelse for Professor Geismar.

(Journ. Nr. 347/1920 og 154/1921).

Den 1. August 1920 afgang Professor, Dr. theol. Chr. E. N. Garbo ved Døden. Efterat det saaledes ledigtblevne Embede som Professor i Teologi med de systematiske Fag som Hovedfag havde været opslaaet ledigt, udtalte det af det teologiske Fakultet nedsatte sagkyndige Udvalg følgende med Hensyn til de om Embedet indkomne 6 Ansøgninger:

»Til det ledige Professorat i Theologi med de systematiske Fag som Hovedfag har der meldt sig fem danske Ansøgere (cand. theol. P. Brodersen, Sognepræst Edv. Geismar, Pastor, Dr. theol. C. J. Hoffmeyer, Dr. theol. A. Th. Jørgensen, Sognepræst, Dr. theol. N. M. Plum) og en svensk (Docent, Dr. theol. T. Bohlin).

Cand. theol. A. Brodersen har vel taget en smuk Eksamen og vides at interessere sig særlig for de systematiske Fag, men har endnu intet offentliggjort af videnskabelig Karakter.

Dr. theol. C. J. Hoffmeyer har erhvervet sig den theologiske Doktorgrad ved en Afhandling om »Den apokryfe og pseudepigrafe Litteraturs Stilling til Partidannelserne i den palæstinensiske Senjødedom«. Bortset fra denne fortjenstfulde Afhandling, hvis Emne ligger indenfor en helt anden Videnskabsgren, og en mindre Afhandling i Teologisk Tidsskrift om et beslægtet Emne har Dr. Hoffmeyer intet offentliggjort, hvorfor der savnes et Grundlag for Bedømmelse af hans Kvalifikationer, naar det drejer sig om Besættelse af et Professorat i systematisk Teologi.

Dr. theol. A. Th. Jørgensen har udfoldet megen Flid som theologisk Forfatter gennem Skrifter — deriblandt hans Disputats: Luthers Kamp mod den romersk-katolske Semipelagianisme — og navnlig gennem Afhandlinger og Artikler. Men han har kun i meget ringe Omfang behandlet systematiske Emner, hvorfor den foreliggende Produktion ikke kan kvalificere ham til at komme i Betragtning ved Besættelse af et Professorat i systematisk Theologi.

Sognepræst, Dr. theol. N. M. Plum har offentliggjort flere Arbejder, deriblandt en Disputats om Forsagelsen ved Daaben. Han har vist sig som en videnskabelig interesseret og kundskabsrig Forfatter, men væ-

sentlig indenfor Theologiens historiske Side, ikke indenfor de under det ledige Professorat hørende Fag.

Sognepræst *E. Geismar* har fra sin Ungdom interesseret sig levende for de under dette Professorat hørende Problemer, ikke mindst Forholdet mellem Theologien og den almindelige Tænkning; foruden theologiske Studier drev han ogsaa filosofiske, saaledes hos Høffding og hos Eucken i Jena. Han har bestandig fastholdt denne Interesse og skrevet en Række Bøger og Afhandlinger, der beskæftiger sig med saa centrale Spørgsmaal som Forholdet mellem Kristendom og Udviklingslæren, Religion og Videnskab, eller med en Række Tænkere som Spencer, Hegel, Eucken, Kierkegaard og Kähler. Ganske vist har mange Aars Præstegerning begrænset Pastor Geismars Produktion, saa at den ikke frembyder noget større videnskabeligt Værk, men en Række mindre Skrifter og Afhandlinger. Disse vidner dog om en saa omfattende theologisk og filosofisk Viden og en saa baade skarp og loyal Problembehandling, at vi maa anse ham for kvalificeret til et Professorat i systematisk Teologi.

Docent *T. Bohlin* har i Forhold til sin Alder allerede en ret omfangsrig Produktion at opvise, samlende sig især om Kierkegaard og Pascal. Betydeligst er hans akademiske Afhandling: »S. Kierkegaards etiska åskådning«, det bygger paa meget grundige Studier af Kierkegaard og giver en dygtig Gennemgang af hans Skrifter. Men man savner dog indgaaende Drøftelse af vigtige Problemer, især en paa selvstændige Studier af Hegel bygget Undersøgelse af Kierkegaards Forhold til denne Filosof. Docent Bohlins Forfatterskab har i det hele ikke nogen systematisk Karakter. Dette Indtryk har ikke kunnet ændres ved et i sidste Øjeblik modtaget maskinskrevet Brudstykke af en Afhandling om »Etik och Uppenbarelsetro«. Der er nogen Divergens til Stede mellem Udvalgets Medlemmer i Bedømmelsen af Docent Bohlins Kvalifikationer, men vi er enige om, at han i hvert Fald paa det specielt systematiske Omraade ikke hæver sig over Pastor Geismar, hvilket formentlig maatte være Betingelse for med Henblik paa ham at foreslaa Afholdelse af en Konkurrence.

Derfor foreslaar Udvalget, at Sognepræst *Edv. Geismar* ansættes i Embedet.«

Til denne Erklæring sluttede det theologiske Fakultet sig i Skrivelse af 11. Januar 1921, og Konsistorium indstillede i Henhold hertil under 21. s. M., at Sognepræst Geismar maatte blive ansat i det paagældende Embede. Under 10 Februar 1921 udnævntes derefter Sognepræst ved Trinitatis Kirke i København *Eduard Osvald Geismar* til Professor i Teologi fra 1. Marts s. A. at regne.

Under Hensyn til at Professor Geismar i sit tidligere Embede som Sognepræst i Henhold til § 1 i Lov Nr. 364 af 28. Juni 1920 havde oppebaaret en aarlig Lønning af 9600 Kr. foruden et Boliglegat paa 800 Kr., optoges paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 saalydende Tekstanmærkning: »Professor E. O. Geismars Tjenestealder i Henseende til Lønning regnes fra 1. Marts 1912, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3075—76.

2. Oprettelsen af et Docentur i systematisk Teologi. Sognepræst, Dr. theol. Niels Munk Plum ansættes i dette ny Docentur.

(Journ. Nr. 258/1919, 365/1919, 344/1920, 250/1921, 399/1921 og 212/1922).

I Anledning af, at Undervisningsministeriet i Skrivelse af 4. August 1919 havde udbedt sig en samlet Indstilling om, hvilke nye Professorater og Docenturer der ønskedes oprettede for Finansaaret 1920—21, udtalte det teologiske Fakultet i Skrivelse af 29. September 1919 bl. a. følgende:

»Trangen til forøget Lærerkraft i de systematiske Fag er efterhaanden blevet stærkt følelig. Den stærke Udvikling og Specialisering af de forskellige teologiske Fag, som efterhaanden er foregaaet, har medført, at det tidligere Forhold, at Fakultetets Lærere under Vakance eller under en Lærers Forfald ved Sygdom eller Bortrejse maatte vikariere i hinandens Fag, ikke mere kan opretholdes paa tilfredsstillende Maade. Den enkelte Lærer kan nu ikke paa videnskabelig Maade beherske mere end sit eget Fag, saa at en Dublering af Fagene maa anses for paakrævet. En saadan har ikke fundet Sted for Moralens og Religionsfilosofiens Vedkommende. Hertil kommer, at den ved kgl. Anordning af 29. November 1912 oprettede Skoleembedseksamen i Kristendomskundskab nødvendiggor en dobbelt Række af Forelæsninger i de systematiske Fag, nemlig foruden Forelæsningerne for de teologiske Studerende tillige (kortere) Forelæsninger for Studerende, der forbereder sig til Prøven i Kristendomskundskab. Fakultetet maa derfor andrage om, at der oprettes et normeret Docentur i de systematiske Fag.«

I Skrivelse til Undervisningsministeriet af 19. November 1919 anbefalede Konsistorium Oprettelsen af det saaledes foreslaede Docentur og ved § 16 i Normeringsloven for 1921—22 oprettedes derefter et Docentur i systematisk Teologi.

Efterat det saaledes oprettede Embede havde været opslaaet ledigt, udbad Undervisningsministeriet sig under 27. Juni 1921 Konsistoriums Erklæring med Hensyn til de fra Sognepræst, Dr. theol. N. M. Plum, cand. theol. Poul Brodersen og Dr. theol. Jens Nørregaard fremkomne Ansøgninger, af hvilke den sidstnævntes dog senere blev taget tilbage. Angaaende de to andre Ansøgninger udtalte det teologiske Fakultet under 23. September 1921 følgende:

»I æret Skrivelse af 28. Juni har Konsistorium fremsendt tre Ansøgninger til det ledige Docentur i systematisk Teologi og udbedt sig Fakultetets Erklæring over dem. I en ny Skrivelse af 15. Juli fremsendte Konsistorium en Meddelelse fra Dr. theol. J. Nørregaard om, at han tog sin Ansøgning tilbage.

Af de øvrige to Ansøgere er cand. theol. Poul Brodersen utvivlsomt en dygtig og lovende Kandidat. Han har skrevet en mindre Afhandling om »Aabenbaringsbegrebet i W. Herrmanns Teologi«, som vil blive optaget i Teologisk Tidsskrift og som har foreligget for Fakultetet. Afhandlingen vidner om Flid og Dygtighed, men da den er det eneste litterære Arbejde fra cand. Brodersens Haand, maa Fakultetet mene, at der for hans Vedkommende ikke foreligger et tilstrækkeligt Materiale til for Tiden med Sikkerhed at fastslaa hans Kvalifikationer til akademisk Ansættelse.

Sognepræst, Dr. theol. N. M. Plum har erhvervet sig Doktorgraden i Teologi ved en Afhandling om Forsagelsen ved Daaben. Dr. Plum har desuden offentliggjort en Del mindre Skrifter og Afhandlinger, der delvis omhandler systematiske Emner og som vidner om, at Forfatteren med Dygtighed og Flid har fortsat sine Studier. Han maa derfor siges at have lagt de fornødne Kvalifikationer for Dagen til at bestride et Docentur i systematisk Teologi.

Fakultetet maa derfor enstemmigt anbefale, at Sognepræst, Dr. theol. N. M. Plum ansættes som Docent i systematisk Teologi under det teologiske Fakultet.

Til denne Indstilling sluttede Konsistorium sig i Skrivelse til Undervisningsministeriet af 7. Oktober 1921, og under 27. s. M. udnævntes derefter Sognepræst for Gunslev Menighed, Dr. theol. Niels Munk Plum til Docent i systematisk Teologi fra 1. Januar 1922 at regne.

I Skrivelse af 10. Juni 1922 bifaldt Undervisningsministeriet, at der udbetaltes Docent Plum 1010 Kr. 70 Øre som Godtgørelse af Udgifterne ved hans og hans Husstands Flytning fra Gunslev Præstegaard til København.

Under 14. November 1921 anholdt Docent Plum om at faa tillagt forhøjet Anciennitet, saaledes at den ham som Præst tilkommende Ret til Alderstillæg overførtes til hans nye Embede. I Anledning af dette Andragende udtalte Universitetskvæsturen under 11. Januar 1922 bl. a. følgende:

»I det foreliggende Andragende anholder Docent Plum nu om, at der i Betragtning af, at Begyndelseslønnen for en Docent if. § 935 i Statstjenestemandsløven er 4500 Kr. aarlig, maa blive tillagt ham forhøjet Anciennitet, saaledes at den ham som Præst tilkommende Ret til Alderstillæg overføres paa hans nye Embede ved Universitetet.

Til nærmere Oplysning om sin lønningsmæssige Stilling i Folkekirken har Docent Plum i den hermed følgende Skrivelse af 28. f. M. oplyst, at han i 1906 ansattes som Klokker ved Gentofte Kirke og i 1909 tillige som præsteviet Medhjælper sammesteds. Embedet som Klokker faldt ind under Bestemmelsen i Lov Nr. 47 af 14. Marts 1913 § 1. d., hvorved der tillagdes Docent Plum Anciennitet med Hensyn til Alderstillæg fra 1. Jan. 1908. I 1913 udnævntes han til Kateket ved Roskilde Domkirke og 31. Januar 1917 til sit hidtilværende Embede som Sognepræst for Gunslev, hvorved han i Henhold til den nys citerede Lovs § 1. b. (da dette Embede var i 2. Lønningsklasse) mistede 8 Aars Anciennitet.

I Henhold til Lønningslov for Folkekirkenes Tjenestemænd udenfor København og Frederiksberg Nr. 543 af 4. Oktober 1919 § 4 er Dr. Plums Lønning som Sognepræst ved Kirkeministeriets Skrivelse af 27. September 1920 fastsat til 4440 Kr. + Alderstillæg 480 Kr. = 4920 Kr. med Tjenestealder fra 1. Jan. 1916. Det næste Alderstillæg vilde have fundet Sted 1. Jan. d. A., hvorved Dr. Plums Lønning som Sognepræst altsaa nu vilde være bleven 4920 Kr. + 480 Kr. = 5400 Kr. Som Sognepræst vilde Dr. Plum herefter nu have oppebaaret 5400 Kr. + 1050 Kr. = 6450 Kr., medens han nu som Docent oppebærer i Lønning 4500 Kr. og i Konjunkturtillæg 960 Kr., altsaa tilsammen 5460 Kr. Dyrtidstillæget

er det samme i begge Stillinger og fra Stedtillæget maa formentlig bortsees, da det er bestemt til at opveje Forskel i Prisforholdene paa Landet og i Byen.

Der er tidligere i flere Tilfælde gennem særlig Finanslovbevilling raadet Bod paa den Indtægtsnedgang, som Universitetslærere har lidt ved Overgangen fra anden Stilling til Ansættelse som Professor eller Docent. Man skal saaledes anføre, at der paa Finansloven for 1919—20 optoges en Tekstanmærkning om, at Tjenestealderen for Dr. H. M. Hansen, der udnævntes til Docent fra 1. April 1918, skal regnes fra 1. April 1914, jfr. Rigsdagstidenden for 1918—19, Tillæg A., Sp. 1351—52, og at der ved Tillægsbevillingsloven for 1919—20 tillagdes fhv. Kontorchef i statistisk Departement Warming, der var udnævnt til Professor fra 1. Sept. 1919 at regne, og Adjunkt Brix, der var udnævnt til Docent fra 1. Decb. 1919 at regne, Tjenestealder henholdsvis som Professor fra 1. Sept. 1910 at regne og som Docent fra 1. Decb. 1913 at regne, jfr. Rigsdagstidenden 1919—20, Tillæg B., Sp. 3219—24. Endelig skal det anføres, at der paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21, jfr. Rigsdagstidenden for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3075—76, tillagdes Sognepræst Eduard Geismar, der udnævntes til Professor fra 1. Marts 1921, Tjenestealder fra 1. Marts 1912 at regne.

Efter de foreliggende Forhold maa det forekomme Universitetskvæsturen særdeles ønskeligt, at der paa tilsvarende Maade skaffes Docent Plum Erstatning for den ham med Overgangen fra en Statsansættelse til en anden forvoldte Indtægtsnedgang, og man skal derfor anbefale, at der søges tilvejebragt Hjemmel for fra 1. Jan. d. A. at regne at tillægge Docent Plum forøget Lønningsanciennitet. En saadan Anciennitetsforøgelse bør formentlig i hvert Fald regnes fra 1. Januar 1919, saaledes at der kan tillægges ham et Alderstillæg paa 600 Kr., men da Opnaelsen af et saadant Tillæg kun tildels vil yde ham Erstatning for den stedfundne Indtægtsnedgang, vilde det eventuelt findes passende at søge tillagt ham Lønningsanciennitet fra 1. Januar 1916, hvorved han i Lønning og Alderstillæg vilde opnaa 5700 Kr. aarlig, eller Lønningsanciennitet fra et passende Tidspunkt mellem de to nævnte Dage, saaledes at han i alt Fald kunde faa Adgang til en tidligere Oprykning paa 3. Løntrin.«

D. 24. Januar 1922 fremsendtes Sagen med Anbefaling af Konsistorium til Undervisningsministeriet, og paa Tillægsbevillingsloven for 1921—22 optoges derefter saalydende Tekstanmærkning: »Der tillægges Docent, Dr. theol. Niels Munk Plum Anciennitet fra 1. April 1916 at regne«, jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg B., Sp. 2501—04.

3. Oprettelse af et personligt Docentur i Missionshistorie for Lektor L. Bergmann.

(Journ. Nr. 229/1920).

D. 3. Marts 1920 indgav Lektor i Missionshistorie L. Bergmann Andragende om, at det ommeldte Lektorat maatte blive omdannet til et ekstraordinært Professorat i samme Fag. I dette Andragende udtaltes bl. a. følgende:

»Som den første Grund henviser jeg til Eksamensordningen. Allerede inden jeg blev udnævnt til Lektor, var den Ordning indført, at teologiske Studenter, der havde Kirkehistorie som Maksimumsfag, kunde vælge Missionshistorie som Speciale. Eksamensfordringerne bestemtes af Professor ordinarius i Kirkehistorie, som ogsaa overtog Eksaminationen. Efter at jeg i 1918 var begyndt at holde missionshistoriske Forelæsninger, som i første Række var beregnede paa Studenter med Speciale i Missionshistorie, er der gentagne Gange sket Henvendelse til mig fra de studerendes Side med Forespørgsel om Eksamensfordringerne, idet man er gaaet ud fra som en Selvfølge, at Læreren i Missionshistorie ogsaa havde Eksaminationen i dette Fag. Dette er imidlertid ikke Tilfældet. En Lektor har hverken Ret eller Pligt til at eksaminere, og jeg har derfor maattet henvise de spørgende til vedkommende kirkehistoriske Professor. Det tor dog vistnok betragtes som en uholdbar Ordning, at Faglæreren i Missionshistorie er udelukket fra at eksaminere i sit eget Fag, og at de studerende, som har Speciale i dette Fag, og hvis Forberedelse for en væsentlig Del har bestaaet i at følge Faglærerens Forelæsninger, er udelukkede fra at blive eksaminerede af denne Lærer, idet Eksaminationen paahviler en anden Universitetslærer, som i Forvejen har et meget vidt forgrenet Fag at varetage, og som ikke kan forudsættes tillige at være Specialist i det nye og lidet bearbejdede Fag, som Missionshistorien er. Men hvis Læreren i Missionshistorie i Fremtiden skal kunne overtage Eksaminationen i dette Fag, maa Lektorstillingen omdannes til en eksaminationsberettiget Lærerpost, d. v. s. til et Docentur eller et Professorat.

At min Ansøgning gælder et (ekstraordinært) Professorat, skal jeg tillade mig at begrunde paa følgende Maade. Under Udarbejdelsen af de omtalte Forelæsninger for Studenter med Speciale i Missionshistorie har jeg mere end tidligere faaet Klarhed over, hvor lidet bearbejdet dette vidtspændende Fag er, om hvis Omfang og Betydning det maa være mig tilladt at henvise til min som Bilag vedlagte Tiltrædelsesforelæsning: »Missionsvidenskaben paa Universitetet« (1918). Som Universitetslærer i Faget har jeg lige fra første Begyndelse følt det som min Opgave ikke blot at holde Forelæsninger, men ogsaa at anlægge mit Arbejde med det Maal for Øje, at jeg efterhaanden kunde blive i Stand til at udgive en udførlig Haandbog i den protestantiske Missions Historie, hvilende paa et selvstændigt Studium af Kilderne og hjemlet ved Henvisninger til disse. Værket er tænkt at skulle falde i 2 Hoveddele. I den første, der vil omfatte 2 Bind, ligger Tyngdepunktet i den hjemlige Kristenhed; det paavises, hvorledes Missionstanken fremkommer paa protestantisk Grund under Indflydelse af Tidens Kolonialpolitik og under Paavirkning af den ældre (og samtidige) katolske Mission — hvorledes den snart hemmes, snart fremmes af de herskende Aandsretninger (Ortodoksi, Pietisme, Rationalisme o. s. v.) — hvorledes der oprettes Missionselskaber og organiseres Missionsarbejde — hvorledes der fremkommer en omfattende Missionslitteratur og en begyndende Missionsvidenskab. I anden Hoveddel ligger Tyngdepunktet ude i Missionslandene; paa den i hvert enkelt Tilfælde nødvendige geografiske, etnografiske, religionshistoriske og kolonialhistoriske Baggrund skildres selve det protestantiske Missionsarbejde i dets fremad-

skridende Udvikling. En indgaaende Fremstilling heraf, paa Grundlag af det foreliggende Kildemateriale og med Drøftelse af de forskellige betydningsfulde Problemer (f. Eks. vedrørende Forholdet mellem Mission og Kultur), vil efter den Plan, jeg foreløbig har udkastet, kræve ikke mindre end 7 Bind. Foruden denne »Haandbog« i 2 + 7 Bind vilde jeg gerne give en »Lærebog« i 1 Bind om det samme Emne.

At en saadan Fremstilling turde have stor Interesse, ikke blot for Kirkehistorien, men ogsaa for den almindelige Kulturhistorie og Religionshistorie, vil næppe kunne modsiges. Hvor vidt Ansøgeren maatte besidde de fornødne Evner til at udføre et saadant Arbejde paa en i videnskabelig Henseende tilfredsstillende Maade, derom drister han sig ikke til selv at udtale nogen Mening, men appellerer frimodigt til det teologiske Fakultets Dom som den i dette Spørgsmaal mest sagkyndige Instans.«

I Anledning heraf udtalte det teologiske Fakultet under 9. April 1920 følgende:

»Fakultetet skal henvise til sin Skrivelse af 28. Nov. 1916, hvor det dels gav en Begrundelse for Ønskeligheden af en regelmæssig missionshistorisk Undervisning ved Universitetet dels nævnte Cand. theol. Bergmann som en Mand, der fra alle Sider udpegedes som særlig skikket til at tage denne Opgave op. Fakultetet indskrænkede sig den Gang til at andrage om Oprettelsen af et Lektorat. Men det maa erkendes, at denne Ordning i Længden er lidet tilfredsstillende. Økonomisk bliver det stedse vanskeligere for en Mand, tilmed naar han som i det foreliggende Tilfælde ikke mere er ung og har Forsørgelsespligt overfor en større Familie, at anvende den fornødne Tid paa Studierne, naar han som Vederlag kun kan regne med en Lektors beskedent lønede og ikke pensionsberettigede Stilling; den Sygdom, hvorunder Lektor Bergmann har lidt, turde ogsaa pege hen paa Nødvendigheden af at sætte ham i Stand til at frigøre sig for en Del andet Arbejde, dersom han skal kunne udfylde Stillingen som Universitetslærer paa en ogsaa for ham selv tilfredsstillende Maade. Endelig gør Hensynet til Examen det ønskeligt, at Lektor Bergmann faar en fastere Stilling ved Universitetet end en Lektors. Vel er det ingenlunde Hensigten, at Missionshistorie skal indføres som obligatorisk Examensfag. Men det er allerede nu efter Eksamensordningen tilladt at tage Missionshistorie som Speciale inden for Kirkehistorie. Det maa da erkendes for naturligt og udfra den kirkehistoriske Professors Synspunkt, hvem Examinationen i Missionshistorie hidtil har paahvilet, ønskeligt, at Fakultetet kan overdrage Speciallæreren i Missionshistorie at deltage i Examenarbejdet.

Medens Fakultetet er enig om, at en Forbedring af Lektor Bergmanns Stilling bør tilstræbes, og at man paa den anden Side ikke bør søge oprettet en normeret Plads i Missionshistorie, har der været delte Meninger om, hvorvidt et ekstraordinært Professorat eller et personligt Docentur var at anbefale. Under disse Forhold har imidlertid hele Fakultetet — der veed hertil at have Lektor Bergmanns Tilslutning, for saa vidt som hans principale Andragende om et ekstraordinært Professorat ikke kan imødekommes — forenet sig om at anbefale

1) Oprettelsen af et personligt Docentur i Missionshistorie for Lektor Bergmann med Forpligtelse til at deltage i forefaldende Fakultetsarbejde efter Fakultetets nærmere Anvisning;

2) hvis de bevilgende Myndigheders Billigelse heraf ikke for Tiden kan opnaaes, Fornyelsen af Lektoratet paa 3 Aar.«

Under 17. Juni 1920 fremsendte Konsistorium Sagen til Undervisningsministeriet, idet det udtaltes, at Konsistorium for Tiden maatte indskrænke sig til at anbefale, at Lektoratet blev fornyet paa Finansloven for 1921—22 for et Tidsrum af 3 Aar saaledes, at der tillagdes Lektoren en passende Forhøjelse af det hidtilværende Honorar paa 2400 Kr. aarlig, men at man haabede inden Udløbet af disse 3 Aar at komme tilbage til Spørgsmaalet om Oprettelse af et personligt Docentur for Andrageren. Paa Finansloven for 1921—22 optoges derefter den fornødne Bevilling til Fornyelse af Lektoratet, dog saaledes at Honoraret, der ved den almindelige Honorarregulering i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 24. Juli 1920 var blevet bestemt til 2700 Kr. aarlig, forhøjedes til 3600 Kr. aarlig, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1447—48.

I Skrivelse af 8. Juni 1921 indstillede Konsistorium i Henhold til Fakultetets Forslag, at der søgtes givet en Bevilling til Lønning af hidtilværende Lektor Bergmann som ekstraordinær Docent i Missionshistorie, men i Skrivelse af 11. Juli s. A. meddelte Ministeriet, at det ikke saa sig i Stand til at søge den nævnte Stilling oprettet. Under 12. Juni 1922 fornyede Konsistorium sin Indstilling, og paa Finansloven for 1923—24, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 1763—64, optoges derefter følgende Tekstanmærkning: »Der tillægges cand. theol. L. Bergmann oprykkende Docentlønning med Pensionsret som ekstraordinær Docent i Missionshistorie.«

Under 27. April 1923 udnævntes derefter Lektor Lorenz Bergmann til Docent i Missionshistorie fra 1. April s. A. at regne.

4. Cand. theol. Aage Bentzen ansættes som Docent i det gamle Testamente.

(Journ. Nr. 157/1922).

Efterat Docent, Dr. phil. Johs. Pedersen under 15. Februar 1922 var bleven udnævnt til Professor i semitisk-østerlandsk Filologi, blev det af ham hidtil beklædte Embede som Docent i det gamle Testamente opslaaet ledigt. I Anledning af de derefter indkomne 2 Ansøgninger fra cand. theol. Aage Bentzen og cand. theol. P. O. Bostrup udtalte det teologiske Fakultet under 2. November 1922 følgende:

»Begge Ansøgerne er meget dygtige Kandidater, men da ingen af dem har offentliggjort saadanne videnskabelige Arbejder, at en sikker Afgørelse paa Grundlag deraf vilde kunne træffes, har Fakultetet været klart over, at det maa anbefale, at der afholdes Konkurrence, og det har derfor anset det for unødvendigt at nedsætte et særligt sagkyn-

dig Udvalg, men det maa iøvrigt ønske, at Reglerne i den kgl. Anordning af 26. Juni 1918 om Konkurrence om Professorater saa vidt muligt følges.

Fakultetet skal da anbefale, at der afholdes en Konkurrence, hvortil Adgangen staar aaben for de to Ansøgere, nærmere saaledes:

A. Konkurrencen bestaar af følgende Prøver:

1) Besvarelse af en Opgave over et opgivet gammeltestamentligt Æmne, fælles for Konkurrenterne. Afhandlingen indleveres trykt til Konkurrencekomiteens Formand indenfor en Frist af 10 Uger. Fakultetet forudsætter her, at Trykningsomkostningerne, dog med Fradrag af Korrekturgodtgørelsen, bestrides af det offentlige. Der afgives et Eksemplar til hvert af Konkurrencekomiteens Medlemmer; Besvarelsene maa ikke offentliggøres eller paa anden Maade bringes til Publikums Kundskab, førend Konkurrencekomiteen har afgivet sin Indstilling til Ministeriet.

2) to offentlige Forelæsninger, af hvilke den ene er gammeltestamentlig eksegetisk og den anden behandler et Æmne fra den gammeltestamentlige Teologi. Æmnerne opgives og er fælles for Konkurrenterne. Til Udarbejdelsen tilstaaes ialt 8 Dage. Et læseligt og nogenlunde fyldigt Manuskript leveres umiddelbart efter paagældende Forelæsning til Konkurrencekomiteens Formand, som efter Konkurrencens Afslutning afgiver det til Universitetets Arkiv.

B. Konkurrencekomiteen, hvis Opgave bliver den i kgl. Anordning af 26. Juni 1918 § 7 og 8 omtalte, kommer til at bestaa af:

Fakultetets Dekan som Formand, fire Medlemmer af Fakultetet, valgte af dette, nemlig Professorerne Dr. Jacobsen, Dr. Ammundsen, Dr. Torm og Docent, Dr. Mosbech samt som Suppleant Professor, Dr. Bang, tre Medlemmer, valgte af Ministeriet udenfor Fakultetet; som saadanne tillader Fakultetet sig at foreslaa Professorerne Dr. phil. & theol. Frants Buhl og Dr. phil. Johannes Pedersen samt Sognepræst i Snoldelev og Tune L. Glahn.

C. Fakultetet bemyndiges til at foranstalte det videre fornødne med Hensyn til Konkurrencens Afholdelse.

I Skrivelse til Undervisningsministeriet af 8. November 1922 sluttede Konsistorium sig til Fakultetets Indstilling om Nedsættelsen af en Konkurrencekomité og under 9. Januar 1923 meddelte Ministeriet derefter, at Kongen under 3. s. M. havde bifaldet Nedsættelsen af en Konkurrencekomité bestaaende af Dekanus for det teologiske Fakultet som Formand, Professorerne Dr. theol. Jacobsen, Dr. theol. Ammundsen, Dr. theol. Torm og Docent, Dr. theol. Mosbech som valgte af Universitetet og Professorerne Dr. phil. & theol. Frants Buhl, Dr. phil. Johs. Pedersen samt Sognepræst i Snoldelev og Tune L. Glahn som valgte af Ministeriet. Ministeriet tillod derhos efter Brevveksling med Folketingets Finansudvalg, at der til Dækning af de med Konkurrencen forbundne Trykningsomkostninger paa forventet Tillægsbevilling afholdtes et Beløb af indtil 4000 Kr.

Emnet for den skriftlige Opgave, som de konkurrerende skulde besvare, var følgende: »Den israelitiske Sabbats Oprindelse og Historie indtil Jerusalems Erobring Aar 70.« Den mundtlige Del af Konkur-

rencen afholdtes d. 5. og 7. Maj 1923. Emnet for den første Forelæsning var: »Numeri 23, 18—24 incl.« og for den anden Forelæsning: »Israeltisk Opfattelse af de ikke-israelitiske Religioner indtil Exilets Slutning.«

Efter Konkurrencens Afslutning tilskrev Konkurrencekomiteen under 7. Maj 1923 Undervisningsministeriet saaledes:

»Efter Afslutningen af den ved Ministeriets Skrivelse af 9. Jan. foreskrevne Konkurrence om det ledige Docentur i Gl. Testamente under det teologiske Fakultet skal Konkurrence-Komiteen tillade sig at udtale følgende, der er Udtryk for den *énstemmige* Opfattelse:

Cand. theol. *P. O. Bostrup* har til Konkurrence-Komiteen indleveret en Afhandling, der kun behandler en *Del* af det opgivne Emne, men iøvrigt efter Komiteens Mening røber videnskabelige Anlæg. Som Grund til, at han ikke fik Besvarelsen af Opgaven i dens fulde Omfang færdig, har han meddelt Komiteen en Lægeattest, der bevidner hans stærkt nedsatte Arbejdskraft. Inden den mundtlige Konkurrence meldte cand. Bostrup sig fra yderligere Deltagelse i Konkurrencen, idet han atter henviste til sin nedsatte Arbejdsevne.

Cand. *Bentzen* har efter Komiteens Opfattelse fuldført Konkurrencen paa tilfredsstillende Maade, og vi skal derfor indstille ham til det ledige Embede.«

Under 30. Maj 1923 meddelte Undervisningsministeriet derefter, at cand. theol. Aage Bentzen d. 26. s. M. var bleven udnævnt til Docent i det gamle Testamente fra 15. Maj 1923 at regne.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg B., Sp. 1999—2000, stilledes 4000 Kr. til Raadighed til Bestridelse af Trykkeriudgifter ved Konkurrencen, men de virkelige Udgifter kom kun til at udgøre 2066 Kr. 29 Øre. Ved Skrivelse af 30. Juli 1923 bifaldt Undervisningsministeriet, at der af Universitetets Udgiftspost k. 3., Til andre overordentlige Udgifter, udrededes et Beløb af 100 Kr. med 50 Kr. til Professor, Dr. Fr. Buhl og 50 Kr. til Sognepræst Glahn som Godtgørelse for de af dem i Anledning af deres Hverv som Medlemmer af Konkurrencekomiteen afholdte Rejseudgifter.

5. Dr. theol. Jens Skouboe Nørregaard ansættes som Professor i Teologi med Kirke- og Dogmehistorie som Hovedfag efter Professor, Dr. theol. O. V. Ammundsens Afgang fra Universitetet.

(Journ. Nr. 165/1923).

Efterat Professor, Dr. theol. O. V. Ammundsen var bleven udnævnt til Biskop over Haderslev Stift fra 1. Marts 1923 at regne, anmodede Undervisningsministeriet under 14. Marts s. A. Konsistorium om en Indstilling om, hvorledes det saaledes ledigtblevne Embede ønskedes opslaaet. I Henhold til det fra Konsistorium fremkomne Forslag blev Embedet derefter opslaaet ledigt med Kirke- og Dogmehistorie som Hovedfag. Med Hensyn til de om Embedet fremkomne Ansøgninger fra Dr. theol. J. Nørregaard og Sognepræst Dr. theol. Lindegaard-Peter-

sen udtalte det af det teologiske Fakultet nedsatte fagkyndige Udvalg under 23. April 1923 følgende:

»Undertegnede, der udgør det af det theologiske Fakultet nedsatte fagkyndige Udvalg til Bedømmelse af Ansøgerne om det ledige Professorat i Theologi med Kirke- og Dogmehistorie som Hovedfag, skal om de to Ansøgere udtale følgende som vor enstemmige Opfattelse.

Dr. theol. J. Nørregaard har gennem sin Disputats om Augustins religiøse Gennembrud (1920; 1923 udkommet paa Tysk ved Rask-Ørsted-Fondens Foranstaltning) vist sig som en betydelig, indtrængende, omsigtsfuld Forsker. Bogen er den modne Frugt af indgaaende Studier; med god filologisk Uddannelse og sikker kritisk Behandling af Kilderne gives her en Analyse af en fremragende religiøs Personligheds Udvikling, hvorved Forfatteren tillige føres ind paa Problemer fra Filosofiens og den kristelige Tænkning's Historie, alt fremlagt med en ikke sædvanlig Fremstillingsevne. Arbejdet har sikkert bragt et vigtigt og omdebatteret Spørgsmaal et godt Skridt frem imod Løsningen og har ogsaa vundet Anerkendelse i Udlandet. Da Dr. Nørregaard tillige, som bl. a. hans Deltagelse i Udgivelsen af »Kirkehistoriske Læsestykker« vidner om, besidder en omfattende almindelig kirkehistorisk Viden, som han nu ved sin sidste store Udenlandsrejse har suppleret med arkæologiske Studier, maa Udvalget anse ham for særdeles kvalificeret til den ledige Post.

Sognepræst, Dr. theol. Lindegaard-Petersen har igennem sin Disputats og sine Afhandlinger, hvoriblandt en større om Symbolforpligtelsen i den danske Kirke, vist sig som en meget flittig og belæst Forfatter, der især har Fortjeneste af at have opdyrket og gjort bekendt den hidtil saa forsømte nyere franske protestantiske Kirkehistorie. Men baade i Nøjagtighed, Selvstændighed og dyb Indtrængen i Problemerne staar han saa afgjort tilbage for Dr. Nørregaard, at Udvalget ikke finder Grund til at foreslaa nogen Konkurrence, men anbefaler, at Dr. Nørregaard uden Konkurrence udnævnes til Professor.«

Til denne Erklæring sluttede Fakultetet sig i Skrivelse af 4. Maj 1923, og under 18. s. M. indstillede Konsistorium til Undervisningsministeriet, at Dr. theol. Nørregaard udnævntes i det paagældende Embede. Under 7. Juni 1923 meddelte Undervisningsministeriet derefter, at Dr. theol. Jens Skoubøe Nørregaard d. 4. s. M. var bleven udnævnt til Professor i Teologi med Kirke- og Dogmehistorie som Hovedfag.

6. Forskellige mindre Sager.

— I Anledning af, at der i Henhold til Lov om et Udvalg for kirkelige Anliggender af 10. September 1920 skulde vælges af det teologiske Fakultet et Medlem af dette og af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet en juridisk Professor til at indtræde i Udvalget, anmodede Undervisningsministeriet i Skrivelse af 3. December 1920 Konsistorium om at foranledige disse Valg foretage. I Besvarelsen heraf meddelte Konsistorium under 28.

Januar 1921 Ministeriet, at Professorerne, Dr. theol. J. Oskar Andersen og Dr. jur. Axel Møller var valgt til Medlemmer af det nævnte Udvalg (Journ. Nr. 436/1920).

— I Skrivelse af 1. Februar 1921 bifaldt Undervisningsministeriet i Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling af 14. Januar s. A., at det ved Ministeriets Skrivelse af 27. Juli 1917 fastsatte Honorar for Protokolføringen ved teologisk Eksamen fra og med Eksamensterminen Sommeren 1920 blev forhøjet fra 16 Kr. til 20 Kr. for hver ordinær Eksamensdag med forholdsvis Afkortning for de Dage, der er bestemt til Eksamination af et ringere Antal Eksaminander end det ordinære, idet der ved Beregningen af Eksaminandernes Antal alene bliver at gaa ud fra den Bekendtgørelse om Eksamen, som den forudgaaende Dag findes opslaaet paa Universitetet (Journ. Nr. 243/1920).

— Med Skrivelse af 8. December 1921 fremsendte Konsistorium til Undervisningsministeriet en af det teologiske Fakultet under 6. s. M. afgivne Erklæring om, hvilke Foranstaltninger der burde træffes for at sikre passende Uddannelse for Præster, der fremtidig maatte blive ansat ved de tyskprægede Menigheder i de sønderjydske Landsdele (Journ. Nr. 396/1921).

B. Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

1. Cand. polit. C. V. Bramsnæs beskikkes som Lektor i Socialpolitik

(Journ. Nr. 286/1920).

Under 5. Juni 1920 fremsendte det rets- og statsvidenskabelige Fakultet med sin anbefaling saalydende Andragende af 31. Maj s. A. fra de statsvidenskabelige Professorer:

»Under Henvisning til de statsvidenskabelige Professorers Skrivelse af 28. Nov. 1918 om Oprettelse af et Professorat i Statistik, hvori det udtaltes, at man ogsaa nærede andre Ønsker om Udvidelse af den statsvidenskabelige Lærerstab, anmoder undertegnede herved Fakultetet om, at der maa blive søgt Bevilling til at ansætte Sekretær i Statistisk Departement C. V. Bramsnæs som Lektor i Socialpolitik.

Hr. Bramsnæs er født i Aaret 1879. Efter først at være uddannet som Typograf tog han i 1908 Studentereksamen og bestod i 1914 statsvidenskabelig Eksamen med et smukt Resultat. Siden den Tid har han med Iver fortsat sine Studier, dels herhjemme, dels i Udlandet, hvorved han særlig har erhvervet sig et indgaaende Kendskab til den moderne social-politiske Udvikling. Han var Delegeret ved den internationale Konference om Arbejderforhold i Washington i Slutningen af 1919.

Hr. Bramsnæs har ved de Afhandlinger, han har offentliggjort, lagt en god Fremstillingsevne for Dagen, ligesom han som Manuduktør har vundet et godt Navn blandt de studerende for den Klarhed, hvormed han har forstaaet at lægge Stoffet til Rette. Paa Grund af de Forhold, under hvilke han har arbejdet sig frem, har han derimod endnu ikke haft Lejlighed til at prøve sine Kræfter paa større videnskabelige Op-gaver.

Vi tror at burde udtale, at det for Undervisningen af de statsvidenskabelige Studerende vil være af Betydning netop i de nærmeste Aar efter Verdenskrigen at kunne drage Nytte af den Indsigt, Hr. Bramsnæs sidder inde med paa Sociallovgivningens Omraade, og idet Lektoratet sætter ham i Stand til at frigøre sig for Arbejdet i Statistisk Departement, vil han faa Lejlighed til at fordybe sig i videnskabeligt Arbejde.

Under Henvisning til ovenstaaende anbefaler vi derfor varmt, at Hr. Bramsnæs paa 3 Aar ansættes som Lektor i Socialpolitik med Forpligtelse til at deltage saavel i Forelæsnings- som i Eksamensarbejde.

Dette Andragende fremsendtes d. 17. Juni 1920 til Ministeriet med Indstilling om Bevilling paa Finansloven for 1921—22 af en 3-aarig

Bevilling paa 2400 Kr. aarlig til Honorering af cand. polit. Bramsnæs som Lektor i Socialpolitik, hvorhos det bemærkedes, at Lektorens Deltagelse i Eksamensarbejde formentlig rettest burde bero paa Bemyndigelse i hvert enkelt Tilfælde.

Paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1603—04, bevilgedes derefter 2400 Kr. som 1. Del af en 3-aarig Bevilling paa 2400 Kr. aarlig til et Lektorat i Socialpolitik for cand. polit. C. V. Bramsnæs, hvorefter Undervisningsministeriet under 30. Juni 1921 beskikkede cand. Bramsnæs som Lektor i nævnte Fag fra 1. April 1921 at regne.

2. Nedlæggelse af et Docentur under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

(Journ. Nr. 186/1922).

Under 23. Marts 1922 meddelte Undervisningsministeriet Konsistorium, at det var blevet opmærksom paa, at der under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet henstod 2 ubesatte Docenturer, hvoraf det ene var ubesat under Hensyn til, at den paagældende Docent var bleven udnævnt til Professor extraordinarius i Statsret (Professor Birck), og at Ministeriet maatte nære overvejende Betænkelighed ved at bevare de paagældende Docenturer, naar de ikke besættes. Ministeriet vilde derfor stille Forslag om deres Nedlæggelse ved Normeringslovens 2. Behandling, men udbad sig forinden en Udtalelse om, hvorvidt der maatte være noget at erindre derimod fra Konsistoriums Side.

I Anledning heraf udtalte det rets- og statsvidenskabelige Fakultet under 12. April 1922 følgende:

»1. Det statsvidenskabelige Docentur har været hvilende, siden Professor, Dr. Birck under 13. April 1910 udnævntes til Professor extraordinarius. Fra det Øjeblik, hvor den sidste Stilling maatte bortfalde, vil det for Fakultetet med den stærke Udvikling af de statsvidenskabelige Discipliner være nødvendigt at have Docenturet til Raadighed. En Inddragelse af det nu vilde stride mod Forudsætningerne for Oprettelsen af det nævnte ekstraordinære Professorat; en saadan midlertidig Udvidelse af Lærerstaben kan ikke opveje en derefter følgende varig Indskrænkning deraf. Man skal derfor indstille, at dette Docentur fremdeles betragtes som hvilende.

2. Hvad angaar Docenturet i Retsvidenskab skal Fakultetet fremhæve, at de Grunde, som det i sin tidligere Skrivelse af 2. November 1920 har betonet og som talte for at udsætte dets Besættelse noget, endnu bestaar, og at Fakultetet trænger til denne Lærerpst og ønsker den besat saa snart som muligt. I den Tid, Docenturet ikke har været besat, har Fakultetet da ogsaa maattet søge særlig Hjælp ved Eksaminationen ved hver Eksamen. Den Forhalen af de unge Kandidaters videre Uddannelse, særlig ved Udenlandsrejser, som Krigen foranledigede, er nu snart endt. Flere yngre Jurister er for kort Tid siden vendt tilbage fra længere Studieophold i Udlandet, og der kan vistnok indenfor en nogenlunde nær Fremtid ventes videnskabelige Arbejder fra dem.

der vil kunne danne Grundlaget for en Bedømmelse af deres videnskabelige Kvalifikationer. Saa snart dette er Tilfældet, agter Fakultetet at foreslaa, at Docenturet paany opslaas og indstiller derfor, at det saa længe bevares.«

Under 19. April 1922 fremsendte Konsistorium med sin Tilslutning denne Erklæring til Undervisningsministeriet, der derpaa i Skrivelse af 18. Maj 1922 meddelte Konsistorium, at det havde tilstillet Folketingets Lønningsudvalg Ændringsforslag til Normeringsloven for 1922/23 bl. a. gaaende ud paa, at Docenturnes Antal ved det rets- og statsvidenskabelige Fakultet nedsættes med 1 til 1, saalænge det ekstraordinære Professorat i Statsvidenskab opretholdes.

Ved Normeringsloven for 1922/23 tilvejebragtes derpaa ved en Tilføjelse til Tjenestemandsløvens § 960 a. Hjemmel for den nævnte Nedsættelse i Docenternes Antal ved det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, saalænge det ekstraordinære Professorat i Statsvidenskab opretholdes.

3. Ansættelse af 4 Universitetsmanuduktører under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

(Journ. Nr. 190/1919, 372/1922 og 200/1923).

Under 1. April 1919 indgav det rets- og statsvidenskabelige Fakultet saalydende Indstilling:

»Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet tillader sig herved at indstille til det høje Ministerium, at der paa det næste Aars Finanslov søges Bevilling til, at der paa Universitetets Konto udredes Lønning til 3 Repetenter eller Assisterter under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Til Begrundelse og nærmere Forklaring heraf skal man anføre:

Det er almindelig bekendt, at de allerfleste juridiske Studerende benytter privat Manuduktion i vidt Omfang — ofte gennem hele Studietiden. Dette Forhold er i flere Retninger uheldigt, og Fakultetet har længe haft Opmærksomheden henvendt paa Muligheden af at komme bort derfra. Man har forsøgt at naa dette Maal ved en forbedret Indretning af Fakultetets Forelæsninger og Øvelser, idet man dels i videste Omfang har indført Eksaminatorier i Stedet for rene Forelæsninger, dels har sørget for, at hele Eksamensstoffet blev gennemgaaet regelmæssigt i Løbet af 4 Semestre — de fleste 1 Dels-Fag endog en Gang aarlig. Til Oplysning herom vedlægges Fakultetets »Vejledning for det juridiske Studium«. Disse Foranstaltninger har uden Tvivl medført nogen Nedgang i Studenternes Benyttelse af Manuduktion, idet et stigende Antal Studenter i den Del af Studietiden har søgt Universitetets Undervisning; men Størstedelen af Studenterne baserer dog stadig overvejende deres Studium paa Manuduktion. Disse Erfaringer har ført Fakultetet til den Erkendelse, at Universitetsundervisningen, som den drives nu, trænger til et Supplement. Hvis Studenterne skal fuldføre deres

Studier nogenlunde hurtigt, kan de ikke naa at følge Forelæsningerne i de enkelte Fag mere end een Gang i Studietidens Løb; men en enkelt Gennemgang vil ikke fyldestgøre Studenternes Behov, da det juridiske Eksamenspensum er saa stort, og da Stoffet vanskelig kan tilegnes virkeligt, saa længe man ikke har Oversigt over det hele. Dertil kommer endnu, at Studenternes store Antal gør det umuligt for Læreren at holde sig i Kontakt med hver enkelt Student, og at Forelæsningerne, der skal kunne høres af alle, ikke kan tilpasses særligt enten for Begyndere eller Viderekomne. Der er derfor Trang til en dobbelt Gennemgang, der vistnok bedst kan indrettes saaledes, at Forelæsningerne benyttes til den første grundlæggende Gennemgang, og at der *derefter* sker en fornyet Gennemgang i hastigere Tempo og paa mindre Hold, saaledes at Læreren bliver i Stand til at følge de enkelte Deltagere. En saadan Gennemgang kan Studenterne vel skaffe sig ved privat Manuduktion. Men at henvise Studenterne til den kan Universitetet ikke i Længden forsvare. Manuduktionen har en Tendens til helt at drage Studenterne bort fra Universitetet, og hvad den giver i Stedet, er langtfra altid godt. Mange Studenter vil — som Erfaringen viser — i god Tro komme til at vælge sig ganske ukvalificerede Lærere, og Studiet bliver meget kostbart. — For Tiden betales Manuduktion som Regel med 20 Kr. om Maa-neden pro persona, altsaa ca. 200 Kr. om Aaret.

Det uholdbare ved denne Tilstand fremkaldte for et Aarstid siden en Henvendelse til Fakultetet fra dets rets- og statsvidenskabelige Studenterraad, der anmodede Fakultetet om at oprette en af Fakultetet autoriseret og kontrolleret Manuduktion. Raadets Henvendelse var nærmest foranlediget af, at Manuduktørerne kort forud havde forhøjet Betalingen med $\frac{1}{3}$ (fra 15 til 20 Kr.); men Raadet fremhævede ogsaa stærkt det uheldige i, at de Studerende ingen Garanti havde for, at Manuduktørernes Undervisning var forsvarlig. Ved Forhandlinger med Fakultetet udformedes Tanken nærmere derhen, at Universitetet skulde ansætte og lønne det fornødne Antal Manuduktører, som saa skulde undervise i Lokaler, Universitetet stillede til Raadighed, og under Fakultetets Kontrol. Dækning for Udgifterne til Lønnen tænktes tilvejebragt væsentlig ved at lade de Studerende betale for Undervisningen, idet man dog vilde kræve en noget lavere Betaling end den, de private Manuduktører nu forlanger.

Efter indgaaende Overvejelser mente Fakultetet dog ikke at kunne anbefale denne Plan. Rent bortset fra Betænelighederne ved at optage en ligefrem Konkurrence med de private Manuduktører kan der navnlig rejses den Indvending mod Planen, at den let vilde medvirke til vedvarende at drage Studenterne bort fra den egentlige Universitetsundervisning. Endelig er det næppe paakrævet — i altfald næppe Universitetets Opgave — at gaa saa vidt, som denne Plan tilsigtede. Hvad der med Billighed kan forlanges af Universitetet, er, at det paa rimelige Vilkaar giver Adgang til en Undervisning, der er tilstrækkelig for flittige og jævnt flinke Studenter. Men hertil kræves næppe en fuldstændig Optagelse af Manuduktionssystemet; det vil formentlig være tilstrækkeligt, at Fakultetets Forelæsninger *suppleres ved Repetitorier*, ved hvilke Stoffet gennemgaaes paa ny for mindre Hold af Studerende.

Repetitorierne — som man foreløbig kun har tænkt oprettet i Fag, der læses til Eksamens anden Del — burde først og fremmest omfatte en enkelt, fuldstændig Gennemgang af Stoffet, som de Studerende kunde benytte, naar Hovedmassen af Stoffet var gennemgaaet ved Forelæsningerne, hvilket vil sige, at den normalt skulde begynde efter det fjerde Semester. Denne Gennemgangs Varighed er beregnet til 1 Aar — der vilde saa, da den normale Studietid til anden Del er $3\frac{1}{2}$ Aar, være levnet Studenterne $\frac{1}{2}$ Aar til Eksamenslæsning —, og den burde ske i Hold paa gennemsnitlig 10 à 12, højst 15 Studenter. Foruden denne etaarige Gennemgang vilde det vistnok anbefale sig efter hvert af de foregaaende 3 Semestre i den Tid, hvori Fakultetets mundtlige Eksamen holdes, at afholde kortere Repetitorier paa 5 à 6 Uger, i hvilke der kunde gennemgaaes saa meget af det sidst forløbne Semesters Stof, som Tiden tillader.

Hvor mange Repetenter der vil udkræves til at bestride dette Arbejde, lader sig ikke fastslaa sikkert paa Forhaand, da det ikke kan vides, i hvilket Omfang de Studerende vil benytte Undervisningen. Allerede af Hensyn til en rimelig Fordeling af Stoffet vil Antallet dog ikke kunne være mindre end 3, og paa den anden Side tør man vistnok regne med, at dette Antal indtil videre vil være tilstrækkeligt til ialtfald i Hovedsagen at gennemføre Planen.

Naar man regner, at Repetenterne vilde kunne undervise indtil 3 Timer daglig, vilde de fuldtud kunne bestride det etaarige Kursus, idet de 3 Repetenter i 2 Timer daglig kunde undervise 6 Hold, altsaa indtil 90 Studenter — og større Tilgang kan sikkert ikke ventes foreløbig. Hvis det etaarige Kursus optog de fulde 2 Timer, vilde det blive vanskeligt med en samlet Arbejdstid af kun 3 Timer at faa de korte Kursus i Eksamensterminerne gennemført, hvis ogsaa Tilgangen til dem blev stor; men man kunde dog være ret sikker paa at kunne bestride ogsaa dem, hvis man forbeholdt sig om fornødent at lade Antallet paa disse Hold stige til 20 à 25 Personer. I en kortere Tid vilde en Repetent maaske ogsaa kunne overkomme at læse 4 Timer om Dagen.

Repetenternes Løn har man tænkt ansat saaledes, at de fik 2000 Kr. i fast Løn med Pligt til derfor at læse 1 fuld Time om Dagen i den Tid, Universitetet er aabent, d. v. s. ca. 10 Maaneder af Aaret, og at de for hver yderligere Time fik 150 Kr. om Maaneden og for enkelte overskydende 6 Kr. for Timen. Hvis de læste 2 Timer Aaret rundt og 3 i Eksamensterminerne, vilde hver altsaa faa $2000 + 1500 + 2 \times 200$ à 225 Kr. = 3900 à 3950 Kr. Denne Betaling er vel høj sammenlignet med de egentlige Universitetslæreres, men det er næppe muligt at sætte den lavere. Hvis hele Ordningen skulde lykkes, maatte man sikre sig Kræfter, der ikke stod tilbage for de bedste Manuduktører; men dette kan man ikke uden at byde lignende Indtægter, som nu kan faas ved privat Manuduktion. — Herved tjenes nu i Almindelighed 140 à 200 Kr. pr. Maaned for 1 Time daglig, af enkelt langt mere.

Dækning af Udgiften er det Mening for den væsentligste Del at skaffe gennem Betaling af Studenterne, dog saaledes at der gives ubemidlede Studenter Adgang til hel eller delvis Fritagelse for Betalingen. Det vil formentlig være rimeligt at sætte Betalingen noget lavere end det nuværende Manuduktionshonorar, man har tænkt sig, at 15 Kr. pr.

Maaned burde være Maksimum, og at Betalingen iøvrigt burde variere efter Holdenes Størrelse, saaledes at

Hold paa 11 og derunder betalte	15 Kr.
» » 12—15	12 »
» » 16—18	10 »
» 19 og derover	8 »

For de kortere Repetitorier tænkes Betalingen for den Del af Repetitoriet, der overstiger en Maaned, beregnet til et tilsvarende Beløb pr. Time med en passende Afrunding.

Naar Betaling erlægges efter disse Regler og der regnes med ca. 20 Fripladser, vil Foranstaltningens Gennemførelse dog kræve et Tilskud af Statskassen. Forholdet vil, naar der ses bort fra de smaa Modifikationer, der kan følge af, at Betaling for enkelte Deltagere ikke indgaar, o. l., nærmere stille sig saaledes:

Det etaarige Kursus vil kræve størst Tilskud, naar Tilgangen af Studenter er meget ringe. Hvis der er Studenter til mere end 3 Hold, vil Tilskudet aldrig overstige 3540 Kr.

Er Tilgangen saa stor, at der maa oprettes 6 Hold (d. v. s. mindst 61 Studenter), vil Minimum af Indtægt fremkomme, naar Holdene lige er paa 12 hver. Vi faar da 72 Deltagere, deraf 58 betalende à 120 Kr. aarlig = 6960 Kr. Da Lønnen for 3 Repetenter i 2 fulde Timer bliver 10500 Kr., udkræves der et Tilskud af 3540 Kr. Hvis der kun var lige 61 Studenter og 12 Fripladser, vilde Indtægten blive $49 \times 150 = 7350$ Kr. Tilskudet altsaa 3150 Kr.

5 Hold har mindst 49 Deltagere, hvilket med 10 Fripladser giver $39 \times 150 = 5850$ Kr. Da Lønnen her udgør 9000 Kr., bliver Tilskudet 3150 Kr.

5 Hold à 12 med 12 Fripladser giver $48 \times 120 = 5760$ Kr., altsaa et Tilskud af 3240 Kr.

4 Hold har mindst 37 Deltagere, hvilket med $7\frac{1}{2}$ Fripladser giver $29\frac{1}{2} \times 150 = 4425$ Kr. Lønnen er 7500, Tilskud 3075 Kr.

4 Hold à 12 Deltagere med 10 Fripladser giver $38 \times 120 = 4560$ Kr., Tilskud 2940 Kr.

Er Tilgangen under 37, kan der kun oprettes 3 Hold.

3 Hold à 12 giver med 7 Fripladser 29×120 Kr. = 3480 Kr. Da Lønnen her er 6000 Kr., bliver Tilskudet altsaa 2520 Kr.

Hvis Tilgangen falder til 22 à 23 Studerende, vil Indtægten af 3 Hold med 18 betalende blive 18×150 Kr. = 2700 Kr., hvilket kræver et Tilskud af 3300 Kr.

Hvis Tilgangen falder under det sidstnævnte Antal, kan Tilskudet vokse indtil 6000 Kr., der kræves, naar slet ingen betalende Deltager melder sig; men man tør vistnok gaa ud fra, at der ialtfald vil melde sig 18 betalende Deltagere. Da Antallet paa den anden Side næppe vil naa op til 72, vil man med temmelig stor Sikkerhed kunne regne, at Tilskudet til det etaarige Kursus bliver højst 3300 Kr.

Paa den anden Side kan Tilskudet blive langt ringere. Hvis der er 3 Hold à 11 Deltagere og 7 Fripladser, vil Indtægten saaledes blive $26 \times 150 = 3900$ Kr., Tilskudet 2100 Kr. Under dette Beløb vil det næppe falde.

De korte Kursus i Eksamensterminerne vil, naar deres Varighed regnes til 3 Maaneder i Aarets Løb, kræve en Løn af 450 Kr. for 1 Time. Naar der er 10 Deltagere og derover, vil Mindsteindtægten blive 360 Kr. pr. Hold (8×15 eller 10×12 eller 13×10 eller 15×8 for hver af de 3 Maaneder giver 360 eller 390 Kr.). Er Tilgangen under 8 betalende Deltagere, vil man kunne indstille disse Kursus, forsaavidt de ikke kan afholdes uden særlig Udgift, fordi Repetenterne ikke har deres første Time fuldt optaget af de etaarige Kursus. Til disse Kursus vil Tilskudet derfor højst udgøre 90 Kr. for hver Time, og da der højst kan regnes med 3 Timer, vil Maksimum af Tilskud altsaa udgøre 270 Kr. I de fleste Tilfælde vil overhovedet intet Tilskud være nødvendigt.

Man kan efter det anførte nogenlunde sikkert regne med, at det samlede Tilskud ikke vil overstige 3600 Kr. eller 1200 Kr. for hver Repetent og sandsynligvis vil blive omkring 3000 Kr. Da det imidlertid ikke er muligt at opstille noget aldeles sikkert Budget, synes den mest praktiske Ordning den, at der søges Hjemmel til af Universitetets Kasse at udrede Honorar til Repetenterne efter den ovenfor angivne Norm, og at til Gengæld Studenternes Betaling indgaar i den samme Kasse. Det er tænkt overladt Fakultetet at bevilge Fripladser i det ovenfor angivne Omfang, saaledes at det disponible Beløb (indtil ca. 20 pCt.) kan anvendes saavel til hele som til halve Fripladser.

Med Hensyn til Antagelsen af Repetenterne, hvis Undervisning maa kunne forenes med anden Virksomhed, mener man, at den bør ske ved Fakultetet, saaledes at de paagældende ansættes normalt for 1 Aar ad Gangen. Iøvrigt bør Fakultetet have Frihed til at udforme de nærmere Regler om Undervisningens Indretning og til — saafremt der mod Forventning skulde blive for ringe Tilgang til at beskæftige Repetenterne 1 Time om Dagen — at paalægge Repetenterne at være behjælpelige med andet Undervisningsarbejde.

Den ovenfor beskrevne Ordning vilde ikke medføre nogen Begrænsning i Omfanget af Fakultetets egen Undervisning, idet denne kun vilde suppleres ved Repetitorierne. Naar Ordningen blev gennemført, vilde man formentlig byde Studenterne en Undervisning, der opfylder de Krav, der med Rimelighed kan stilles til Universitetet; samtidig vilde man indirekte forøge Værdien af den egentlige Universitetsundervisning og skaffe de ubemidlede Studenter, der nu vanskelig kan opnaa en fyldestgørende Undervisning, Adgang til en saadan.

Man skal endnu tilføje, at Repetenternes Undervisning ikke har nogen Berøring med det Arbejde, der præsteres af de to siden 1. Juli f. A. under Fakultetet ansatte Undervisningsassistenter, idet disses Arbejde, foruden i personlig Vejledning for enkelte Studenter, bestaar i at bistaa Fakultetets Lærere ved de skriftlige Øvelser.

I Henhold til det anførte tillader man sig derfor at indstille til Ministeriet, at den fornødne Bevilling søges paa Finansloven for 1920—21, saa at den nye Ordning kan sættes i Gang efter Afslutningen af Foraarsemestret 1920.

Det vil være af særlig Værdi at faa Ordningen gennemført nu, da der er givet nye Bestemmelser for de juridiske Eksaminer.*

I Anledning heraf udtalte Universitetskvæsturen i Skrivelse af 12. Juni 1919 bl. a. følgende:

»Fra Universitetskvæsturens Side vides ikke andet mod det saaledes foreliggende Forslag at erindre, end at man maa anse det for rettest, at den fornødne finansielle Hjæmmel søges tilvejebragt ved, at der bevilges et anslaaet Beløb, som formentlig kan fastsættes til 3600 Kr. aarlig som Statskassens Tilskud til Lønning af Repetenterne, og at der saa paa vedkommende Sted i Finanslovs-Anmærkningerne gøres Rede for den foreslaaede Lønningsmaade og de foreslaaede Regler for Studenternes Betaling for Deltagelsen i Repetitorierne, derunder Fakultetets Bemyndigelse til at indrømme indtil 20 pCt. hele eller delvise Fripladser. Beløbet synes rettest at burde posteres som en ny Underkonto under Universitetets Udgiftspost h., Til videnskabelige Formaals Fremme, og Ordningen vil da nærmere kunne blive den, at de Studerendes Betaling føres til Indtægt paa samme Konto for sammen med det der bevilgede Beløb at anvendes til Udredelse af Repetenternes Lønninger.

I Henhold til alt foranførte skal man herefter foreslaa indstillet til Undervisningsministeriet, at der paa Finanslovsforslaget for Finansaaret 1920—21 søges bevilget som en ny Underkonto under Universitetets Udgiftspost h., Til videnskabelige Formaals Fremme, et anslaaet Beløb af 3600 Kr. til Lønning af 3 Repetenter under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.«

Under 20. Juni 1919 foretog Konsistorium Indstilling til Undervisningsministeriet i Overensstemmelse med Universitetskvæsturens Forslag, men i Skrivelse af 24. Januar 1920 meddelte Ministeriet, at det ikke for Tiden kunde foretage videre i Sagen, men vilde være villigt til at tage den op til fornyet Drøftelse ved Udarbejdelsen af Forslag til Finansloven for 1921—22.

I Skrivelse af 11. Juni 1920 foretog Fakultetet følgende fornyede Indstilling i Sagen:

»Efter at Fakultetet i Skrivelse af 1. April 1919 havde indstillet til det høje Ministerium, at der paa Finanslovsforslaget for Finansaaret 1920—21 optoges en aarlig Bevilling til, at der paa Universitetets Konto udredes Lønning til 3 Repetenter eller Assistenten under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, har Ministeriet i Skrivelse af 24. Januar d. A. udtalt, at det ikke for Tiden kunde foretage videre i Sagen, men vilde være villigt til at tage Sagen op til fornyet Drøftelse ved Udarbejdelsen i indeværende Sommer af Forslag til Finansloven for Finansaaret 1921—22. Efter Modtagelsen af denne Skrivelse er der fra det retsvidenskabelige Studenterraad til Fakultetet indkommet et Forslag, der i Hovedtrækkene gaar ud paa Ansættelse af et Antal statslønnede Manuduktører til Gennemgang af alle Studiets Discipliner — ogsaa Førstedels Fagene — paa mindre Hold, saaledes at Manuduktationen henlægges til første, Forelæsningerne til sidste Halvdel af Semestret. Dette Forslag har været Genstand for Forhandlinger mellem et af det retsvidenskabelige Studenterraad nedsat Udvalg og et Udvalg af Fakultetet.

Medens Fakultetet ikke mener at kunne tilraade at følge det af Studenterraadet fremsatte Forslag i dets Helhed, har man dog i en enkelt Retning ment at kunne tage Hensyn til de Ønsker, der er fremført af Studenternes Repræsentanter. Disse har med stor Styrke hævdet, at den grundlæggende Gennemlæsning af Stoffet med Manuduktør ikke bør finde Sted, *efter* at dette er gennemgaaet ved Forelæsningerne, som foreslaaet af Fakultetet, men tværtimod *forinden* det gennemgaaes ved Forelæsningerne, saaledes at Manuduktøren lærer Studenterne Begyndelsesgrundene.

Fakultetets Flertal føler sig vel ikke overbevist om, at denne Ordning er at foretrække for Repetitorie-Systemet, men da en afgørende Dom vanskelig kan fældes paa Forhaand, mener man at kunne anbefale, at begge Systemer prøves ved Siden af hinanden. Dette vil kunne ske uden større Brud paa det tidligere Forslags Rammer, idet man i og for sig kan nøjes med den Tilføjelse til det ældre Forslag, at det tillades de studerende, der maatte foretrække det, at gennemgaa det etaarige Kursus straks efter Første-Dels Eksamen. Ved Undervisningen maatte de to Aldersklasser af Studerende selvfølgelig saa vidt muligt holdes adskilt, saa at der blev særlige Hold for Begyndere og for Viderekomne.

Da denne Ordning imidlertid vilde medføre, at der i en Aarrække kunde ventes forøget Tilstømning af Studenter til Manuduktionsgennemgangen, vil det være meget ønskeligt at faa Antallet af Manuduktører forøget. Under Hensyn til, at hele Systemet endnu ikke er prøvet, mener man dog ikke at burde foreslaa Antallet forøget med mere end 1, altsaa til 4 ialt. Ved at ansætte 4 Manuduktører vil man iøvrigt samtidig opnaa andre Fordele, deriblandt at Fagene kan fordeles bedre mellem Manuduktørerne, og at det er lettere at indrette Kursus begyndende hvert Halvaar — i Stedet for hvert Aar — hvilket er særlig paakrævet, naar Manuduktionsgennemgangen skal kunne ske straks efter Første-Dels Eksamen, der jo afholdes 2 Gange om Aaret. Dersom denne Ændring gennemføres, vil det være udelukket at benævne Manuduktørerne »Repetenter«, Navnet »Universitets-Manuduktører« kunde maaske anvendes.

I endnu en Henseende vil det være nødvendigt at ændre det tidligere Forslag, nemlig med Hensyn til Betalingsreglerne. Da de private Manuduktører nu har forhøjet Betalingen til 25 à 30 Kr. pr. Maaned, hvilket giver en maanedlig Indtægt af 175 à 300 Kr. for en Times Arbejde om Dagen, maatte det i Fakultetets Skrivelse af 1. April 1919 angivne Honorar uden Tvivl forhøjes, saaledes at den faste Grundløn blev 2500 Kr. og Honoraret for hver yderligere Time 8 Kr. eller 200 Kr. pr. Maaned. Paa den anden Side kunde det vistnok forsvares at forhøje Studenternes Betaling til 20 Kr. for mindre Hold (højest 11 Deltagere) og 15, 12 eller 10 Kr. for større (henholdsvis 12, 15, 16—19 og mindst 20 Deltagere).

Til Trods herfor vilde Ordningen ganske naturligt kræve et forøget Tilskud.

Det absolute Maximum for Tilskudet vilde blive 10,000 Kr. — naar slet ingen betalende Deltagere meldte sig.

Iøvrigt vilde Tilskudet til *det etaarige Kursus*, naar der blot var mindst 20 betalende Deltagere, højest udgøre 6600 Kr. — hvilket Tilskud vilde kræves, hvis der var 8 Hold à 12 Deltagere med ialt 76 betalende

Deltagere — og mindst udgøre 3000 Kr.: 4 Hold à 11 Deltagere med ialt 35 betalende Deltagere. Hyppigst vilde Tilskudet vel blive mellem 4500 Kr. og 5000 Kr.

De korte Kursus i Eksamensterminerne vilde antagelig højst kræve 600 Kroners Tilskud og jævnlig slet intet.

Til de nævnte Beløb maatte dog lægges lidt, idet der maatte regnes med mindre Tab nu og da.

Efter en rimelig Vurdering af Udsigterne kan man med ret stor Sikkerhed regne med, at Tilskudet til hele Ordningen ikke vil overstige 6000 Kr. — 1500 Kr. for hver Manuduktør — og det er overvejende sandsynligt, at det de fleste Aar vil blive omkring 5000 Kr.

I Henhold hertil og idet man iøvrigt henviser til Fakultetets tidligere Indstilling, tillader Fakultet sig at indstille til Ministeriet, at den fornødne Bevilling søges paa Finansloven, f. Eks. saaledes, at der bevilges et anslaaet Beløb af 6000 Kr. til Honorar for 4 Manuduktører under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Naar den foreslaede Ordning bliver gennemført, og har virket i et Par Aar, vil Fakultet paa Grundlag af de indhøstede Erfaringer tillade sig at fremkomme med en Indstilling om den endelige Ordning af disse Forhold.

Det bemærkes endelig, at efter at Fakultetets Plan er blevet Studenteraadet bekendt, har dette subsidiært sluttet sig dertil, idet Raadet har indset, at dets oprindelige Forslag næppe for Tiden vilde kunne gennemføres.

Dette Andragende fremsendtes under 18. Juni 1920 med Konsistoriums Anbefaling til Undervisningsministeriet og paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 309—12, bevilgedes derpaa under en ny Underkonto 14. paa Universitetets Udgifts-post g., Til videnskabelige Formaals Fremme, et anslaaet Beløb af 6000 Kr. til Lønning af 4 Universitetsmanuduktører under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, dog indtil videre kun for en Prøvetid paa 2 Aar.

Under 14. Marts 1922 indgav det rets- og statsvidenskabelige Fakultet følgende Andragende om Fornyelse af den ommeldte, med Finansaaret 1922—23 udløbende 2-aarige Bevilling, dog saaledes at den anslaaede Bevilling ansattes til 7200 Kr.:

»Paa Finansloven for indeværende Finansaar (1921—22) er under § 19. A. II. A. 2. g. 14. opført: Til Lønning af 4 Universitetsmanuduktører under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet (anslaaet) . . . . 6000 Kr. En tilsvarende Bevilling findes paa Finanslovsforslaget for det kommende Finansaar, men Bevillingen var fra Ministeriets Side tænkt som foreløbig, idet man fandt en Tid af 2 Aar passende som en Art Prøvetid, se Ministeriets Skrivelse af 31. August 1920 til Konsistorium og Rigsdagstidende 1920—21, Tillæg B., Sp. 311. Da den Tid, hvori Manuktionsordningen har fungeret, imidlertid er altfor kort til, at man kan danne sig en afgørende Dom om dens Værdi, tillader Fakultet sig herved at anmode om, at Prøvetiden maa blive forlænget for yderligere 2 Aar.

I Overensstemmelse med den Plan, der er udviklet i Fakultetets Skrivelser til Ministeriet af 1. April 1919 og 5. Juni 1920 ansatte Fakultetet for Universitetsaaret 1921—22 4 Manuduktører, og disse begyndte deres Virksomhed d. 1. September f. A. Tilgangen af Studerende var betydelig, idet der i Efteraarsemestret maatte oprettes 5 Hold, medens der nu i Foraarssemestret er 8 Hold i Gang, hvilket er det højeste Antal, der efter Planen kan undervises af de 4 Manuduktører. Saavidt man foreløbig kan skønne, har Ordningen i det hele virket tilfredsstillende, og den har i de fleste Retninger formet sig ganske i Overensstemmelse med de forud gjorte Beregninger. Dette gælder navnlig ogsaa den økonomiske Side af Sagen. Kun i een Henseende er Planerne blevet krydset. Det har vist sig, at den lagte Undervisningsplan er uigennemførlig for Begynderholdene, d. v. s. de Hold, hvis Deltagere staar ved Begyndelsen af Studiet til II. Del. Det var forudsat, at de i Løbet af 1 Aar kunde naa igennem Stoffet med Undtagelse af ganske enkelte Smaaafg, der kunde udskydes til Gennemgang i en senere Eksamens-termin. Det har imidlertid vist sig umuligt at gaa saa hurtigt frem med disse Hold, og Undervisningen vil derfor for deres Vedkommende vare et Par Maaneder udover 1 Aar. Denne Forlængelse maa anslaaes til at medføre en Forøgelse af det samlede Antal Manuduktionstimer med ca. $\frac{1}{5}$. Heraf følger atter, at Finanslovbevillingen, hvis der skal være overvejende Sandsynlighed for, at Ordningen kan bære sig, maa forhøjes med $\frac{1}{5}$, altsaa fra 6000 Kr. til 7200 Kr.

Det skal endnu tilføjes, at et af Fakultetet nedsat Udvalg har forhandlet med Repræsentanter for det rets- og statsvidenskabelige Studenterraad, der erklærede, at de fuldtud kunde slutte sig til Fakultetets Forslag, og at de særlig paaskønnede, at man forlængede Varigheden af Manuduktionen for Begyndere, idet man herved vilde fjerne den eneste Mangel, der foreløbig havde vist sig ved Manuduktionsordningen.

I Henhold til det anførte tillader Fakultetet sig da at indstille, at der paa Finansloven for Finansaarene 1923—24 og 1924—25 søges bevilget et Beløb af 7200 Kr. (anslaaet) til Honorering af 4 Universitetsmanuduktører under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.«

Andragendet anbefaledes af Universitetskvæsturen i Skrivelse af 30. Marts 1922 og fremsendtes under 13. Juni s. A. til Ministeriet med Konsistoriums Anbefaling. I Skrivelse af 14. Juli 1922 udbad Ministeriet sig imidlertid, forinden videre foretoges, Oplysning om Antallet af Studerende, der deltog i Manuduktionen, tilligemed Oplysning om, hvorledes Regnskabet for Bevillingen stillede sig, derunder om, hvad Indtægten for Manuduktørerne havde beløbet sig til samt om Muligheden for en Nedsættelse af disses Honorarer. I Anledning heraf udtalte Fakultetet i Skrivelse af 28. September 1922 følgende:

»Ved Skrivelse til Konsistorium af 14. Juli d. A. har det høje Ministerium i Anledning af Overvejelser om den forsøgsvis indførte Universitetsmanuduktion for Jurister udbedt sig dels Oplysning om Antallet af Studerende, der har deltaget i Manuduktionen, og om hvorledes Regnskabet for Bevillingen stiller sig, dels en Udtalelse om Muligheden for en Nedsættelse af Manuduktørernes Honorarer. Efter igennem

Fakultetets Manuduktionsudvalg at have indhentet de fornødne Oplysninger skal herom udtale følgende:

Universitetsmanuduktionen paabegyndte sine Kursus i September 1921, i Løbet af hvilken Maaned der oprettedes 5 Hold med tilsammen 44 Studenter. Ved Vintersemestrets Begyndelse (1. Februar—1. Marts 1922) blev der oprettet 4 nye Hold, medens de 5 ældre Hold blev reduceret til 4 ved Sammensmeltning af de to mindste Hold, hvilket var nødvendigt, da 8 Hold efter den foreløbige Plan (jfr. Fakultetets Skrivelse af 5. Juni 1920) er det højeste Antal, der kan undervises til Stadighed. I Tiden fra 1. Marts til Sommerferien undervistes paa disse 8 Hold ialt 85 à 90 Studenter.

Medens Tilgangen til de faste Kursus saaledes har været meget stor — i Foraaret maatte enkelte Studenter endog afvises af Mangel paa Plads paa de paagældende Hold — har de planlagte korte Repetitionskursus i Eksamensterminerne hidtil ikke kunnet afholdes af Mangel paa Tilslutning; men der er nogen Sandsynlighed for, at de vil faa tilstrækkelig Tilslutning, naar de Studenter, der nu deltager i Universitetsmanuduktionen, er færdige hermed.

Til 1. September i Aar har der været god Tilgang til de faste Kursus, idet der er oprettet 4 Hold med 44 Studenter; de ældre Hold, der fortsætter, har omtrent samme Størrelse som i Foraaret, idet der kun er afgaaet 3 à 4. I Løbet af et Par Maaneder vil Manuduktionen kunne afsluttes for de Hold, der begyndte i September 1921, hvorefter der atter vil være 8 Hold med ca. 85 Deltagere. Universitetsmanuduktionens økonomiske Resultat i det første Aar svarer nøje til de i Fakultetets Indstilling gjorte Beregninger. I 1. Halvaar udgjorde Indtægten fra Studenternes Betalinger 3,520 Kr., Udgiften til Honorering af Manuduktørerne 5960 Kr., den var altsaa 2440 Kr. større end Indtægten. I 2. Halvaar var Indtægten 6065 Kr., Udgiften 8520 Kr., altsaa 2455 Kr. større end Indtægten. For hele Universitetsaaret bliver Udgiften 14480 Kr., Indtægten 9585 Kr.; Differencen, 4895 Kr., er altsaa det Beløb, som maa dækkes af Bevillingen, der jo er paa et anslaaet Beløb af 6000 Kr. Herved maa dog bemærkes, at der muligvis vil indgaa et mindre Beløb endnu, idet enkelte Studenter er i Restance med Betalingen for den sidste Tid før Sommerferien.

De ovenanførte Tal vedrørende Studenternes Betalinger hviler paa en foreløbig Opgørelse fra Universitetskvæsturens Kassererkontor i Begyndelsen af September. Det officielle Regnskab for Finansaaret 1921—22 udviser, som det fremgaar af vedlagte Udskrift af Universitetets Hovedbog, en Udgiftssaldo paa 6000 Kr., altsaa svarende til Bevillingens fulde Beløb; men dette beror paa, at deri kun er medtaget Studenternes Betalinger for 1. Halvaar, idet Kassereren gør Regnskab for dem halv-aarlig, medens der af Honorarerne til Manuduktørerne ogsaa er medtaget det efter 1. Februar anviste. Af denne Grund er de officielle Tal lidet oplysende med Hensyn til Fremtiden.

Hvad angaar indeværende Halvaar vil Resultatet blive mindre gunstigt end i de foregaaende, fordi Manuduktørerne som ovenfor nævnt foruden de sædvanlige 8 Hold en kortere Tid maa undervise de 4 ældste Hold, hvilken Forøgelse af Undervisningen ventes at give en Udgift, der overstiger Indtægten med 500 à 600 Kr. Alligevel er der Grund

til at antage, at den samlede Merudgift i dette Halvaar ikke vil overskride det budgetterede Beløb ($\frac{1}{2}$ af det bevilgede Beløb, altsaa 3000 Kr.).

Dette gode Resultat skyldes, at Tilgangen i begge de sidste Halvaar har fordelt sig saa gunstigt, at de fleste af Holdene netop har faaet den Størrelse, der giver det bedste økonomiske Resultat (11 Deltagere, idet disse da betaler hver 20 Kr. pr. Maaned, forsaavidt de ikke har Friplads). En saa heldig S sammensætning af Holdene kan man ikke gøre Regning paa til Stadighed; i Efteraaret 1921 var der saaledes 2 Hold, der kun talte 6 og 7 Deltagere. Det kan derfor let indtræffe, at hele den nuværende Bevilling vil medgaa til en Undervisning af det i den oprindelige Plan forudsatte Omfang. Naar Rammerne nu maa udvides noget, som nærmere udviklet i Fakultetets Indstilling af 14. Marts 1922, maa Bevillingen derfor forhøjes som der foreslaaet, hvis der skal være overvejende Sandsynlighed for at undgaa Overskridelser. Saalænge Fakultetet kan sikre sig virkelig gode Manuduktører, kan det imidlertid ventes, at der i *de fleste Aar* ikke vil blive Brug for væsentlig mere end 6000 Kr. (svarende til de i Fakultetets Skrivelse af 5. Juni 1920 anslaaede 5000 Kr.).

Hvad endelig angaar Spørgsmaalet om Manuduktørernes Honorarer fremgaar det af Opgørelsen ovenfor, at hver Manuduktør i det forløbne Aar gennemsnitlig har haft en Indtægt af 3620 Kr., altsaa 1120 Kr. udover det faste Honorar, der udgør 2500 Kr. Hvis Manuduktionen i Fremtiden har samme Tilgang som nu, vil Indtægten blive c. 5000 Kr. om Aaret for hver. Om der for næste Universitetsaar kan foretages en Nedsættelse af Honoraret, kan ikke afgøres paa nærværende Tidspunkt. Foreløbig er Betingelserne for en Nedsættelse ialtfald ikke til Stede. Af de private Manuduktører er, efter hvad Fakultetet erfarer, Prisnedsættelse kun foretaget af de enkelte, der havde forhøjet Betalingen til 30 Kr. pr. Maaned. — Det er vel sandsynligt, at Universitetsmanuduktionsens lavere Priser har været medvirkende til denne Prisnedsættelse. — Den almindelige Pris er nu 25 Kr. pr. M., hvilket, da Holdene nu gerne er paa mindst 10 Deltagere, giver en Indtægt af mindst 250 Kr. pr. Maaned for en Times Arbejde om Dagen. Universitetsmanuduktørernes Honorar for den første Time svarer hertil, men for de øvrige Timer er det kun 200 Kr. pr. Maaned, hvilket giver en Mindreindtægt i Forhold til de private Manuduktører af ca. 650 Kr. pr. Aar med det nuværende Omfang af Manuduktionen (8 faste Hold giver gennemsnitlig 2 Timer daglig til hver Manuduktør hele Aaret rundt, altsaa en »anden Time« à 200 Kr. i 10 Arbejdsmaaneder, samt derudover en Time i ca. $1\frac{1}{2}$ Maaned hvert Halvaar til Afslutning af Kursus, der varer over 1 Aar, altsaa en »tredje Time« à 200 Kr. i 3 Arbejdsmaaneder; tilsammen bliver det gennemsnitlige Ekstrahonorar derfor $(10 + 3) \times 200$ Kr. = 2600 Kr., medens en privat Manuduktør for samme Arbejde vilde faa 3250 Kr., nemlig 13×250 Kr.). Man kan derfor ikke vente at beholde de nuværende Manuduktører eller faa andre kvalificerede i deres Sted, hvis Honoraret nedsættes. Overhovedet bliver der næppe Mulighed for en Nedsættelse, før de private Manuduktører nedsætter deres Takster, men i saa Fald maatte ogsaa Universitetsmanuduktionsens Takster nedsættes, saaledes at Nedsættelsen af Honorarerne kun vilde bevirke en forholdsvis mindre Nedgang i Bevillingen. Da det er en absolut Livsbetingelse

for Universitetsmanuduktoren, at man faar første Rangs Kræfter til Arbejdet, maa Fakultetet derfor bestemt fraraade ethvert Forsøg paa at stille Universitetsmanuduktørerne væsentlig ugunstigere end de private Manuduktører. Iøvrigt maa det erindres, at ca. 4000 Kr. af det bevilgede Beløb gennemsnitlig vil medgaa til Fripladser for de Studerende og derved gøre stor Gavn i denne vanskelige Tid. Den Del af Bevillingen, der skal anvendes til Honorarer, vil altsaa gennemsnitlig kun blive ca. 2000 Kr.

Endnu skal blot tilføjes, at Fakultetet af Hensyn til Studenterne meget ønsker saa snart som overhovedet muligt at skride til Nedsættelse af Studenternes Betaling. Da Spørgsmaalet om Fastsættelsen af Manuduktørernes Honorarer maa afgøres med kort Varsel paa den Tid, da Ansættelse for det kommende Aar foregaar (i Maj Maaned), tillader Fakultetet sig derfor at foreslaa, at der gives det Bemyndigelse til at foretage Nedsættelse af Honorarerne ledsaget af tilsvarende Nedsættelse af Studenternes Betaling under Forudsætning af, at der samtidig kan spares en rimelig Del af det bevilgede Beløb.

Denne Skrivelse fremsendtes under 30. September 1922 af Konsistorium til Ministeriet med Indstillingen om den ansøgte Bevillings Optagelse paa Ændringsforslaget til 2den Behandling af Finanslovsforslaget for 1923—24 samt om, at Fakultetet maatte blive bemyndiget til at foretage Nedsættelse af Manuduktørernes Honorar ledsaget af en tilsvarende Nedsættelse af Studenternes Betaling under Forudsætning af, at der kunde spares en rimelig Del af det bevilgede Beløb.

Paa Finansloven for 1923—24, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg B., Sp. 231—34, bevilgedes derefter — for en yderligere Prøvetid paa 2 Aar — under Universitetets Udgiftspost g. 17. et anslaaet Beløb paa 6000 Kr. til Lønning af 4 Universitetsmanuduktører under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Under 14. Maj 1923 fremsendte Konsistorium med sin Tilslutning saalydende Skrivelse af 24. April s. A. fra det rets- og statsvidenskabelige Fakultet til Undervisningsministeriet:

»I Skrivelse af 1. d. M. til Universitetskvæsturen angaaende Bevillingerne paa Finansloven for 1923—24 har det høje Ministerium ad Udgiftspost g. 17. udtalt den Formening, at Honoraret til de fire Universitetsmanuduktører, der hidtil har udgjort 2500 Kr. aarlig for 1 Time daglig + 8 Kr. for hver yderligere Time (200 Kr. maanedlig), maatte kunne nedsættes paa nærmere angiven Maade.

Fakultetet er ganske enigt i Ønskeligheden af, at Honorarerne nedsættes, saa snart som Forholdene tillader det, men maa mene, at Tidspunktet til en Nedsættelse ikke endnu er inde. Som udtalt i Fakultetets Skrivelse af 28. September 1922 bliver der næppe Mulighed for en Nedsættelse, før de private Manuduktører nedsætter deres Takster. En saadan Nedsættelse er imidlertid ikke sket. De private Manuduktørers Normalpris er vedblivende 25 Kr. om Maaneden, hvilket, da Holdene hos de

søgte Manuduktører almindeligt er paa 11—12 Deltagere, giver en Indtægt af mindst 275 Kr. om Maaneden pr. daglig Time. For 2 Timer daglig tjener en saadan Manuduktør herefter 100 Kr. mere end en Universitetsmanuduktør om Maaneden, for 3 Timer bliver Forskellen 175 Kr. Efter en Nedsættelse af de nuværende Honorarer kan det derfor forudses, at det ikke vil være muligt for Fakultetet at sikre sig Førsteklasses Manuduktører, hvilket er en nødvendig Forudsætning for Universitetsmanuduktionens Berettigelse.

Forsaavidt man vilde spørge, om en Nedsættelse af Universitetsmanuduktionens Takster ikke vilde føre til en Nedgang af de private Manuduktørers, saa maa hertil svares, at Erfaringen absolut taler herimod. Skønt Universitetsmanuduktion nu i snart 2 Aar er ydet Studenterne for 20 Kr. maanedlig, spores ikke det ringeste Tegn til, at de private Manuduktører vil gaa under 25 Kr. I Virkeligheden kan Universitetsmanuduktionen paa Grund af de snævre Rammer ikke blive en afgørende Faktor i Konkurrencen. Den kan langtfra modtage alle Studenterne, og den giver dem kun een samlet Gennemgang af Stoffet. En ikke ringe Del af Studenterne vil derfor i hele Studietiden, og de øvrige i den længste Del deraf vedblivende være henvist til de private Manuduktører.

Hvad særlig angaar Forslaget om at sætte Honoraret til et lavere Beløb »med det til enhver Tid gældende midlertidige Tillæg«, maa Fakultetet mene, at en saadan Beregning her er særlig upraktisk, og at den snarest vil virke svækkende paa Tilgangen af Manuduktører, medens den paa den anden Side næppe kan være paakrævet af almene Hensyn, da Honorarerne jo kun ansættes for et Aar ad Gangen.

Saaframt det høje Ministerium efter disse Oplysninger billiger, at Honorarerne for det kommende Aar ansættes til samme Beløb som hidtil, vil Fakultetet anvende al Omhu paa at holde Udgiften indenfor Bevillingens Ramme. Og man har grundet Haab om at kunne gøre det, hvis man vedblivende kan sikre sig gode Manuduktører. I indeværende Universitetsaars første Halvdel er det saaledes til Trods for det stærkt forøgede Antal Hold lykkedes at overholde Budgettet godt; efter en foreløbig Opgørelse overstiger Udgiften i Halvaaret kun Indtægten med ca. 2700 Kr., altsaa 300 Kr. mindre end Halvdelen af Bevillingen.

Man tillader sig endnu at tilføje, at en snarlig Afgørelse af Sagen er af særlig Betydning, idet Opslag om Manuduktørstillingerne for det kommende Universitetsaar gerne skulde gives først i Maj.«

I Anledning heraf meddelte Ministeriet i Skrivelse af 2. Juni 1923, at det kunde bifalde, at Universitetsmanuduktørernes Honorarer forblev uforandrede for Finansaaret 1923—24, idet dog tilføjedes, at Ministeriet bestemt forventede, at Bevillingen ikke blev overskredet.

4. Forskellige mindre Sager.

— Som anført i Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 136—38 beskikkede Undervisningsministeriet under 18. April 1918 Kontorchef Henrik Pedersen til Lektor med Forpligtelse til at holde Forelæsninger over

Landbrugsøkonomi og Landbrugets Historie for et Tidsrum af 3 Aar fra 1. April 1918 at regne. I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 16. Juni 1920 fornyedes det paagældende Lektorat paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1603—04, for en ny 3-aarig Periode fra 1. April 1921 at regne, idet Honoraret samtidig i Overensstemmelse med den skete Regulering forhøjedes til 2400 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg (Journ. Nr. 220/1920).

— I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 28. December 1922 fornyede Undervisningsministeriet under 22. Januar 1923 Overretssagfører O. K. Magnussens Ansættelse som Lektor ved det juridiske Laboratorium for et Tidsrum af 3 Aar fra 1. Februar 1923 at regne (Journ. Nr. 407/1922).

— Ved Skrivelse af 5. November 1920 tilstod Konsistorium »Socialøkonomisk Samfund« et rentefrit Laan paa 2000 Kr. af Legaternes Overskudsfonds Midler til Hjælp til Dækning af Udgifterne ved Udgivelsen af Lærebøger og Noter til Brug ved det statsvidenskabelige Studium. Laanet ydedes paa den nærmere Betingelse, at der i Obligationen betingedes Tilbagebetaling inden Udgangen af 3 Aar. Under 18. Marts 1922 bifaldt Konsistorium endvidere, at der af Legaternes Overskudsfond udbetaltes Samfundet et yderligere Laan paa 600 Kr. — at tilbagebetale inden Udgangen af 3 Aar efter Obligationens Udstedelse — til Hjælp til Dækning af Udgifterne ved Udgivelsen af Noter til Forvaltningsretten. Ved Skrivelse af 30. Oktober 1923 samtykkede Konsistorium i, at Laanet paa 600 Kr. tilbagebetaltes straks, medens Tilbagebetalingen af Laanet paa 2000 Kr. udsattes indtil November 1926 (Journ. Nr. 352/1920 og 164/1922).

C. Det lægevidenskabelige Fakultet.

1. Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, Dr. med. Oluf Thomsen ansættes som Professor ordinarius i almindelig Patologi efter Professor, Dr. med & sc. Carl Julius Salomonsens Afgang fra Universitetet.

(Journ. No. 176/1920).

Efter derom indgivet Andragende meddeltes der under 13. April 1920 Professor Dr. med. & sc. Carl Julius Salomonsen Afsked paa Grund af Alder fra Embedet som Professor i almindelig Patologi fra 30. September 1920 at regne. Med Hensyn til Beregningen af Professor, Dr. Salomonsens Pension bemærkes, at Finansministeriet i Skrivelse af 14. August 1920 udtalte ikke at kunne medregne det af ham i Tiden fra 1. April 1883 til 1. April 1893 beklædte midlertidige og honorarlønnede Docentur i medicinsk Bakteriologi og almindelig Patologi ved Fastsættelsen af hans Pensionsalder i Henhold til Tjenestemandsløvens § 55, 2det Stk. I Anledning heraf afgav Konsistorium under 4. September 1920 en udførlig Redegørelse til Undervisningsministeriet angaaende Beskaffenheden af Professor Salomonsens Tilknytning til Universitetet i det paagældende Tidsrum, idet det indstilledes, at i hvert Fald Professor Salomonsens Docenttjeneste fra 1. April 1890—1. April 1893 medtoges ved Beregningen af hans Pension. Paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3575—78, optoges derefter under Finanslovskonto § 23 saalydende Tekstanmærkning: »Med Henhold til Bestemmelsen i Statstjenestemandsløvens § 55, Stk. 7., godskrives der afskediget Professor ved Københavns Universitet Carl Julius Salomonsen 3 Tjenestear til Pensionsberegning.«

Efterat det ledigblevne Embede var opslaaet ledigt, indkom der Ansøgning fra Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, Dr. med. Oluf Thomsen om det. I Henhold til kgl. Anordning af 26. Juni 1918 § 3 nedsatte det lægevidenskabelige Fakultet et Udvalg bestaaende af Professorerne Fibiger, Salomonsen og Ellermann til at afgive Erklæring i Sagen, og dette Udvalg udtalte under 18. Juni 1920 følgende:

»Dr. Oluf Thomsen har i sine yngre Dage modtaget en meget flersidig medicinsk Uddannelse i Assistentstillinger ved forskellige af vore Hospitaler og videnskabelige medicinske Instituter og har, navnlig i de senere Aar efter at han har overtaget Ledelsen af en Laboratorieafdeling paa Statens Seruminstitut, udfoldet en rig og meget betydningsfuld videnskabelig Virksomhed. Hans Arbejder angaar forskellige

artede Afsnit af Patologien: patologisk Anatomi, Bakteriologi, Epidemiologi, og fremfor alt Immunitetslære. De er af et saadant Omfang og en saadan Værdi, at vi betragter ham som i høj Grad skikket til at overtage et Professorat i almindelig Patologi. Vi anbefaler derfor, at Dr. Thomsen ansættes i Pladsen.«

I Skrivelser henholdsvis af 28. Juni og 8. Juli 1920 sluttede Fakultetet og Konsistorium sig til denne Indstilling, idet det derhos anbefaledes, at der søgtes tillagt den paagældende Anciennitet fra Tidspunktet for hans Ansættelse som Afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, altsaa fra d. 1. April 1910.

Under 10. August 1920 udnævntes derefter Dr. med. Oluf Thomsen til Professor ordinarius i almindelig Patologi fra 1. Oktober s. A. at regne. Paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 309—10, optoges derhos følgende Tekstanmærkning: »Professor, Dr. Oluf Thomsens Tjenestealder regnes fra 1. April 1910.«

2. Afsked for Professor, Dr. med. H. A. Nielsen fra det ham overdragne Hverv at holde Forelæsninger og Øvelser over hygiejniske Emner samt Bevilgelse af Understøttelse til ham.

(Journ. No. 355/1920).

I Anledning af et fra Professor, Dr. med. H. A. Nielsen fremkommet Andragende om, at der maatte blive meddelt ham Afsked fra det ham overdragne Hverv at holde Forelæsninger og Øvelser over hygiejniske Emner, efterat han havde opnaaet 70 Aars Alderen, samt om, at der maatte blive bevilget ham Pension, udtalte Universitetskvæsturen under 4. Januar 1921 følgende:

»Paa Universitetets Budget for 1893—94, jfr. Rigsdagstidende for 1892—93, Tillæg B., Sp. 337—40, var under Universitetets daværende Udgiftspost 7. a., Til videnskabelige FormaaIs Fremme, første Gang optaget en Bevilling paa 1000 Kr. til Honorering af Kredslæge, Dr. med. H. A. Nielsen for hygiejniske Demonstrationer og Fremvisninger med dertil knyttede Foredrag. Ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 10. Juni 1899 forøgedes Honoraret med 200 Kr. af den paa Udgiftspost 7. a. 1. til Ministeriets Disposition værende Sum, idet et Beløb paa 600 Kr., som blev ledigt ved daværende Adjunkt Jungersens Udnævnelse til Professor, fordeltes mellem de midlertidige Docenter Nielsen, Hammerich og A. Olrik, og Honoraret udbetaltes derefter med 1200 Kr. aarlig, indtil det i Henhold til Loven af 8. Juni 1912 forhøjedes med 20 pCt. til 1440 Kr. aarlig. Ved Undervisningsministeriets Resolution af 25. Juli 1916 blev der af den paa nævnte Konto, der nu betegnedes som h. 1., bevilgede Sum tillagt Professor Nielsen 360 Kr., hvorved Honoraret forhøjedes til 1800 Kr., hvortil senere i Henhold til Lov af 28. September 1918 kom et Tillæg paa 25 pCt. I Henhold til Lønningssaadets Skrivelse af 5. Juli 1920 er Honoraret endelig fra 1. April 1920 at regne reguleret til 2400 Kr. + 30 pCt. og med dette Beløb er det derpaa opført i Forslaget til Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidenden for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1601—10.

Da Professor, Dr. H. A. Nielsen saaledes i et Tidsrum af henimod 28 Aar har været knyttet til Universitetet, vil det formentlig — omend han ikke har Krav paa egentlig Pension — findes stemmende med Billighed, at der tillægges ham en Understøttelse fra Universitetet. For Ydelsen af en saadan Understøttelse haves der et nærliggende For- tilfælde, idet der paa Finansloven for 1916—17, jfr. Rigsdagstidenden for 1915—16, Tillæg B., Sp. 1211—14, bevilgedes Professor, Dr. med. S. Sørensen, der i sin Egenskab af Overlæge ved Blegdamshospitalet under Københavns Kommune i 24 Aar havde virket som ordinær (normeret) Docent ved Universitetet i epidemiske Sygdomme, en aarlig Understøttelse paa 1300 Kr. Med de ved Lov af 22. December 1919 bestemte Tillæg er der i Aaret 1920 udbetalt Professor, Dr. Sørensen 1300 + 1469 Kr., til- sammen 2769 Kr.

Efter Karakteren af hele Professor, Dr. Nielsens Undervisningsvirk- somhed ved Universitetet forekommer det Kvæsturen givet, at der ikke vil kunne blive Spørgsmaal om at lægge de efter Statstjenestemand- loven gældende Pensionsregler til Grund for Bestemmelsen af den Un- derstøttelse, han synes at have Krav paa. Saafremt Professor Nielsen havde været pensionsberettiget, vilde Pensionen beregnet under Hensyn til Reglen i Tjenestemandslovens § 55, Stk. 5., med tilhørende Dyrtidstillæg og Konjunkturtillæg komme op paa ikke saa lidt over 3000 Kr. aarlig, men at søge en Understøttelse, der naar saa højt op, vil næppe være stemmende baade med Størrelsen af det Honorar, der i den allerstørste Del af Professor, Dr. Nielsens Funktionstid ifølge det foran oplyste har været tillagt ham og med Betydningen af den for- mentlig ikke meget omfattende Undervisningsvirkosomhed, der har været overdraget ham. En saadan Fremgangsmaade vilde ogsaa medføre en højere Understøttelse til Professor Nielsen end til Professor Sørensen, hvilket næppe vilde være retfærdigt. Man maa derfor antage, at Un- derstøttelsen fra Universitetet til Professor, Dr. Nielsen, der formentlig vil blive pensioneret i sin Egenskab af tidligere Kredslæge, maa fastsættes under Hensyn til en summarisk Vurdering af det Arbejde, Professor Nielsen har udført i Universitetets Tjeneste. En saadan Vurdering kan naturligvis ikke foretages her, og man skal derfor henstille Sagen til Konsistoriums Overvejelse, hvorved man skal bemærke, at man saavidt man her kan skønne, vilde finde en aarlig Understøttelse passende, der indbefattet alle Tillæg kom til at udgøre et Beløb imellem 1500 og 2000 Kr. aarlig.«

I Skrivelse til Undervisningsministeriet af 17. Januar 1921 anbe- falede Konsistorium Andragendet og udtalte, at den ansøgte Understøt- telse i hvert Fald ikke burde sættes under 2000 Kr. aarlig. Under 28. Februar s. A. bifaldt Ministeriet derefter, at Professor Nielsen fritoges for det nævnte Hverv fra Udgangen af Finansaaret 1921, hvorhos det meddeltes, at der ved Ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 1921— 22 var fremsat Forslag om Bevilgelse af en Understøttelse paa 1800 Kr. aarlig. En Understøttelse af anførte Størrelse bevilgedes derpaa paa nævnte Finanslov, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1443—44.

3. Forhøjelse af det Professoren i Retsmedicin tillagte Honorar for Udførelsen af retslægelige Forretninger.

(Journ. No. 362/1920 og 263/1922).

Under 21. September 1920 indgav Professor Ellermann saalydende Andragende:

»I Anledning af, at Lønningsraadet i Skrivelse af 5. Juli d. A. til Undervisningsministeriet har foreslaaet mit Honorar for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger ansat til 1200 Kr. aarlig, skal jeg tillade mig at oplyse følgende:

Paa Finansloven 1904—05 blev der bevilget et Honorar paa 1000 Kr. aarlig til min Forgænger i Embedet, Prof. Knud Pontoppidan, for det nævnte Hverv, og samme Honorar blev tilstaaet mig snart efter min Tiltrædelse i 1914. Det Arbejde, der er Tale om, er: 1) Udførelse af de lovmæssige Obduktioner i København med dertil hørende særlige Undersøgelser og supplerende Erklæringer. Antallet af Obduktioner er ca. 25 aarlig, hver Obduktion tager ca. 3 Timer; 2) Undersøgelser af forskellige Genstande, f. Eks. Tøj, Vaaben, Knogler m. m. Antallet af Undersøgelser er i det løbende Aars første 9 Maaneder 168; 3) Afgivelse af Erklæringer til Retterne; 4) Conferencer med Dommere, Politi og Sagførere; 5) personligt Møde i Retten. Hertil er fra 1916 kommet: 6) Administrationen af de lovmæssige Obduktioner i Provinsen. For Udførelse af Obduktioner faar de rejsende Prosektorer et Honorar fra Jurisdiktionen. Endelig vil fra Januar 1921 7) Administrationen af »la morgue« overgaa fra Alm. Hospital til Professoren i Retsmedicin. Der er for dette Arbejde ikke tillagt mig noget Honorar.

Foruden at der altsaa er kommet helt nyt Arbejde til, er der en væsentlig Stigning i Antallet af Obduktioner og Undersøgelser, saaledes at Antallet for Aarene 1917—19 er det dobbelte af Tallet i 1911—13. (Jeg er ikke i Besiddelse af Tallene for 1910.) Erfaringerne fra det sidste Aar tyder paa, at Retsreformens Gennemførelse vil bevirke en yderligere betydelig Stigning.

Naar Lønningsraadet nu foreslaar et Honorar paa 1200 Kr., vil dette paa Grund af Pengenes mindre Værdi betyde en Nedsættelse af det i 1904—05 fastsatte Honorar til mindre end det Halve, samtidig med at Arbejdet kan anslaaes til at være tredoblet. Naar hertil kommer, at Arbejdet er af en særlig ansvarsfuld Art og jævnlig lægger Beslag paa Fritid og Helligdage, finder jeg, at det foreslaaede Honorar (selv med event. 30 pCt. Tillæg) paa ingen Maade er et adæquat Vederlag, og jeg tillader mig at andrage om, at det søges forhøjet til mindst det dobbelte, altsaa 2400 Kr. (+ 30 pCt. Tillæg).«

I Anledning heraf udtalte Universitetskvæsturen i Skrivelse af 20. December 1920 bl. a. følgende:

»Paa Finansloven for 1904—05, jfr. Rigsdagstidenden for 1903—04, Tillæg A., Sp. 1057—60, bevilgedes under Universitetets daværende

Udgiftspost 7. p. 1000 Kr. som Honorar til Professor i Retslægevidenskab Dr. med. K. Pontoppidan for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København, nemlig retslige Obduktioner, retslige Ligsyn m. m. Bevillingen, der som anført var givet for Professor, Dr. Pontoppidan personlig, blev ved Finansloven for 1915—16, jfr. Rigsdagstidenden for 1914—15, Tillæg B., Sp. 295—98, ændret til at lyde paa Professorens i Retslægevidenskab og optoges med et tilsvarende Beløb paa de følgende Aars Finanslove som Honorar til Professorens i Retslægevidenskab for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København, sidst under Universitetets Udgiftspost g. 15. paa Finansloven for indeværende Finansaar, jfr. Rigsdagstidenden for 1919—20, Tillæg A., Sp. 1485—86. Dette Honorar reguleredes ved Undervisningsministeriets i Overensstemmelse med Lønningsraadets Indstilling af 5. Juli d. A. affattede Resolution af 24. Juli s. A. til 1200 Kr., hvortil foreløbigt kommer 30 pCt. eller ialt 1560 Kr., og med denne Sum er Bevillingen optaget i Forslaget til Finanslov for 1921—22 under Universitetets Udgiftspost g. 14., jfr. Rigsdagstidenden for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1615—16. . . . . Efter det foreliggende kan man være enig med Professor, Dr. Ellermann i, at det nuværende Honorar er altfor ringe i Forhold til det med det paagældende Hverv forbundne Arbejde og Ansvar, og man kan derfor herfra anbefale Andragendet til Bevilgelse. Forholdet er formentlig det, at de ommeldte retslægelige Forretninger ingen pligtmæssig Tilknytning har til Professorens Gerning som Universitetslærer, men af rent praktiske Grunde er henlagt til den mest sagkyndige Autoritet, og det synes derfor at være vel begrundet, at der maa ydes Professorens i Retslægevidenskab et efter alle Omstændigheder passende Honorar for Udførelsen af disse Arbejder og det saameget mere som det er af overordentlig Betydning for den almindelige Retssikkerhed, at det omhandlede meget ansvarsfulde og vanskelige Hverv udføres med saa stor Omsigt og Dygtighed, som overhovedet kan tilvejebringes. Man kan derfor foreslaa en Indstilling til Undervisningsministeriet om, at der efter forudgaaende Forhandling med Lønningsraadet ved Ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 1921—22 søges bevilget en Forhøjelse af Universitetets Udgiftspost g. 14. med 1560 Kr., saaledes at det Professorens i Retslægevidenskab tillagte Honorar for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København kan forhøjes til 2400 Kr. med et foreløbigt Tillæg paa 30 pCt.«

Sagen fremsendtes derpaa under 7. Januar 1921 af Konsistorium til Undervisningsministeriet med Indstilling i Overensstemmelse med Kvæsturens Forslag, idet det — da Reguleringen af dette Honorar ligesom af andre Honorarer for Arbejder i Statstjenesten formentlig burde ske fra 1. Oktober 1919 at regne — endvidere i nævnte Skrivelse og den sig dertil sluttende Skrivelse af 18. s. M. indstilledes, at der i dette Øjemed paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 søgtes bevilget Forskellen mellem det hidtidige Honorar for de heromhandlede Arbejder, 1000 Kr., og det foreslaaede nye Honorar, 2400 Kr., for Tiden 1. Oktober 1919—31. Marts 1921 = 2100 Kr. + 30 pCt. heraf = 1080 Kr., eller ialt 3180 Kr.

Efter Modtagelsen af denne Indstilling udbad Undervisningsministeriet sig under 12. December 1921 en Udtalelse fra Konsistorium om,

hvorvidt det Professoren i Retsmedicin tillagte faste Honorar for retslægelige Forretninger ogsaa omfatter Vederlag for de af Arbejderforsikringsraadet i Henhold til Lov af 6. Juli 1916 § 47 rekvirerede Obduktioner eller om særskilt Betaling for disse skal ydes. I Anledning heraf udtalte Konsistorium i Skrivelse af 24. Februar 1922 følgende:

Konsistorium skal først henlede Opmærksomheden paa, at Begrebet »lovmæssige Obduktioner« efter naturlig og hævdvunden Opfattelse formentlig kun omfatter saadanne Obduktioner, der udføres i Justitsvæsenets Tjeneste til Oplysning for vedkommende Myndigheder om, hvorvidt der i det givne Tilfælde kan antages at foreligge en Forbrydelse, eventuelt om dennes Art, se f. Eks. Forordning angaaende Delinkventsager af 21. Maj 1751 § 4 sammenholdt med Justitsministeriets Cirkulære af 17. December 1920, endvidere Justitsministeriets Instruks af 31. Marts 1916 for Foretagelsen af lovmæssige Obduktioner og samme Ministeriums Cirkulære af s. D., hvor der paalægges *Politimestrene* en vis Virksomhed med Hensyn til de lovmæssige Obduktioners Forberedelse, bl. a. at drage Omsorg for »at alle Sagens Akter er til Stede, forinden Obduktionen paabegyndes«.

Selv om det imidlertid maatte være muligt ved en Fortolkning, der kun følger sproglig-logiske Hensyn, at lade det nævnte Begreb rumme enhver ved Lov anordnet Obduktion, vil det allerede af Hensyn til Konsekvenserne være udelukket herudfra at gøre det til Pligt for Professoren i Retsmedicin uden særskilt Betaling personligt at foretage eller føre Tilsyn med alle de talrige Obduktioner, som der i Medfør af Ulykkesforsikringsloven, Medicinallovgivningen eller andre Lovbestemmelser vil kunne blive Tale om at udføre, se f. Eks. Lov Nr. 138 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse af 10. Maj 1915 § 7, Stk. 2, om Obduktion til Afgørelse af, om en Sygdom skal gøres til Genstand for offentlig Behandling. I alt Fald er det givet, at den anførte vide Forstaaelse af Begrebet »lovmæssige Obduktioner« ikke er lagt til Grund ved Fastsættelse af det heromhandlede Honorar, som oprindeligt er bevilget ved Finansloven for 1904—05, paa et Tidspunkt, da der overhovedet ikke var Spørgsmaal om Forpligtelse for Professoren i Retsmedicin til som Vederlag for Honoraret at foretage andre Obduktioner end dem, der danner et Led i retslige Undersøgelser, jfr. Rigsdagstidende 1903—04, Tillæg A., Sp. 1057—58, hvor de Obduktioner, som det paahvilede Professor Ellermanns Formand, Professor, Dr. Knud Pontoppidan at udføre, er betegnende som »retslige Obduktioner«. Med Hensyn til, at det paa det anførte Sted i Rigsdagstidenden er oplyst, at det desuden var paalagt Embedets Indehaver at besørge de øvrige i Henhold til kgl. Resolution af 10. November 1866 fra Stadslægeembedet i København til Docenten i Retslægevidenskab henlagte medico-legale Forretninger, skal man derhos bemærke, at ogsaa disse Forretninger i den nævnte Resolution udtrykkelig omtales som »forensiske Forretninger« og iøvrigt angives at være: retslægevidenskabelige Skøn over tvivlsomme Sindstilstande o. s. v., forsaavidt disse forlanges af Retterne, samt de retslige Ligsyn (se Universitetets Aarbog 1864—71, 1. Bind S. 223). Endelig skal man henvise til, at det med Konsistoriums fornævnte Skrivelse af 7. Januar f. A. til det høje Ministerium fremsendte Andra-

gende fra Professor Ellermann om Forhøjelse af det paagældende Honorar var ledsaget af en udførlig Redegørelse for det Arbejde, han har at udføre for Honoraret, hvoraf med Klarhed fremgaar, at dette for *Obduktionernes Vedkommende* er ganske det samme, som var paalagt hans Forgænger i Embedet.

Obduktioner udenfor dette Omraade kan derfor heller ikke være tagne i Betragtning ved den Forøgelse af Honoraret, som blev bevilget i Henhold til det nævnte Andragende, og Konsistorium maa saaledes ogsaa for sit Vedkommende holde for, at der — som udtalt i Sundhedsstyrelsens i Sagen foreliggende Erklæring — tilkommer Professoren i Retsmedicin speciel Betaling for de af Arbejderforsikringsraadet i Henhold til Ulykkesforsikringslovens § 47 rekvirerede Obduktioner her i Byen.

Man tillader sig at udtale Ønsket om, at nærværende Erklæring maa medfølge, naar Sagen oversendes til Justitsministeriets Afgørelse.«

Justitsministeriet tilskrev derefter under 26. Juni 1922 det retsmedicinske Institut saaledes:

»I Skrivelse af 16. September 1921 har Institutet udbedt sig en Udtalelse om, hvorvidt Honoraret for de af Arbejderforsikrings-Raadet i Henhold til § 47 i Lov Nr. 205 af 6. Juli 1916 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde, jfr. Lov af 28. Juni 1920, forlangte Obduktioner er fastsat ved denne Lovbestemmelses Henvisning til Reglerne om lovmæssige Obduktioner, samt om det Professoren i Retsmedicin tillagte faste Honorar som Retslæge i København ogsaa maa betragtes som Vederlag for de nævnte Forretninger her i Byen.

Foranlediget heraf skal man efter stedfunden Brevveksling med Undervisningsministeriet og Indenrigsministeriet meddele, at der for Foretagelsen af de af Arbejderforsikrings-Raadet forlangte Obduktioner maa erlægges samme Honorar, Befordringsgodtgørelse og Dagpenge som for lovmæssige Obduktioner fastsat, jfr. Justitsministeriets Cirkulære af 15. Januar 1921, og at det Professoren i Retsmedicin tillagte faste Honorar som Retslæge i København ikke kan antages at indbefatte Foretagelsen af de ommeldte Obduktionsforretninger, men at der for Foretagelse af disse Obduktioner tilkommer ham Honorar, Befordringsgodtgørelse og Dagpenge som ovenfor nævnt.«

Paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1451—54, forhøjede Honoraret til Professoren i Retslægevidenskab for Udførelsen af en Del af de retslægelige Forretninger i København derefter til 2400 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg af 30 pCt.

I Skrivelse af 10. August 1922 forespurgte Undervisningsministeriet, om der ikke burde foretages en Nedsættelse af Honoraret for Besørgelsen af de retslægelige Forretninger som Følge af, at det under 4. s. M. paa Justitsministeriets Forestilling var bifaldet, at de lovmæssige Ligsyn i København udenfor de Staten eller Kommunen tilhørende Sygehuse fremtidig foretages af Stadslægen i København med Bistand

af de af Kommunen til hans Assistance antagne Sanitetslæger efter Justitsministeriets nærmere Bestemmelse, medens de nævnte Forretninger paa de Staten og Kommunen tilhørende civile Hospitaler i København foretages af de ved Hospitalet ansatte Læger efter Hospitalsbestyrelsens nærmere Bestemmelse.

I Anledning heraf udtalte det lægevidenskabelige Fakultet under 5. September 1922 følgende:

»Hverken Professor Ellermann eller hans Forgænger i Embedet, Professor Pontoppidan, har nogensinde udført de medicolegale Ligsyn; men Politiet har benyttet dels Hospitalslæger dels private Læger hertil. Ved den nu trufne Ordning af de medicolegale Ligsyn sker der altsaa ikke nogen Formindskelse af Professor Ellermanns Arbejde som Retslæge. Dettes Omfang og Art har Professor Ellermann gjort udførlig Rede for i et Andragende om Forhøjelse i 1920.«

Denne Udtalelse fremsendte Konsistorium under 13. September 1922 til Undervisningsministeriet med Bemærkning, at det burde være ganske udelukket at foretage en Nedsættelse af Honoraret som Følge af den ommeldte nye Ordning.

4. Ansættelse af Overlæger ved Rigshospitalet og ved Kommunehospitalet.

Efter forud afgivne Erklæringer fra det lægevidenskabelige Fakultet godkendte Kongen

under 7. Oktober 1921, at Professor, Overlæge, Dr. med. H. Chr. J. Gram genansattes som Overlæge ved Rigshospitalets medicinske Afdeling A. for et Tidsrum af 2 Aar fra 1. Januar 1922 at regne, jfr. Undervisningsministeriets Skrivelse af 12. Oktober 1921 (Journ. Nr. 307/1921).

under 31. Juli 1922, at Professor, Overlæge, Dr. med. E. C. Schmiegelow genansattes som Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling for Øre-, Næse- og Halssygdomme for Tiden fra 1. August 1922 til Udgangen af Oktober Maaned 1926, jfr. Undervisningsministeriets Skrivelse af 1. August 1926 (Journ. Nr. 242/1922).

under 31. Juli 1922, at Professor, Overlæge, Dr. med. C. E. Bloch genansattes som Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling for Børnesygdomme for et Tidsrum af 6 Aar fra 1. September 1922 at regne, jfr. Undervisningsministeriets Skrivelse af 3. August 1922 (Journ. Nr. 243/1922).

under 31. Juli 1922, at Overaccoucheur, Professor, Dr. med. E. Hauch genansattes som Overaccoucheur ved Rigshospitalets Føde- og Plejeafdeling B. for et Tidsrum af 6 Aar fra 1. August 1922 at regne, jfr. Undervisningsministeriets Skrivelse af 31. August 1922 (Journ. Nr. 241/1922).

under 1. Marts 1923, at Professor, Overlæge, Dr. med. C. E. F. Rasch genansattes som Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling for Hud- og Kønssygdomme med den dertil knyttede Poliklinik for et Tidsrum af

6 Aar fra 1. Maj 1923 at regne, jfr. Undervisningsministeriets Skrivelse af 6. Marts 1923 (Journ. Nr. 111/1923).

Under 30. Juni 1922 meddelte Københavns Magistrat Konsistorium, at den havde genvalgt Professor, Dr. med. S. Bang til Overlæge ved Kommunehospitalets 3. Afdeling for et Tidsrum af 6 Aar fra d. 1. August 1922 at regne (Journ. Nr. 279/1922).

Efterat Dr. med. H. J. Bing var bleven ansat som Overlæge ved Kommunehospitalet, afholdt han fra 1. Maj 1921 at regne den med denne Stilling forbundne Undervisning af de lægevidenskabelige Studerende i medicinsk Klinik. Under 12. November s. A. anmodede Undervisningsministeriet Kvæsturen om fra 1. Maj 1921 at regne at udbetale ham det for Undervisningen fastsatte Honorar paa 2700 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg (Journ. Nr. 376/1921).

5. Regulering af Honoraret til Sekretæren ved det lægevidenskabelige Fakultet.

(Journ. No. 211/1919, 188/1920 og 105/1921).

I Skrivelse af 8. Marts 1920 anholdt det lægevidenskabelige Fakultet om, at den under Universitetets Udgiftspost c., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, opførte Bevilling paa 600 Kr. aarlig til Kontorudgifter ved en Turnuskandidatordning maatte blive forøget med 900 Kr. til 1500 Kr. aarlig. Det anførtes i saa Henseende, at det bevilgede Beløb paa 600 Kr. anvendtes saaledes, at 300 Kr. udbetaltes til Foreningen af yngre Læger som Vederlag for deres Administration af Turnustjenesten, medens 300 Kr. var tillagt Fakultetets Sekretær for hans Arbejde ved Ordningen, men at Foreningen under Hensyn til den stedfundne Nedgang i Pengenes Værd nu havde anmodet om en Forhøjelse af Bevillingen til 1500 Kr., hvoraf 600 Kr. var tænkt udredet som Vederlag til Sekretæren. Paa Finanslovsforslaget for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1597—98, foresloges derefter under nævnte Udgiftspost c. bevilget 600 Kr. til Forhøjelse af Bevillingen til Turnuskandidatordningen til 1200 Kr. aarlig, saaledes at deraf 600 Kr. blev til Raadighed til Vederlæggelse af Fakultetets Sekretær.

I en af Lønningsraadet til Folketingets Finansudvalg afgiven Betænkning over Lønnings- og Honorarkonti m. v. paa Universitetets Budget paa Finanslovsforslaget for 1921—22 henleddes imidlertid Opmærksomheden paa, at Sekretærens ommeldte Honorar ikke havde været medtaget ved Honorarreguleringen, og Undervisningsministeriet udbad sig derfor under 4. Januar 1921 en Udtalelse angaaende dette Spørgsmaal. I Forbindelse hermed nedsattes i Henhold til Ændringsforslag til Finanslovsforslaget, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1441—42, Udgiftspost c. med de til Forøgelse af Sekretærens Honorar bestemte 300 Kr. Ved en Fejltagelse blev imidlertid disse 300 Kr. fradraget selve Bevillingen for de særegne Udgifter og ikke Underkontoen for Turnuskandidatordningen, der derfor i Finanslovens Tekst kom til at

staa opført med 1200 Kr., men i Skrivelse af 25. Maj 1921 meddelte Ministeriet, at der af sidstnævnte Post kun maatte anvendes 900 Kr.

I Anledning af Ministeriets ovennævnte Henvendelse udtalte det lægevidenskabelige Fakultet i Skrivelse af 19. Januar 1921 følgende:

»Sekretæren ved Fakultetets Dekanat lønnes nu med 1800 Kr. aarlig for en gennemsnitlig daglig Arbejdstid af 3—3½ Timer; i denne Løn er indbefattet Honoraret for Arbejdet ved Turnuskandidatordningen, hvilket Arbejde efter sin Art ikke vil kunne udskilles fra Dekanetet, idet det forudsætter Adgang til Eksamensprotokollerne.

Arbejdet bestaar i Korrespondance vedrørende Udstedelse af de ekstraordinære Turnusbeviser samt i — i Forbindelse med Foreningen af yngre Læger — at fordele de ordinære Turnuspladser.

Da det oftnævnte Arbejde udføres af Dekanatssekretæren i Forbindelse med det ham iøvrigt paahvilende Arbejde for Fakultetet, ser dette sig ikke i Stand til at opgive den gennemsnitlige Arbejdstid m. H. t. Arbejdet ved Turnuskandidatordningen.«

Efterat Konsistorium under 29. Januar 1921 havde givet Ministeriet Underretning i Overensstemmelse hermed, bemærkede dette i Skrivelse af 9. Februar s. A., at Vederlaget burde have været medtaget under Honorarreguleringen og udbad sig Oplysning om, hvorledes og af hvilken Konto Sekretærens Honorar udrededes. De af Ministeriet saaledes ønskede Oplysninger meddeltes i en Skrivelse fra det lægevidenskabelige Fakultet af 9. December 1921, i hvilken det samtidig bragtes i Forslag, at der søgtes tillagt Sekretæren et fast aarligt Vederlag paa 3000 Kr. foruden de 300 Kr., som han oppebar for sin Andel i Turnusarbejdet. Med Hensyn til det saaledes fremkomne Forslag udtalte Universitetskvæsturen i Skrivelse af 19. s. M. følgende:

»Det er i Fakultetets Skrivelse udtalt, at den yngste Lektor ved det lægevidenskabelige Fakultet tidligere beklædte Stillingen som Fakultetets Notarius, jfr. Universitetets Retsreglers § 35 og 37. I denne Stilling fungerede Lektoren som Fakultetets Sekretær i Almindelighed, og han oppebar for denne sin Virksomhed en bestemt Andel ($\frac{2}{15}$) af Eksamensgebyrerne. Denne Ordning forandredes i 1900 derhen, at der antoges en Sekretær til Besørgelse af Notarii Forretninger, saaledes at Vederlaget til Sekretæren afholdtes af den Del af Eksamensgebyrerne, som hidtil var tilfaldet Notarius. I Aaret 1900 fik Sekretæren et aarligt Vederlag af 600 Kr., medens han nu vederlægges med 1400 Kr., hvortil yderligere kommer 300 Kr. for Udførelsen af Kontorarbejde ved en Turnuskandidatordning og 100 Kr. i ekstraordinært Skrivearbejde ved Eksamina.

Med Hensyn til disse sidste Beløb paa 300 Kr. og 100 Kr. bemærkes, at der paa Finansloven for 1909—10, jfr. Rigsdagstidenden for 1908—09, Tillæg A., Sp. 1227—30, første Gang under Universitetets nuværende Udgiftspost c., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, blev bevilget et midlertidigt Beløb paa 600 Kr. aarlig (der nu er forhøjet til 900 Kr. aarlig) til Kontorudgifter ved en Turnuskandidatordning, hvoraf de 300 Kr. tilfalder Sekretæren ved det lægevidenskabelige Fa-

kultet for hans Arbejde ved Ordningen. De 100 Kr. er det under samme Udgiftspost c., Underkonto 5., Til overordentlige Udgifter, opførte Beløb af tilsvarende Størrelse. Sekretærens nuværende aarlige Vederlag er herefter 1800 Kr., som fremkommer saaledes:

1) Andel i Eksamensgebyrer	1400 Kr.
2) Kontorudgifter til Turnuskandidatordning ..	300 »
3) Ekstraordinært Skrivearbejde	100 »
	1800 Kr.

Det anføres videre i Fakultetets Skrivelse, at Arbejdet ved Eksaminerne i det lægevidenskabelige Fakultet — i Modsætning til, hvad der er Tilfældet ved de andre Fakulteter — alene udføres af Sekretæren. Da Antallet af de Studerende ved dette Fakultet er større end ved noget af de andre Fakulteter og for sidste Aars Vedkommende har været mellem $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{4}$ af alle Universitetets Studerende og da Antallet af Eksamina ogsaa her er særlig stort, idet Embedseksamen er delt i 4 Dele, optager dette Arbejde efter Fakultetets Opgivende Sekretæren paa det nærmeste 3 Timer daglig. Fakultetet anser derfor det Vederlag, der nu ydes ham, for at være for lavt i Forhold til det præsterede Arbejde, og der foreslaas derfor tillagt ham et fast aarligt Honorar af 3000 Kr. foruden den hidtil ydede Andel i Turnusarbejdet, 300 Kr. En Følge af denne Ordning maatte det da blive, at den Sekretæren hidtil tilkommende Andel ($\frac{2}{15}$) af Eksamensgebyrerne for Fremtiden indbetaltes til Universitetets Kasse.

Ordningen med Hensyn til Udredelsen af Sekretærens Honorar paa 1400 Kr. aarlig har hidtil været den, at det af Fakultetet selv er udredet til ham af Eksamensgebyrerne, saaledes at disse kun er indgaaet i Kvæsturens Kasse til Indtægt for Universitetets Indtægtspost d., Overskud af Eksamens- og Immatrikulationsgebyrer samt Dekanatsindtægter, efter Fradrag af dette Beløb. Efter de Principper, der nu er gældende for Udredelse af Honorarer, vil det formentlig være rettest, at denne Ordning ophører, saaledes at Honoraret bevilges paa samme Maade som andre Honorarer. Endvidere vilde det maaske være naturligt, at de ovennævnte paa Udgiftspost c. bevilgede særlige Vederlag paa 300 Kr. og 100 Kr. udtages af denne Konto og bevilges under Et med det Honorar, der maatte blive fastsat for Sekretæren. Da denne imidlertid som særlig antaget af Fakultetet er uden Forbindelse med Kvæsturen, savner man her Kendskab til den nærmere Ordning, ligesom man er ude af Stand til at skønne over, hvorvidt det foreslaaede Honorar kan anses for passende. Saavidt Kvæsturen bekendt er den, der for Tiden er antagen som Sekretær, ansat som Statstjenestemand, og det Honorar, som fastsættes for ham, vil derfor formentlig være at søge bevilget under Universitetets Udgiftspost a. 2., Honorarer ved Universitetet, Underkonto b., Honorarer til Tjenestemænd i Henhold til Finansloven, for 1922—23. Man skal herefter foreslaa en Indstilling til Undervisningsministeriet om, at der ved Ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 1922—23 under Universitetets Udgiftspost a. 2. b., Honorarer til Tjenestemænd i Henhold til Finansloven, søges bevilget et saadant Beløb, som efter alle

foreliggende Forhold maatte findes passende, som Honorar til en Sekretær ved det lægevidenskabelige Fakultet, hvorved bemærkes, at der samtidig eventuelt maatte fremsættes Ændringsforslag til nævnte Finanslovsforslag dels om at det under Universitetets Udgiftspost c., Særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, Underkonto 5., Til overordentlige Udgifter, opførte Beløb af 100 Kr. udgaar af Budgettet, dels om Nedsættelse af det paa Udgiftspost c. til Kontorudgifter ved en Turnuskandidatordning bevilgede Beløb af 900 Kr. med det til Honorar for Sekretæren bestemte Beløb af 300 Kr. jfr. nærmere herom Rigsdagstidenden for 1921—22, Tillæg A., Sp. 1695—96.

Under 6. Januar 1922 fremsendte Konsistorium derefter Fakultetets og Kvæsturens Erklæringer til Ministeriet, idet det med Bemærkning, at Sekretæren ikke var Statstjenestemand, indstilledes, at der ved Ændringsforslag til Finanslovsforslaget for 1922—23 søgtes bevilget den paagældende et Honorar paa 3300 Kr. aarlig. Det bemærkedes i Forbindelse hermed, at de Sekretæren hidtil bevilgede særlige Honorarer paa ialt 400 Kr. samtidig kunde bortfalde, og at den Andel ($\frac{2}{15}$) af Eksamensgebyrerne, hvoraf den væsentligste Del af Sekretærens Vederlag hidtil var afholdt, fremtidig kunde indgaa i Universitetets Kasse, saaledes at den faktiske Merudgift ved Bevilgelsen af Honoraret kun vilde blive 1200 Kr.

Efter Modtagelsen af denne Indstilling udbad Ministeriet sig under 20. Januar 1922 Oplysning om, hvem der var Fakultetets Sekretær, om den paagældende beklædte anden Stilling i Statstjenesten og i bekræftende Fald hvilken, samt en nærmere Redegørelse for Sekretærens Arbejde, derunder Oplysning om, hvorvidt der er fast daglig Kontortid, om Arbejdet er jævnt fordelt over hele Aaret eller i modsat Fald hvorledes. I Anledning heraf udtalte Fakultetet i Skrivelse af 25. Januar 1922 følgende:

»Cand. jur. Maximilian Reiserer har siden 1. Januar 1920 beklædt den nævnte Stilling. Han er desuden Fuldmægtig hos Statsadvokaten for København, i hvilken Henseende bemærkes, at han *ikke* er Statstjenestemand, men lønnes af Medhjælps-Vederlaget.

Hvad Sekretærens Arbejde angaar, skal oplyses, at han fører de forskellige Journaler (daglig Journal, Doktorjournal, Legatjournal, Vivisektionsjournal m. fl.) skriver Udkast til alle Koncepter og renskriver Skrivelserne, og at han selvstændig tilrettelægger alle lægevidenskabelige Eksaminer under Fakultetet og udfører det omfangsrige Skrivearbejde, idet man her skal henlede Opmærksomheden paa, at der afholdes Eksamen 2 Gange om Aaret, at hver Eksamen bestaar af 4 Dele, og at der i 1921 til disse Eksaminer har indtegnet sig ialt 566 Studerende. Sekretæren fører alle Eksamensprotokollerne, skriver alle Eksamensbeviserne og besvarer talrige Forespørgsler fra de Studerende vedrørende Eksamen.

Endvidere ordner Sekretæren Fordelingen af Volontørerne og Turnuskandidaterne (sidstnævnte Forhold i Samarbejde med Foreningen af yngre Læger), hvilket sker 2 Gange om Aaret.

Endelig arkiverer Sekretæren Sagerne og fører Kartotek.

I det Hele bistaar Sekretæren Dekanus i Fakultetets daglige Arbejde. Hvad dette omfatter (Doktor disputater, Dispensationer, Indberetninger, Besættelse af Assistentstillinger m.m.) vil være Undervisningsministeriet og Konsistorium bekendt.

Dekanatskontoret skal holdes aabent dagligt fra Kl. 4—5, hvilket Tidsrum for en stor Del medgaar til Besvarelse til de mange personlige Henvendelser fra Studenternes Side.

Arbejdet maa siges at være nogenlunde jævnt fordelt over hele Aaret, idet med Hensyn til Eksamen skal anføres, at Indtegning til Sommer-Eksamen, der slutter i Juni Maaned, finder Sted i Marts Maaned, og at Indtegning til Vinter-Eksamen, der slutter sidst i Januar, finder Sted i Oktober, saaledes at Eksamensarbejdet strækker sig over Maanederne Marts—Juni (og til Dels Juli) og Oktober—Januar incl.

Som det er anført i Fakultetets Skrivelse af 9. f. M. maa Sekretæren til sit Arbejde for Fakultetet daglig anvende ca. 3 Timer.«

Efterat Konsistorium havde indsendt de saaledes meddelte Oplysninger til Ministeriet, bevilgedes paa Finansloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg B., Sp. 1237—38, under Universitetets Udgiftspost a. 2. d., Honorarer til Ikke-Tjenestemænd, et Beløb af 2100 Kr. + midlertidigt Tillæg som Honorar til Sekretæren ved det lægevidenskabelige Fakultet. Samtidig forhøjedes Universitetets Indtægtspost d., Overskud af Eksamens- og Immatrikulationsgebyrer samt Dekanatsindtægter, med de 1400 Kr. af Eksamensgebyrerne, der hidtil havde været udredet som Vederlag til Sekretæren, ligesom Udgiftspost c., nedsattes med 100 Kr. + 300 Kr., tilsammen 400 Kr., der hidtil af denne Konto var udbetalt som Honorar til Sekretæren. I Anledning af Bortfaldet af det anførte Honorarbeløb paa 300 Kr. affattedes Kontoens 2det Stykke saaledes: »Midlertidigt til Kontorudgifter ved en Turnuskandidatordning: 600 Kr.«

6. Inddragelse af de i kgl. Resolution af 11. Januar 1839 hjemlede Vederlag til Pedellen og Budet ved det lægevidenskabelige Fakultet og Bevilgelsen af særlige Honorarer til de vedkommende Tjenestemænd.

(Journ. No. 198/1922).

I Sparekommissionens 2den Betænkning Side 124 og 127 var det anført, dels at der til Portneren ved det lægevidenskabelige Fakultet — til Medhjælp for hvem der var bevilget et Honorar paa 300 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg, hvorhos der var bevilget ham selv et Honorar paa 250 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg for Budtjeneste ved Fakultetet — af Eksamensgebyrerne udrededes særlige Beløb paa omtrent 800 Kr. aarlig for denne Budtjeneste, dels at der til Pedellen sammesteds paa samme Maade udrededes særlige Vederlag paa ca. 1000 Kr. for Assi-

stance ved Eksamen og Transport af Lig. Sparekommissionen bemærkede derhos, at disse Vederlags Udredelse maatte ophøre som stridende mod Tjenestemandsloven, saaledes at der, hvis det maatte anses for fornødent, bevilgedes særligt Vederlag i Form af et paa rette Maade fastsat Honorar.

I Anledning heraf tilskrev Konsistorium under 13. Oktober 1922 Undervisningsministeriet saaledes:

»Foranlediget af den af det lægevidenskabelige Fakultet i den hoslagt tilbageførende Skrivelse fremsatte Henvendelse har det høje Ministerium i Skrivelse af 1. April d. A. udbedt sig en nærmere Redegørelse for det Arbejde, der udføres af Budet og Pedellen ved det nævnte Fakultet mod særlig Vederlæggelse af Eksamensgebyrerne samt en Udtalelse om, med hvilken Begrundelse dette Arbejde menes at kunne holdes udenfor de paagældendes egentlige Tjenestegering og hvorledes Vederlaget beregnes.

Efterat man i Anledning heraf fra det lægevidenskabelige Fakultet har indhentet den med Bilag ligeledes vedlagte Skrivelse af 11. Maj d. A. hvori de begærede Oplysninger meddeles, skal Konsistorium som sin Opfattelse af, hvorledes der bør forholdes i denne Sag, tillade sig at anføre følgende:

Saaftremt de paagældende Gebyrer, der oppebæres i Henhold til kgl. Resolution af 11. Januar 1839 og har været udredede under de skiftende Lønningsordninger i de siden denne Resolutions Udstedelse forløbne 83 Aar, ikke formenes vedblivende at kunne bevares for de nævnte Stillinger som Følge af det i Sparekommissionens 2. Betænkning Side 127 bemærkede, maa man i alt Fald holde for, at de først inddrages, naar de nuværende Indehavere af Stillingerne afgaar fra disse, og selv da kun saaledes, at der i Stedet for Gebyrandelen tillægges de paagældende Honorar i Overensstemmelse med det nedenfor fremsatte subsidiære Forslag. For begge de her omhandlede Stillinger gælder det nemlig, at de nuværende Lønninger, hvorved Stillingerne er klassificerede som Portnerstillinger, er fastsat under Hensyn til de Indehaverne tillagte Gebyr-andele, som det ogsaa har været udtrykkeligt omtalt i alle de Lønningsforslag, der er fremkommet fra Universitetet, og man vilde derfor, saafremt disse Gebyrer ikke havde været tillagt dem, have foreslaaet en betydelig højere Løn. For Pedellens Vedkommende er Forholdet det, at han gennem sin Deltagelse i Eksamensarbejdet udfører en Tjeneste, der ligger over det Portnerne normalt tillagte Arbejde, og som derfor kvalificerer ham til en højere Løn. For Portnerens Vedkommende er Budarbejdet et Ekstraarbejde af saa betydeligt Omfang, at det derfor paa Finansloven bevilgede Honorar ikke kan anses som tilstrækkeligt Vederlag. For begge Tjenestemænds Vedkommende kan det derfor med fuld Føje hævdes, at det samlede Vederlag, de oppebærer for deres Arbejde, ikke er for højt, og det synes Konsistorium mest stemmende med Billighed ikke i deres Funktionstid at gøre nogen Forandring med Hensyn til de her omhandlede Indtægter, paa hvis Bortfald hverken Pedellen eller Budet har kunnet være forberedte.

For det Tilfælde, at Ministeriet ikke skulde kunne tiltræde, at de omhandlede Gebyrer først ved indtrædende Vakance bortfalder som Ind-

tægt for Indehaverne af de paagældende Stillinger, maa man paa det stærkeste insistere paa, at Inddragelsen ikke sker, uden at der i Stedet bevilges vedkommende Tjenestemænd et Honorar.

For Pedellens Vedkommende foreslaas et saadant eventuelt Honorar fastsat til Gennemsnittet af Gebyrindtægten i de sidste 5 Finansaar, i hvilken Henseende man henviser til de i det lægevidenskabelige Fakultets vedlagte Skrivelse af 29. f. M. indeholdte Oplysninger, hvorved paany betones, at Pedellen gennem sin Deltagelse i Eksamensarbejdet udfører en Tjeneste, som i nogen Grad nærmer sig en Universitetsfuldmægtigs og saaledes kvalificerer ham til en højere Løn end den, han oppebærer efter Tjenestemandenslovens § 953.

Med Hensyn til Budet, hvis Hovedstilling efter det af Fakultetet oplyste er at være Portner ved kirurgisk Akademi og som for sin Budstilling nu oppebærer et aarligt Vederlag af 250 Kr. + de heromhandlede Gebyrer, skal man foreslaa, at Honoraret for denne sidstnævnte Tjeneste sættes til mindst 500 Kr. + 20 pCt.

Endelig maa Konsistorium anse det for en Selvfølge, at Gebyrerne for det Arbejde, de to Funktionærer allerede har udført ved sidste Eksamen, hvilke Gebyrer de endnu ikke har modtaget, snarest muligt udbetales til dem.«

Paa Tillægsbevillingsloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 4717—18, bevilgedes derpaa under Universitetets Udgiftspost a. 2. b., Honorarer til Tjenestemænd i Henhold til Finansloven, dels 500 Kr. + midlertidigt Tillæg som Honorar til Pedellen ved det lægevidenskabelige Fakultet for Assistance ved Eksamen og Transport af Lig dels for Portnerens Vedkommende 250 Kr. + midlertidigt Tillæg til Forøgelse af det ham for Budtjeneste bevilgede Honorar til 500 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg, alt under Forudsætning af Bortfald af den særlige Betaling af Gebyrer m. v. En tilsvarende Bevilling optoges paa Finansloven for 1923—24, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg B., Sp. 1113—14.

7. Forskellige mindre Sager.

— Paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1601—04, forhøjedes det Dr. med. Vilh. Jensen tillagte Honorar som Lektor i Parasitologi og medicinsk Bakteriologi fra 1200 Kr. til 1500 Kr. + midlertidigt Tillæg, jfr. Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 172—73. I Henhold til Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 2. Februar 1923 fornyede Undervisningsministeriet under 23. Maj s. A. Dr. Vilh. Jensens Ansættelse som Lektor i de nævnte Fag for et Tidsrum af 5 Aar fra 1. September s. A. at regne (Journ. Nr. 115/1923).

— I Fortsættelse af tidligere Bevillinger til Professor, Dr. med. Chr. Jürgensen til Afholdelse af praktiske Kursus i Diætik — særlig Madlavning — for Læger og ældre Lægestuderende blev der i samme Øjemed paa Finansloven for 1921—22 tilstaaet Professor Jürgensen en 3-aarig Bevilling paa 1200 Kr. aarlig, hvortil der for de 2 første Aar

knyttedes en ekstraordinær Understøttelse, der for 1921—22 fastsattes til 1300 Kr. og for 1922—23 til samme Beløb, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1633—36 og fra 1921—22, Tillæg A., Sp. 1963—64. Under 29. Januar 1923 anbefalede Konsistorium et Andragende fra Professor Jürgensen om Bevilgelsen af overordentligt 1800 Kr. — subsidiært ligesom hidtil 1300 Kr. — for Finansaaret 1923—24. Som overordentlig Bevilling optoges derefter paa Finansloven for 1923—24 et Beløb af 1050 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg B., Sp. 1231—34. (Journ. Nr. 446/1920 og 107/1923).

D. Det filosofiske Fakultet.

1. Forøget Lønningsanciennitet for Professor, Dr. phil. V. Gudmundsson.

(Journ. No. 380/1920).

Efterat hidtilværende Docent, Dr. phil. V. Gudmundsson under 30. August 1920 var bleven udnævnt til Professor ordinarius i islandsk Sprog og Litteratur, jfr. Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 262—64, indgav han Andragende om, at der maatte blive tillagt ham to Alders-tillæg som Professor fra 1. Juli 1920 at regne, idet det til Støtte derfor anførtes, at han først i en Alder af 60 Aar, efter at han i over 30 Aar havde været knyttet til Universitetet, havde opnaaet Ansættelse som Professor, og at han saaledes først vilde komme op paa højeste Professorlønning Aaret før det Aar, hvori han skal søge Afsked. I Skrivelse til Undervisningsministeriet af 27. Januar 1921 anbefalede Konsistorium Andragendet, og paa Finansloven for 1921—22 optoges derefter under Universitetets Udgiftspost a. 1. saalydende Tekstanmærkning: »Professor Gudmundssons Tjenestealder i Henseende til Lønning regnes fra 1. Juli 1914«, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1419—20. Paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 bevilgedes derhos i Tilknytning hertil det fornødne Beløb til Udbetalingen af den forøgede Lønning for Tiden 1. Juli 1920—31. Marts 1921, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3073—76.

2. Mag. art. Aage Brusendorff ansættes som Docent i engelsk Sprog og Litteratur efter Docent J. H. Skovgaards Afgang fra Universitetet.

(Journ. No. 373/1920).

Under 21. Oktober 1920 meddeltes der i Henhold til derom fremkommen Ansøgning Docent i engelsk Sprog og Litteratur Jes Hansen Skovgaard Afsked fra det ham betroede Embede som Docent i de anførte Fag fra 31. December s. A. at regne.

I Overensstemmelse med derom fra det filosofiske Fakultet og Konsistorium fremkommen Indstilling opsloges Embedet under 1. December 1920 som ledigt fra 1. Februar 1921 at regne og under 26. Januar 1921 udtalte det af Fakultetet nedsatte Udvalg følgende med Hensyn til de derom fremkomne 3 Ansøgninger fra cand. mag. C. A. Bodelsen, mag. art. Aage Brusendorff og Fru mag. art. E. Westergaard, f. Friis:

»Undertegnede har af det filosofiske Fakultet faaet det Hverv at udtale os om Ansøgerne til det ledige Docentur i engelsk Sprog og Litteratur.

Der har meldt sig tre Ansøgere.

Den første, cand. mag. C. A. Bodelsen, er en meget lovende ung Mand, der for et Par Aar siden fik en udmærket Eksamen og siden har skrevet et Par Smaating om engelsk Kolonialpolitik. Trods sin Dygtighed kan han paa ingen Maade staa Maal med den næste Ansøger.

Mag. art. Aage Brusendorff viste allerede ved sin Magisterkonferens i 1916 ualmindelige videnskabelige Anlæg og fortræffelige Kundskaber paa forskellige Omraader af engelsk Filologi. Han har nu samtidig med sin Ansøgning indleveret en Doktorafhandling, »Geffrey Chaucer, Værkernes Overlevering og Ægthed«, der viser en overordentlig stor Belæsthed i middelalderlig Litteratur og i, hvad der er skrevet om den i nyere Tid, men desuden bærer Vidne om kritisk Sans og stor Skarp-sindighed i Behandlingen af vanskelige Problemer og helt igennem er præget af sand videnskabelig Aand.

Den tredie Ansøger, Fru mag. art. El. Westergaard, f. Friis, bestod i sin Tid med Nød og Næppe Magisterkonferens i engelsk Sprog og Litteratur. Hun har offentliggjort forskellige Arbejder i Ind- og Udland, alle handlende om skotsk Sprog og Litteratur, men de er ret uselvstændige og har ikke stor videnskabelig Værdi.

Vi nærer derfor ingensomhelst Tvivl om, at mag. Brusendorff er begge de andre Ansøgere betydeligt overlegen, og da vi mener, at han i fuldt Maal tilfredsstiller de Krav, der maa stilles til en Universitetslærer, tillader vi os at indstille ham til den ledige Plads som Docent i engelsk Sprog og Litteratur.«

Til disse Udtalelser sluttede Fakultetet sig i Skrivelse af 15. Februar 1921 og Konsistorium indstillede derpaa under 4. Marts s. A., at mag. art. Brusendorff maatte blive ansat i det paagældende Embede.

Under 19. Marts 1921 udnævntes derefter mag. art. Aage Brusendorff til Docent i engelsk Sprog og Litteratur fra 1. April 1921 at regne.

3. Docent, Dr. phil. Johs. Pedersen ansættes som Professor i semitisk-østerlandsk Filologi efter Professor, Dr. theol. et phil. Fr. Buhls Afgang fra Universitetet.

(Journ. No. 349/1921).

Efter derom indgiven Ansøgning meddeltes der under 14. November 1921 Professor, Dr. theol. et phil. Fr. Buhl Afsked paa Grund af Alder fra Embedet som Professor i semitisk-østerlandsk Filologi fra 31. Januar 1922 at regne.

Efterat det saaledes ledigblevne Embede havde været opslaaet som vakant, indkom der Andragende fra Docent, Dr. phil. Johs. Pedersen om det. Med Hensyn til dette Andragende udtalte det af Fakultetet nedsatte Bedømmelsesudvalg, der bestod af Professorerne Fr. Buhl, J. Østrup og Arthur Christensen, under 20. December 1921 følgende:

»Undertegnede Udvalg til Bedømmelse af Ansøgningen til Professoratet i semitisk-østerlandsk Filologi tillader sig at foreslaa, at den eneste Ansøger, Docent Dr. phil. Joh. Pedersen ansættes. Han har ved sin literære Produktion og ved sin Docentvirksomhed godtgjort, at han er fuldt kvalificeret til at overtage Pladsen.«

Dette Forslag tiltraadtes af Fakultetet og Konsistorium i Skrivelse af 21. og 30. Januar 1922 og Docent, Dr. phil. Johs. Pedersen udnævntes derpaa under 15. Februar 1922 til Professor i semitisk-østerlandsk Filologi fra s. D. at regne.

4. Dr. phil. Louis Leonor Hammerich ansættes som Professor i germansk Filologi efter Professor, Dr. phil. Herman Møllers Afgang fra Universitetet.

(Journ. No. 357/1921).

Efter derom indgiven Ansøgning meddeltes der under 14. November 1921 Professor, Dr. phil. Herman Møller Afsked paa Grund af Alder fra Embedet som Professor i germansk Filologi fra 31. Januar 1922 at regne.

Efterat det saaledes ledigblevne Embede havde været opslaaet som vakant, udbad Undervisningsministeriet sig under 19. December 1921 Konsistoriums Erklæring over det fra Dr. phil. L. Hammerich indkomne Andragende om Embedet. I Anledning heraf nedsatte det filosofiske Fakultet et sagkyndigt Bedømmelsesudvalg bestaaende af Professorerne Otto Jespersen, Finnur Jónsson og Chr. Sarauw, der under 2. Januar 1922 udtalte følgende:

»Professoratet i germansk Filologi søges kun af Dr. phil Louis L. Hammerich.

Dr. Hammerichs videnskabelige Arbejder, der bevæger sig paa flere forskellige Omraader af den tyske Sprog- og Literaturforskning (Textfortolkning, Dialekthistorie, Literaturhistorie og Verstheori, Accenthistorie og Morfologi), vidner om saa grundige og omfattende Kundskaber i Faget og en saa utvivlsom videnskabelig Indsigt, at vi, om vi end ikke finder alle hans Resultater uangribelige, varmt anbefaler, at han indstilles til det Embede, som han søger.«

Til dette Forslag sluttede Fakultetet og Konsistorium sig, og Dr. phil. Louis Leonor Hammerich udnævntes derpaa under 17. Februar 1922 til Professor i germansk Filologi.

5. Dr. phil. Frithiof Brandt ansættes som Professor i Filosofi efter Professor, Dr. phil. K. Kromans Afgang fra Universitetet.

(Journ. No. 350/1921).

I Henhold til derom indgiven Ansøgning meddeltes der under 14. November 1921 Professor i Filosofi Kristian Kroman Afsked paa Grund af Alder fra det ham betroede Embede fra 31. Januar 1922 at regne. Efterat dette Embede havde været opslaaet ledigt, udbad Undervisningsministeriet sig under 19. og 20. December 1921 Universitetets Erklæring med Hensyn til de indkomne 6 Ansøgninger fra Mag. art. Frithiof Brandt, Dr. phil. Axel Dam, Mag. art. J. J. F. Th. Jørgensen, Dr. phil. K. Kortsen, Mag. art. Sigurd Næsgaard og Dr. phil. Edgar Rubin.

Til Bedømmelse af de saaledes indkomne Ansøgninger nedsatte det filosofiske Fakultet et Udvalg bestaaende af Professorerne Kroman, C. N. Starcke og V. Kuhr og dette udtalte under 2. Januar 1922, at det, da ingen af Ansøgerne paa Forhaand kunde udpeges, maatte foreslaa Konkurrence. I Tilslutning hertil foreslog Fakultetet i Skrivelse af 21. s. M., at der søgtes udvirket kgl. Resolution for Afholdelse af Konkurrence. Med Hensyn til Bedømmelsesudvalgets Sammensætning udtalte Fakultetet, at det for sit Vedkommende havde valgt Professorerne Drachmann, Starcke og Kuhr, medens Dekanen i Henhold til den kgl. Anordning indtraadte som Formand i Udvalget. Hvad angaar Konkurrenceprøvens Form indstilledes det endvidere, at den kom til at bestaa i 3 offentlige Forelæsninger af hver af Ansøgerne, de to over selvvalgt Emne, den tredie over opgivet Emne.

Til denne Indstilling sluttede Konsistorium sig i Skrivelse til Undervisningsministeriet af 10. Februar 1922 og dette meddelte derpaa under 21. Marts s. A., at Kongen d. 11. s. M. havde bifaldet, at der i Henhold til Bestemmelsen i kgl. Anordning af 26. Juni 1918 § 7 nedsattes en Konkurrencekomité bestaaende af det filosofiske Fakultets Dekanus som Formand, Professorerne Drachmann, Starcke og Kuhr som valgte af Fakultetet og Professorerne Høffding og Kroman som valgte af Ministeriet. Det bifaldtes derhos, at Konkurrencen kom til at bestaa i 3 offentlige Forelæsninger, de to over selvvalgte Emner, den tredie over opgivet Emne.

Under 2. Maj 1922 meddelte Dr. E. Rubin Fakultetet, at han tog sin Ansøgning tilbage. Konkurrencen mellem de øvrige Ansøgere fandt Sted i Dagene d. 4., 6., 8., 9., 10. og 11. Maj 1922. Forelæsningerne over selvvalgte Emner holdtes saaledes:

Dr. phil. Fr. Brandt: Torsdag d. 4. Maj Kl. 9: »Hvad er Filosofi?« og Onsdag d. 10. Maj Kl. 11: »Identitetskategorien«.

Dr. phil. Axel Dam: Torsdag d. 4. Maj Kl. 10: »Sandhedsproblemet« og Onsdag d. 10. Maj Kl. 9: »Begrebet Følelse i Psykologi og i almindelig Sprogbrug«.

Mag. art. Jørgensen: Torsdag d. 4. Maj Kl. 11: »Det givne og dets Problemer« og Onsdag d. 10. Maj Kl. 10: »Forestillinger og Tanker«.

Dr. phil. Kortsen: Lørdag d. 6. Maj Kl. 9: »Tidens Psykologi« og Torsdag d. 11. Maj Kl. 9: »Følelsens biologiske Betydning«.

Dr. phil. S. Næsgaard: Lørdag d. 6. Maj Kl. 10: »Nogle Synspunkter

for Bevidsthedsvirksomhed« og Torsdag d. 11. Maj Kl. 10: »Kants Kategorilære«.

Emnet for den for alle Konkurrenterne fælles bundne Forelæsning var følgende: »Gennem hvilke Mellemlid kan der indenfor Filosofien dannes en Overgang fra Erkendelsesteoriens og Psykologiens rent teoretiske Undersøgelser til de Synspunkter, Etiken anlægger.« De paa-gældende Forelæsninger afholdtes d. 8. og 9. Maj 1911.

Efter Konkurrencens Afslutning meddelte det filosofiske Fakultet under 11. Maj 1922 Konsistorium, at Konkurrencekomiteen s. D. havde tilskrevet Undervisningsministeriet saaledes:

»Efter Afslutningen af den ved Universitetet afholdte Konkurrence om det ledige Professorat i Filosofi skal Dommerkomiteen herved meddele det høje Ministerium, at man enstemmig indstiller Dr. Fr. Brandt til Stillingen.«

Undervisningsministeriet meddelte derpaa under 27. Maj 1922, at Dr. phil. Fritjof Brandt under 25. s. M. var bleven udnævnt til Professor i Filosofi. I Skrivelse af 19. Juni s. A. meddelte Ministeriet derhos, at Ud-nævnelserne var gældende fra 15. Maj 1922 at regne.

Ved Skrivelse af 7. April 1923 bifaldt Undervisningsministeriet, at Udgifterne ved Konkurrencen — 149 Kr. 25 Øre — udrededes af Uni-versitetets Udgiftspost k. 3. for 1922—23.

6. Lektor, Dr. phil. Edgar Rubin ansættes som Professor i eksperimental Psykologi efter Professor, Dr. phil. Alfred Lehmanns Død.

(Journ. No. 353/1921).

Den 26. September 1921 afgik Professor i eksperimental Psykologi, Dr. phil. Alfred Lehmann ved Døden. Med Hensyn til Genbesættelsen af det saaledes ledigblevne Embede som Professor i eksperimental Psykologi nedsatte det filosofiske Fakultet til at foretage Bedømmelsen af de fra Lektor, Dr. phil. Edgar Rubin og Assistent ved psykofysisk Laboratorium Dr. phil. R. H. Pedersen fremkomne Ansøgninger et Udvalg bestaaende af Professorerne Kroman, Starcke og Kuhr. I denne Anledning afgav de to sidstnævnte Professorer under 24. November 1921 følgende Erklæring:

»Til det ledige Professorat i eksperimental Psykologi har der meldt sig to Ansøgere, Lektor, Dr. phil. E. Rubin og Assistent ved Laboratoriet Dr. phil. R. H. Pedersen.

Vi anser den første af disse Ansøgere for at være den ubetinget mest kvalificerede og foreslaar Fakultetet at indstille ham uden Konkurrence.

Til Begrundelse af dette Forslag skal vi anføre, at Lektor Rubins Produktion er af en langt mere omfattende Art end Dr. Pedersens, og at han maa anses for at være i Stand til at lede Laboratoriets Arbejder efter hele det Omfang, som Laboratoriets Grundplan til-sigter. Den eksperimentale Psykologi griber ind paa saa mange forskellige Omraader og har Tilknytning til saa mange baade teoretiske

og praktiske Interesser, at Ledelsen af dens Arbejder kræver en Mand med aandelig Spændvidde nok til at afstemme dem overfor hinanden. Vi nævner blandt Laboratoriets Arbejdsemner: den eksperimentelle Undersøgelse og de mere elementære psykiske Processer, den pædagogiske Benyttelse af dem, psykotekniske Undersøgelser, den samlede teoretiske Psykologi og erkendelsesteoretiske Grundspørgsmaal. Lektor Rubin har vist sig i Besiddelse af Betingelserne for at gøre Fyldest paa de fleste af disse Omraader.

Dr. Pedersens Virksomhed som Assistent ved Laboratoriet og hans videnskabelige Præstationer har derimod helt og holdent samlet sig om mere specielle Opgaver. Hans Arbejder maa her siges at vidne om stor Flid og Nøjagtighed, og hans Ledelse af denne Del af Laboratoriets Arbejder fortjener stor Paaskønnelse. Uden i mindste Maade at ville forringe Betydningen af det Omraade, Dr. Pedersen saaledes har udvalgt sig, maa det dog erkendes, at det vil være saare uheldigt, om det løsrives fra sin Forbindelse med de mere omfattende Omraader. Der er Grund til at frygte, at dette vilde ske, hvis hele Ledelsen af Laboratoriet lagdes i hans Hænder.

Men medens vi saaledes ikke kan anse Dr. Pedersen for egnet til at overtage Professoratet, vilde vi betragte det som et stort Tab, om Laboratoriet skulde miste hans fortræffelige Bistand, og henviser i denne Forbindelse til en Udtalelse af Prof. Westergaard, en Adresse fra de Studerende, der ledsager hans Ansøgning. Dertil kommer ogsaa, at Laboratoriearbejdet efterhaanden er blevet saa omfattende og mangearartet, at dets Ledelse vil overstige en enkelt Mands Kræfter. Vi foreslaar derfor at give Dr. Pedersen en Stilling, der kan tillade ham paa varig Maade at vie Laboratoriet sin fulde Arbejdskraft. Vi tænker os, at dette kunde ske ved til hans Stilling som Assistent og den Lønning, han som saadan har, at føje et Lektorat, saa hans samlede Lønning kunde væsentlig forhøjes. Ved Lektor Rubins Udnævnelse til Professor vil jo det af ham hidtil indehafte Lektorat bortfalde.

Hvad det Omraade angaar, som skulde anvises den nye Lektor under Professorens Overledelse om end med en vis Selvstændighed, maatte dette formentlig bestemmes af Fakultetet efter Samraad med Professoren. Vi kunde tænke os, at særlig Arbejdet med de psykotekniske og eksperimentalt pædagogiske Opgaver betroedes Dr. Pedersen.

Vi foreslaar derfor Fakultetet at indgaa til Ministeriet med følgende Andragende:

1. Professoratet i eksperimental Psykologi besættes med Lektor. Dr. phil. E. Rubin.

2) Dr. phil. R. H. Pedersen beskikkes til Lektor med Bibeholdelse af hans nuværende Assistentstilling og hans Lønning fastsættes saaledes, at den med passende Hensyntagen til hans Anciennitet kommer til at svare til en Docentlønning. Omraadet for den nye Lektors Virksomhed fastsættes af Fakultetet paa Forslag af Professoren i eksperimental Psykologi efter dennes Samraad med den nye Lektor.«

Ligeledes under 24. November 1921 afgav Professor Kroman en saalydende Udtalelse:

»I Anledning af den ved Prof. Lehmanns Død ledigblevne Plads som Bestyrer af det psykofysiske Laboratorium og Professor i Psykofysik eller saakaldt Eksperimentalpsykologi skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Medens det næppe tør nægtes, at Psykofysikken i sin nuværende sædvanlige Form endnu er en ret ufuldkommen Disciplin lidende af forskellige Ungdomssvagheder: den har saaledes alt for ofte sysselsat sig udførligt med altfor værdiløse Pilleriøpgaver, og den har vel lige saa ofte dristigt givet sig i Kast med Opgaver, hvis Løsning laa langt over dens Rækkeevne, saa vil det næppe kunne betvivles, at den, naar den engang har faaet sine sikre Metoder og rette Grænser, i høj Grad vil have Fremtiden for sig og ikke mindst en betydelig Fremtid paa det mere praktiske Omraade. Allerede nu spiller den i saa Henseende rundt om i Landene en ikke ubetydelig Rolle. Folk strømmer til for at lytte til dens Raad og følge dens Resultater.

Det forekommer mig derfor ganske i sin Orden, at Universitetet ønsker at bevare det engang oprettede Laboratorium; men jeg frygter for, at dette ikke ret vel lader sig gøre under de tidligere Betingelser. Prof. Lehmann havde en uhyre Arbejdsiver og Arbejdsevne. Han kunde ved Hjælp af en Assistent paa en Gang være Laboratoriestyrer og Professor, holde Foredrag, lede Øvelser, gøre Eksperimenter og finde paa Instrumenter og endda skrive store Bøger; men jeg tror rigtignok ogsaa, at han sprængte sig selv under dette Arbejde. Det forekommer mig nu nødvendigt, at vi baade maa have en Laboratorieforsøger og en Professor i Faget, og at dele de vedkommende Pligter og Rettigheder mellem disse to Poster paa rimelig Maade, tror jeg ikke vil falde vanskeligt.

Hvad de to Ansøgere angaar, saa tror jeg ogsaa, at de begge er velkikkede til at komme i Betragtning. Dr. Rubin har jo særlig gjort sig bekendt ved sin solide og omhyggelige Undersøgelse af de »synsoplevede Figurer«, og Dr. Pedersen har, hvad der maaske er mindre bekendt og derfor her særlig bør fremhæves, udgivet en mere end sædvanlig dygtig Doktorafhandling om de »individuelle sjælelige Forskelle«, en Afhandling, hvori han indførte ganske nye matematiske Metoder i Psykofysikken, saa at denne kunde blive betydeligt sikrere og nøjagtigere end den hidtil har været, en Omstændighed, der paa et endnu halvt filosofisk Omraade aabenbart maa tælle betydeligt.

Overfor to ligestillede og væsentlig ensartede Poster tror jeg ikke, det vil være vanskeligt at vælge mellem de to Ansøgere. Men bliver der Tale om at gøre den ene til underordnet Assistent hos den anden, bliver Sagen aabenbart langt vanskeligere, og jeg tror ikke, at det i saa Fald vilde være heldigt eller rigtigt at vælge blot efter et mere eller mindre subjektivt Skøn. Det vil da sikkert være rettest at gaa frem efter en mere stringent Undersøgelse, og da jeg tror, at Fagmanden er den sikreste Dommer overfor sit Fag, og Psykofysikken nu engang er sammensat af de tre Fag: Psykologi, Fysik og Matematik, vilde jeg i saa Fald foreslaa, at man bad en Filosof, en Fysiker og en Matematiker om at træde sammen til et Bedømmelsesudvalg. Man kunde saa enten bedømme de to Ansøgere efter deres alt ydede Præstationer eller give dem en passende fælles Opgave at skrive om.

Efterat der dernæst var ført forskellige Forhandlinger om den fremtidige Ordning af Undervisningen indenfor det paagældende Fag, udtalte det filosofiske Fakultet i Skrivelse af 26. Januar 1922 følgende:

»Ved Skrivelse af 15. November f. A. fra Konsistorium har Fakultetet fra Undervisningsministeriet til Erklæring modtaget de to hoslagt tilbagefølgende, henholdsvis fra Lektor, Dr. Rubin og Assistent ved det psykofysiske Laboratorium Dr. Pedersen indkomne Ansøgninger om den ledige Professorstilling i eksperimental Psykologi. Disse Ansøgninger er af Fakultetet bleven behandlet paa de i den kgl. Anordning foreskrevne Maade af et Fakultetsudvalg, der har afgivet vedlagte Indstillinger til Fakultetet. Under Behandlingen af Sagen indkom fra Studerende ved det psykofysiske Laboratorium en Skrivelse til Gunst for Dr. Pedersen som Leder af Laboratoriet; samtidig gav en personlig Henvendelse til Fakultetet fra fremstaaende Repræsentanter for pædagogiske Kredse Udtryk for et indenfor disse Kredse næret Ønske om, at en Del af Faget eksperimental Psykologi skulde udskilles til et særligt Docentur for experimental Pædagogik med et dertil knyttet særligt Laboratorium.

I et Fakultetsmøde d. 19. December f. A. viste der sig efter en indgaaende Drøftelse af Udvalgets Indstillinger og af de to Ansøgers Kvalifikationer hos et Flertal Stemning for uden Konkurrence at ansætte Dr. Rubin som Professor i den ledige Plads, medens et Mindretal under Hensyn til, hvad der forelaa oplyst om Ansøgernes forskelligartede Anlæg og hidtidige Virksomhed, ansaa det for betænkeligt uden Konkurrence at foretrække den ene for den anden, naar det galdt om Besættelsen af den ledige Stilling i dens nuværende Form. Der herskede derimod i Fakultetet Enighed om, at den bedste Løsning vilde være, om begge Ansøgere kunde knyttes til Universitetet, Dr. Rubin som Professor i experimental Psykologi og Dr. Pedersen i en Stilling, der tillod ham paa tilfredsstillende Maade at fortsætte sin fortjenstfulde Laboratorievirksomhed. Ved en i Fakultetet foretagen Afstemning vedtoges det, at der skulde afholdes Konkurrence mellem Ansøgerne. Fakultetet gør derfor i Henhold til den kgl. Anordnings § 6 Indstilling om, at en saadan Konkurrence foranstaltes afholdt.

Efter Fakultetets Afgørelse er der imidlertid fra Undervisningsministeriet til Erklæring modtaget et til Ministeriet indsendt Andragende fra Pædagogisk Selskab, Foreningen for eksperimental Pædagogik og en Række Lærerforeninger. Ved denne Lejlighed har Ministeriet henstillet til Overvejelse, om Sagen mulig kunde ordnes saaledes, at den eksperimentale Pædagogik henlagdes til det ledige Professorat i eksperimental Psykologi. Endelig har Fakultetet fra Dr. Pedersen og Dr. Rubin modtaget en Skrivelse vedrørende de to Ansøgers Stilling til det fra pædagogisk Side fremkomne Forslag.

Paa Foranledning heraf har Fakultetet paany behandlet Sagen og skal udtale følgende:

Man mener, at en Ordning som den af Ministeriet antydede hverken vilde kunne tilfredsstillende Lærerstanden eller Universitetet. Det fremhæves i den oversendte Skrivelse fra de pædagogiske Foreninger, at Laboratoriet for experimental Pædagogik ikke kan underlægges en Viden-

skabsmand, der har at dyrke Studier udover det specielle Felt, men maa ledes af en for dette Særfelt ansat Docent. Ogsaa Fakultetet anser det for umuligt for nogen af Ansøgerne og, under Hensyn til hele den eksperimentale Psykologis stærkt voksende Omfang og Betydning, sikkert ogsaa for enhver anden, paa fyldestgørende Maade samtidig at beherske Faget i dets Helhed og at stille Psykologien i specielle pædagogiske Opgavers Tjeneste. Da man imidlertid meget gerne saavidt muligt vil komme de fra pædagogisk Side fremsatte Ønsker imøde og — som anført — Fakultetet ogsaa paa sin Side er klar over, at det hele Fags stærke Udvikling i Nutiden ogsaa fra et rent videnskabeligt Standpunkt gør en Deling ønskelig, hvortil endelig kommer, at man gerne vil bevare begge de fortjente Videnskabsmænd for Universitetet, er Fakultetet enedes om at foreslaa følgende Ordning som den, der under de nærværende Forhold bedst vil kunne forene Universitetets Tarv med Skolernes Ønsker, nemlig: at der ved Siden af det bestaaende Professorat i experimental Psykologi oprettes et Docentur i anvendt Psykologi med særligt Henblik paa experimentalt pædagogiske Undersøgelser, og at der i det psykofysiske Laboratorium stilles Lokaler til Raadighed for saadanne Undersøgelser.

Fakultetet ønsker stærkt at fremhæve, at saavel det eventuelle Docentur som den dertil knyttede Laborativirksomhed naturligvis maa staa fuldstændigt frit i Forhold til Skolerne. Rimeligvis vil dette ikke helt tilfredsstille Pædagogernes Ønsker, men under de forhaandenværende Forhold vil Ordningen dog, efter hvad vi har Grund til at tro, modtages med Paaskønnelse af Skoleverdenen. Under Forudsætning af, at der træffes en Ordning som den anførte, er Fakultetet ikke i Tvivl om, at det personlige Spørgsmaal løses paa den bedste Maade. Baade under Hensyn til de to Ansøgers Personlighed og hidtidige Virksomhedsomraade, hvorved der særlig tænkes paa Lektor Rubins omfattende Lektorvirksomhed og Dr. Pedersens værdifulde Laboratiegerning, og under Hensyn til Ansøgenes bestemt udtalte Ønske maa vi anse det for det ubetinget heldigste, at Lektor Rubin udnævnes til at beklæde det ledige Professorat i experimental Psykologi samt at Assistent ved Laboratoriet, Dr. Pedersen ansættes som Docent i anvendt Psykologi med særligt Henblik paa experimental Pædagogik. Under disse Forhold vil man under Henvisning til et af Dr. Pedersen i den vedlagte Skrivelse givet Tilsagn om frivillig Assistance foreløbig kunne hjælpe sig uden den hidtidige Assistentpost; det af Dr. Rubin for Tiden beklædte Lektorat vil samtidig blive inddraget. Under Hensyn til Dr. Pedersens fortjenstfulde Virksomhed som praktisk psykologisk Eksperimentator og Forsker maa vi varmt anbefale, at der tillægges ham en saa høj Anciennitet ved hans eventuelle Udnævnelse, som Forholdene maatte tillade.

Saafernt den her foreslaaede Ordning, som Fakultetet indtrængende maa tilraade, saavel under Hensyn til Universitetets som til Skolernes Tarv, maatte vinde Ministeriets og de bevilgende Myndigheders Tilslutning, vil Konkurrencen bortfalde.«

I Tilslutning hertil indstillede Konsistorium i Skrivelse til Undervisningsministeriet af 11. Februar 1922

1) principalt, at Lektor, Dr. phil. Edgar Rubin ansattes i det ledige Professorembede, at der oprettedes et personligt Docentur i anvendt Psykologi med særligt Henblik paa eksperimental pædagogiske Øvelser, som det psykologiske Laboratoriums Lokaler stilledes til Raadighed for, at Dr. Pedersen udnævntes til at beklæde dette Docentur med saa høj en Lønningsanciennitet, som Forholdene maatte tillade, samt at Dr. Pedersens Stilling som fast videnskabelig Assistent ved psykofysisk Laboratorium foreløbig ikke maatte besættes, hvorved bemærkedes, at medens den saaledes foreslaaede Ordning som Følge af Assistentlønningens Inddragelse og Bortfaldet af Dr. Rubins Lektorat ikke vilde medføre forøgede Lønningsudgifter, maatte Konsistorium forbeholde sig at fremkomme med Indstilling om en mindre Forhøjelse af Laboratoriets Annuum, 2) subsidiært — saafremt Ministeriet og Bevillingsmyndighederne ikke maatte kunne tiltræde dette Forslag — at der afholdtes Konkurrence mellem de 2 Ansøgere.

I Anledning af denne Indstilling udbad Undervisningsministeriet sig i Skrivelse af 10. Marts 1922 en Udtalelse med Hensyn til det fremtidige Forhold mellem det paatænkte Docentur og det da bestaaende Lektorat i Pædagogik samt med Hensyn til, hvilken Anciennitetsregel der var tænkt at kunne bringes til Anvendelse, naar det indstilledes, at der tillagdes Dr. Pedersen som Docent saa høj en Lønningsanciennitet, som Forholdene maatte tillade. Endelig ønskede Ministeriet Oplysning om, hvor stort et Beløb Annuet for det psykofysiske Laboratorium mentes at maatte forhøjes i Anledning af den paatænkte Ordning. Til Besvarelse heraf udtalte det filosofiske Fakultet under 1. April 1922 følgende:

»Som det vil være ministeriet bekendt, har fakultetet ikke haft nogen indflydelse paa besættelsen af lektoratet i pædagogik og er heller ikke blevet hørt angaaende ordningen af undervisningen. Allerede som følge deraf kan fakultetet vanskeligt udtale sig om, hvorvidt varetagelsen af denne undervisning vil kunne forenes med et docentur i anvendt psykologi med særligt henblik paa experimentel pædagogik. Om dette vil være muligt, vil i hvert tilfælde bero dels paa vedkommendes personlige egenskaber dels paa, hvordan undervisningen i teoretisk pædagogik til enhver tid er indrettet.

Med hensyn til, hvilken anciennitetsregel der er tænkt at kunne bringes til anvendelse for at tillægge dr. Pedersen saa høj en lønning som muligt, kan fakultetet ikke nævne nogen bestemt regel at gaa efter, men mener, at det af hensyn til hans alder (51 aar), hans lange skolevirksomhed (en menneskealder) og hans lange virksomhed ved laboratoriet (10 aar) vil være billigt strax at lade ham rykke op paa et højere lønningstrin. Hvad endelig forhøjelsen af annuet til det psykofysiske laboratorium angaar, vil 500 kr. formentlig være passende for det første aar, medens den fremtidige udgift vil bero paa, hvor meget laboratoriet vil blive benyttet.«

Denne Erklæring fremsendte Konsistorium under 11. April 1922 til Ministeriet med sin Tilslutning, idet det tilføjedes, at Dr. Pedersen i sin Stilling som fast videnskabelig Assistent ved Unifersitetets psykofysiske Laboratorium havde Anciennitet fra 1. April 1913 og at han,

saalænge han havde haft denne Stilling, tillige havde haft Ansættelse som Kommunalærer i Københavns Kommune. Det bemærkedes derhos, at Dr. Pedersen heller ikke agtede at opgive denne Stilling, men at det var hans Ønske at indskrænke sit Arbejde i den saa meget som muligt, og at Omfanget af denne Indskrænkning vilde være i høj Grad afhængig af hans Indtægter i en eventuel Stilling som Docent.

I Skrivelse af 25. April 1922 meddelte Undervisningsministeriet derefter, at det ikke mente at kunne søge oprettet et Docentur for Dr. Pedersen, men at det derimod kunde tænke sig for et vist Aaremaal at tillægge ham et Lektorhonorar paa ca. 2000 Kr. som Leder af eksperimentelle pædagogiske Undersøgelser ved det psykofysiske Laboratorium. Ministeriet udbad sig derhos en nærmere Udtalelse fra Konsistorium om Sagen, derunder om Besættelsen af Professoratet i eksperimental Psykologi. I Skrivelse af 1. Maj 1922 udtalte det filosofiske Fakultet derefter, at det kunde indstille, at Konkurrence bortfaldt, og at Lektor, Dr. E. Rubin udnævntes til Professor i det nævnte Lærefag, og hertil sluttede Konsistorium sig i Skrivelse af 4. s. M. Under 7. Juni 1922 meddelte Undervisningsministeriet derefter, at Lektor, Dr. phil. Edgar Rubin den 31. Maj s. A. var bleven udnævnt til Professor i eksperimental Psykologi.

Med Hensyn til Dr. R. H. Pedersens Beskikkelse til Lektor i anvendt Psykologi henvises til efterfølgende Artikel.

7. Assistent ved Universitetets psykofysiske Laboratorium, Dr. phil. R. H. Pedersen ansættes som Lektor i anvendt Psykologi med særligt Henblik paa eksperimentelle pædagogiske Undersøgelser.

(Journ. No. 353/1921).

I ovenstaende Artikel om Lektor, Dr. phil. Edgar Rubins Ansættelse som Professor i eksperimental Psykologi er det omtalt, at Konsistorium efter Forslag af det filosofiske Fakultet havde indstillet til Undervisningsministeriet, at der søgtes oprettet et personligt Docentur i anvendt Psykologi med særligt Henblik paa eksperimentelle pædagogiske Øvelser for Assistent ved psykofysisk Laboratorium, Dr. phil. R. H. Pedersen, men at Ministeriet i Skrivelse af 25. April 1922 havde udtalt, at det ikke mente at kunne søge det paagældende Docentur oprettet, men derimod vilde kunne tænke sig for et vist Aaremaal at tillægge ham et Lektorhonorar paa ca. 2000 Kr. som Leder af eksperimentelle pædagogiske Undersøgelser ved psykofysisk Laboratorium. I Anledning heraf udtalte det filosofiske Fakultet i Skrivelse af 1. Maj 1922 følgende:

»Fakultetet beklager, at Ministeriet ikke mener at kunne søge Dr. Pedersen tillagt det af Fakultetet foreslaaede Docentur, og man fastholder Ønsket om, at et saadant søges oprettet, saasnart Forholdene maatte tilstede det. Men samtidig modtager man Ministeriets Tilbud om at give Dr. Pedersen en Lektorstilling med et Honorar, som man forudsætter at blive — hans Assistentlønnings ubeskaaren — mindst 2000 Kr. som Grundløn, Stillingen maa man ønske benævnt Lektorat i anvendt Psykologi med særligt Henblik paa experimentelle pædagogiske

Undersøgelser. Samtidig maa man, under Henviſning til det i Fakultetets tidligere Skrivelse i Sagen udtalte, fremhæve, at det nye Lektorat med de experimentelle pædagogiske Undersøgelser, der er knyttet til det, maa medføre en Forøgelse af ca. 500 Kr. til Laboratoriets Annuum.«

Denne Skrivelse fremsendtes under 4. Maj 1922 til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning og Ministeriet meddelte derpaa i Skrivelse af 7. Juni 1922, at det s. D. havde beskikket Assistent ved Universitetets psykofysiske Laboratorium, Dr. phil. R. H. Pedersen som Lektor i anvendt Psykologi med særligt Henblik paa eksperimentelle pædagogiske Undersøgelser for et Tidsrum af 2 Aar fra 1. Juni 1922 at regne med et særligt Honorar af 1800 Kr. aarlig foruden midlertidigt Tillæg.

Det anførte Honorar udrededes af den paa Universitetets Udgiftspost g. 1. til Raadighed værende Sum af 23400 Kr. Fra 1. September 1922 forhøjedes dets psykofysiske Laboratoriums Annuum med 500 Kr. aarlig, som stilledes til Raadighed for Lektor, Dr. Pedersens eksperimentelle pædagogiske Undersøgelser, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 1751—52 og 4723—24.

8. Oprettelse af et ekstraordinært Docentur i Assyriologi for Dr. phil. O. E. Ravn.

(Journ. No. 352/1921).

Efter derom indgiven Ansøgning meddeltes der under 14. November 1921 Docent, Professor, Dr. phil. Valdemar Schmidt Afsked paa Grund af Alder fra Embedet som Docent i Ægyptologi og Assyriologi fra 31. Januar 1922 at regne.

I Skrivelse af 22. November 1921 udtalte det filosofiske Fakultet et indtrængende Ønske om Opretholdelsen af det saaledes ledigblevne ekstraordinære Docentur og i Skrivelse af 7. Februar 1922 udtalte Fakultetet i saa Henseende nærmere følgende:

»Fakultetet anser det for meget vigtigt for vort videnskabelige Liv, at begge de to Videnskabsfelter, som Professor Schmidt dyrkede, vedblivende repræsenteres ved vort Universitet; de betydelige Bidrag, danske Videnskabsmænd har givet til Assyriologiens Grundlæggelse og Udvikling, og vore meget righoldige og af Udlændinge stærkt besøgte Samlinger gør det desuden næsten til en Æressag at holde baade de assyriske og ægyptiske Studier i Hævd. Samtidig er man imidlertid klar over, at de to Videnskaber, der begge har været i saa rivende Udvikling i den sidste Menneskealder, umulig fremtidig vil kunne beherskes af en Enkelt; det er en absolut Nødvendighed, at de fordeles paa to Hænder. Man vedlægger, til Støtte for det her udviklede, en Skrivelse, Professor Schmidt i Efteraaret indsendte til Fakultetet.

Først og fremmest ligger Assyriologien Fakultetet paa Sinde. Den forholdsvis unge Videnskab har ved Indsamlingen og Udgivelsen af et meget stort Materiale af Indskrifter og ved Fuldkommengørelse af de sproglige Hjælpemidler i Løbet af den sidste Menneskealder faaet langt

bedre Arbejdsvilkaar end tidligere, og Antallet af Assyriologiens Dyrkere er i alle Lande vokset meget betydeligt, ligesom ogsaa Forskningen har frembragt betydningsfulde og overraskende Resultater, — Resultater, der i lige Grad kommer Sprogvidenskaben, Historien og Religionsvidenskaben til Gode. Det vilde være en meget beklagelig Lakune i Universitetets Undervisning, dersom Faget ikke længer skulde repræsenteres. Der findes imidlertid flere dygtige Forskere i Assyriologi herhjemme. Vi skal nævne fhv. Pastor G. Howardy, Forfatteren af en »Clavis cuneorum«, et Arbejde bygget paa flittige og omfattende Tekststudier, Dr. Pallis, hvis Doktordisputats (1919) om det mandæiske Sprog er et meget betydeligt og originalt Arbejde og som senere ogsaa har kastet sig over assyriske Studier, endelig Dr. Ravn, som allerede ved sin Doktordisputats (1909), der omhandlede en begrænset Gruppe sproglige Fænomener i ældre babyloniske og assyriske Texter, viste sig i Besiddelse af sikker Forskningsmetode og solide Kundskaber.

Mellem de nævnte er man efter at have gjort sig bekendt med vedlagte Udtalelser fra Sagkyndige baade udenfor og indenfor Fakultetet overbevist om, at den sidstnævnte er den ubetinget bedst kvalificerede. Saavel den allerede aldrende fhv. Pastor Howardy som den endnu meget unge Dr. Pallis, der i første Række er Religionshistoriker, maa trods deres meget fortjenstfulde Studier afgjort staa tilbage for Dr. Ravn. Dr. Ravn er født 1881 og blev theologisk Kandidat i 1905. Han opholdt sig derefter 3 Aar i Udlandet og studerede ved forskellige tyske Universiteter, ved Pariseruniversitetet og i Oxford. Efter sin ovenomtalte Disputats blev han Gymnasielærer og virker nu som Lektor ved Øregaards Gymnasium, men omend hans Skolevirksomhed har hindret ham i større videnskabelig Produktion, har han stadig holdt sine Studier vedlige og i en lang Aarrække virket som Privatdocent i Assyriologi, hvorved han bl. a. har vejledet de to Doktorer Pallis og Lie ved deres Kileskriftstudier. Universitetet har ogsaa anerkendt hans Virksomhed ved at tilkalde ham som officiel Opponent ved den Sidstnævntes Disputats. Fakultetet nærer ingen Tvivl om, at han vil gøre god Fyldest baade som videnskabelig Forsker og ikke mindst som Lærer i sit Fag, og man tillader sig derfor at indstille, at der søges oprettet en personlig Docentur for ham, og at den dertil fornødne Bevilling søges optaget paa Finansloven for 1922—23.

Overfor Assyriologien maa Ægyptologien, saaledes som Forholdene nu ligger, foreløbig komme i anden Række, endskønt — som ovenfor bemærket — Glyptotekets rige Samlinger af ægyptiske Oldsager paa lægger Landet visse Forpligtelser overfor Studiet af dem. Vi ejer da ogsaa en overalt meget anerkendt Ægyptolog, nemlig Overbibliotekar ved det kgl. Bibliotek H. O. Lange. Men hans Embedsstilling udelukker Tanken om at vinde ham for Universitetet som Docent i Faget. I vedlagte Skrivelse har Overbibliotekaren imidlertid fremstillet, hvordan han under visse Betingelser kunde stille en Del af sin værdifulde Arbejdskraft til Universitetets Raadighed. Fakultetet har ganske vist ikke ment ialfald foreløbig at kunne tiltræde hans Forslag om at give ham en Medhjælper for den elementære Undervisnings Vedkommende, men Overbibliotekaren har efter Henvendelse fra Fakultetet erklæret sig villig til, om ønskes, ogsaa alene, med en Lektors Stilling og Forpligtelser,

at give Undervisning ved Universitetet i Ægyptologi. I Overensstemmelse hermed tillader Fakultetet sig at indstille, at Overbibliotekar Lange, hvis Kvalifikationer, som nævnt, er ganske utvivlsomme, udnævnes til Lektor i Ægyptologi ved Universitetet, og at de fornødne Pengemidler derfor søges bevilget paa Finansloven for 1922—23.«

Denne Skrivelse fremsendtes under 11. Februar 1922 af Konsistorium til Undervisningsministeriet med Indstilling om, at der maatte blive oprettet et personligt Docentur i Assyriologi for Dr. phil. O. E. Ravn og en Stilling som Lektor i Ægyptologi, om hvilken sidste Sag henvises til Aarbogen for 1923—24 Side 31—32. I Tilslutning hertil anbefalede Konsistorium, at Dr. Ravns Lønningsanciennitet som Docent under Hensyn til hans tidligere Ansættelse som Adjunkt maatte blive regnet fra 1. Oktober 1913. I Skrivelse af 2. Marts 1922 meddelte Ministeriet angaaende det sidstnævnte Spørgsmaal, at det ikke mente at kunne skaffe Dr. Ravn Lønningsanciennitet fra det anførte Tidspunkt.

Paa Finansloven for 1923—24, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 1763—66, optoges derefter følgende Tekstanmærkning: »Der tillægges Dr. O. E. Ravn oprykkende Docentlønnning med Pensionsret som ekstraordinær Docent i Assyriologi. Dr. Ravns Tjenesteaalder i Henseende til Lønning regnes fra 1. Oktober 1919.

Under 27. April 1923 udnævntes derpaa Lektor ved Øregaards Gymnasium, Dr. phil. O. E. Ravn til Docent i Assyriologi fra 1. Maj s. A. at regne.

9. Redaktør, fil. lic. Anton Karlgren ansættes som Professor i slavisk Filologi efter Professor, Dr. phil. Stanislaw Roznieckis Død.

(Journ. No. 112/1922 og 318/1923).

Den 21. December 1921 afgik Professor i slavisk Filologi, Dr. phil. Stanislaw Rozniecki ved Døden.

I Anledning heraf indstillede Konsistorium i Overensstemmelse med det filosofiske Fakultets Forslag under 30. Januar 1922 til Undervisningsministeriet, at det saaledes ledigblevne Embede opsloges ledigt og at Ministeriet gennem de respektive Gesandtskaber i de andre nordiske Lande vilde lade bekendtgøre, at Adgangen til at søge Embedet stod aaben ogsaa for Udlændinge. Embedet opsloges derefter ledigt under 13. Februar 1922, idet det derhos ad diplomatisk Vej foranledigedes, at Opslaget bekendtgjordes paa Island og i Norge, Sverige og Finland.

Med Hensyn til de om det paagældende Embede indkomne 7 Ansøgninger afgav det af det filosofiske Fakultet i Henhold til § 3 i kgl. Anordning af 26. Juni 1918 nedsatte sagkyndige Bedømmelsesudvalg følgende Udtalelse:

»Til den ledige post som professor i slavisk filologi har der meldt sig syv ansøgere: cand. jur., translator i russisk H. C. Brodersen, lektor ved Göteborgs universitet mag. art. Ad. Stender-Petersen, de to finske

sprogforskere Jalo Kalima og V. J. Mansikka samt de tre svenske slavisister Hannes Sköld, Anton Karlgren og Tore Torbjörnsson.

H. C. Brodersen har, som allerede antydnet, juridisk uddannelse, men han har jævnsides med sine juridiske studier og senere jævnsides med sin praktiske virksomhed dyrket sprogvidenskabelige og ganske særligt slaviske studier under vejledning av professorer ved Københavns universitet. Han er sine lærere under det filosofiske fakultet bekendt som en betydelig sprogvidenskabelig begavelse, men bortset fra en enkelt mindre avhandling har han ikke naaet at frembringe nogen produksjon. Det var hans haab, da han indgav sin ansøgning, at det skulde lykkes ham indenfor den ved forholdenes natur givne frist at fremlægge et større arbejde, som har sysselsat ham i en række aar. Alvorlig sygdom har imidlertid forhindret ham her, og da det av avgørende grunde bestemt maa fraraades under nogen form at forlænge fristen, maa resultatet blive, at han ikke kan komme i betragtning.

Ad. Stender-Petersen er født i Rusland og har der taget studentereksamen; han har derefter studeret ved vort universitet og her absolvert magisterkonferens i slavisk filologi. Under sin virksomhed som lektor ved Göteborgs universitet har han fortsat sine videnskabelige studier og i dette øjemed foretaget gentagne studierejser til Polen. Sin interesse for litteraturvidenskab har han dokumenteret ved en allerede ret lang række av mindre, trykte avhandlinger; desuden har han indsendt et større arbejde i manuskript om den polske komedieskriver Bohomolec. Om dette arbejde, som maa spille den væsentligste rolle ved bedømmelsen av hans kvalifikasjoner, er at sige, at det vidner om, at han med megen flid og grundighed har sat sig ind i den paagældende periodes polske og vesteuropæiske komedieskrivning, og at han har lagt et betydeligt skarpsind for dagen i eftersporingen av Bohomolec's kilder. Vi maa imidlertid, ogsaa med henblik paa æmnets særlige natur, bestemt hævde, at dette arbejde trods sine fortjenester ikke kan stille sin forfatter paa højde med de finske og svenske ansøgere.

Hvad disse angaar, er der næppe tvivl om, at de finske ansøgere i og for sig har den største og vægtigste produksjon at henvise til. Men denne produksjon falder tildels paa omraader, som har liden eller ingen berøring med de opgaver, der vil tilfalde professoren i slavisk filologi ved Københavns universitet.

Jalo Kalima's meget fortjenstfulde virksomhed tilhører saa godt som udelukkende den ugrofinske sprogvidenskab, og de slaviske sprog interesserer ham først og fremmest, for saa vidt som de har berøringer med ugrofinske sprog eller kan kaste lys over ugrofinske forhold.

For V. J. Mansikka's vedkommende maa det derimod indrømmes, at han har en av ugrofinske problemer ganske uafhængig interesse for russisk, og han har skrevet en hel række værdifulde arbejder om russiske dialekter og russiske folkeminder. Efter vor mening er imidlertid folkemindevidenskaben den del av den slaviske filologi, som mindst vil komme til anvendelse ved vort universitet, og vi savner i Mansikka's produksjon vidnesbyrd om, at han nærer den samme interesse for de andre slaviske sprog (blandt hvilke navnlig polsk og czechisk maa spille en betydelig rolle ved vort universitet) som for russisk. Heller ikke kan vi i hans produksjon finde vidnesbyrd om den interesse for den

sprogsammenlignende og sproghistoriske forskning, der i virkeligheden er uundværlig for en universitetslærer, der skal foredrage alle de forskellige sprog, som omfattes af den ledige lærestol.

De svenske ansøgere har alle en uddannelse, som meget nøje svarer til de fordringer, der maa stilles til indehaveren af professoratet i slavisk filologi ved vort universitet. De befinder sig imidlertid paa meget forskellige stadier af deres videnskabelige udvikling.

Hannes Sköld er den yngste. Han kan endnu kun henvise til et trykt arbejde »Zur Chronologie der slovakischen Akzentverschiebung«. Men han har desuden indsendt ikke mindre end fem mindre og to større arbejder i manuskript, skreven dels paa fransk, dels paa tysk (de større arbejder er »K. B. 10«, en beskrivelse af et slavisk haandskrift i Stockholm, og »Ungarische Endbetonung I—II«). Han viser sig i disse arbejder som en idérig og kunskabsrig sprogforsker med megen skarpsindighed og iagttagelsesevne. Men det forekommer os, at det sprudlende væld endnu trænger til nogen afklaring, og vi mener, at han maa staa tilbage for sine ældre medansøgere.

Tore Torbjörnsson er den ældste av ansøgerne. Blandt hans arbejder skal vi særlig fremhæve hans avhandlinger om »likvida-metatese« i de slaviske sprog (om det end ikke er lykkedes ham at overbevise sine fagfæller om rigtigheden av den opfattelse, han her hævder), hans værdifulde polske avhandling »Przewstawka plynnych...«, og hans nyeste arbejde »Die slovakische Vokalbalance«, der ved sin klare form og sin indlysende bevisførelse fortjener at betegnes som en lille perle. Torbjörnsson er en korrekt sprogforsker, som med sikkerhed behersker den sprogvidenskabelige metode og er godt hjemme paa alle omraader av den slaviske sprogklasse, og han kan se tilbage paa en lang dosentvirksomhed, som har indbragt ham rosende vidnesbyrd fra Upsala universitet. Men hans produksjon er, skønt den strækker sig over en lang aarrække, av saa ringe omfang, at man næppe kan undgaa at tillægge ham en vis ufrugtbarhed, og hans forholdsvis fremrykkede alder vilde formentlig gøre det vanskeligere for ham at tillæmpe sig til de nye forhold, som vilde møde ham her i Danmark.

Anton Karlgren er forfatter til en fortrinlig undersøgelse »Sur la formation du gen. plur. en serbe« og har desuden i manuskript indsendt et omfangsrigt arbejde »Om bildningen av dativ och instrumentalis pluralis« (i russiske dialekter). Dette er et sprogvidenskabeligt finarbejde av rang, og baade her og i det trykte arbejde om serbisk viser Karlgren sig i besiddelse av en originalitet i metodens udformning, som maa veje tungt i vægtskaalen. Desuden har Karlgren skrevet en række populære arbejder om russiske kulturforhold, om den nyeste russiske litteratur og om Ruslands nyeste historie. Disse arbejder er overordentlig oplysende og usædvanlig velskrevne; de fængsler læserens interesse fra den første linje til den sidste. Vi staar altsaa overfor en forsker, som i en sjælden grad forener original sprogvidenskabelig begavelse med interesse for de reale fag; han har formen i sin magt og har pædagogisk erfaring. Tager man i betragtning, at han har været henvist til at leve av praktisk arbejde, er hans produktivitet meget betydelig, og vi nærer ingen tvivl om, at han, hvis han bliver ansat i embedet, vil vide at varetage ogsaa de dele av faget, som endnu ikke er

repræsenterede i produksjon (navnlig polsk og czechisk). Vi føler os overbeviste om, at han bør foretrækkes saavel for sine svenske som for sine finske medansøgere, og vi skal foreslaa, at fakultetet indstiller Anton Karlgren til posten i slavisk filologi ved Københavns universitet.«

I Overensstemmelse med denne Udtalelse foreslog det filosofiske Fakultet i Skrivelse af 25. November 1922, at Licentiat Anton Karlgren ansattes i Embedet, og Konsistorium indstillede derefter under 25. s. M. til Ministeriet, at Redaktør, fil. lic. Anton Karlgren ansattes som Professor i slavisk Filologi, saaledes at han konstitueredes i Embedet, indtil han havde erhvervet dansk Indfødsret. I Skrivelse af 8. December 1922 meddelte Ministeriet derefter, at der under s. D. var meddelt lic. fil. Anton Karlgren Konstitution som Professor i slavisk Filologi fra 1. September 1923 at regne. Efterat Professor Karlgren havde faaet dansk Indfødsret, udnævntes han under 15. Juli 1924 til Professor i slavisk Filologi fra 1. April s. A. at regne.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1923—24, jfr. Rigsdagstidende for 1923—24, Tillæg B., Sp. 2003—04, bevilgedes under en ny Udgiftspost under Universitetets Budget et Beløb af 2500 Kr. til delvis Dækning af de med Overtagelsen af det af ham beklædte Embede forbundne Udgifter til Flytning og dobbelt Husførelse.

10. Docenturet i grønlandsk (eskimoisk) Sprog og Kultur.

(Journ. No. 218/1923).

I Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 265—67 er der gjort Rede for de til Oprettelsen af et Docentur i grønlandsk (eskimoisk) Sprog og Kultur foretagne forberedende Skridt, ligesom det sammesteds er oplyst, at cand. mag. William Thalbitzer under 10. September 1920 var bleven udnævnt til at beklæde dette Docentur fra 1. Juli s. A. at regne.

Det formelle Grundlag for Docenturets Oprettelse kom imidlertid først til at foreligge paa Normeringsloven for 1923—24, hvorved der tillige tillagdes Docent Thalbitzer Tjenestealder i Henseende til Alderstillæg og Pension fra 1. Juli 1920, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 5156. Hjemmel til Udbetaling af Docentens Lønning i den forud for Finansaaret 1923—24 liggende Tid gaves paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 vedrørende et Beløb af ca. 5300 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 4079—80, og paa Tillægsbevillingsloven for 1921—22 vedrørende et Beløb af 6882 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg B., Sp. 2503—04. For Finansaaret 1922—23 bevilgedes Lønningen med 6157 Kr. paa Tillægsbevillingsloven for det nævnte Finansaar, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 4725—26, medens Lønningen for Finansaaret 1923—24 som en ren midlertidig Foranstaltning bevilgedes paa en særlig Underkonto 16. paa Udgiftspost g., Til videnskabelige Formaals Fremme, med 6649 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 1773—74.

11. Besættelse af Lektoratet i Dansk ved Islands Universitet.

(Journ. No. 330/1920, 297/1922 og 263/1923).

I Skrivelse af 14. Juli 1922 meddelte Undervisningsministeriet, at der paa Finansloven for 1922—23 under § 19. B. IV., Tilskud til Kunst og Videnskab, var bevilget et Beløb af 8000 Kr. som 1. Del af en 3-aarig Bevilling paa 8000 Kr. aarlig til Udsendelse af en Lektor i Dansk til Islands Universitet. I Tilknytning hertil udbad Ministeriet sig en Udtalelse angaaende Besættelsen af dette Lektorat. I Anledning heraf udtalte det filosofiske Fakultet i Skrivelse af 21. September 1922 følgende:

»Man anser det for meget ønskeligt, at den givne Bevilling til Udsendelse af en Lektor virkelig benyttes og maa tage bestemt Afstand fra den fremkastede Tanke om at forene Stillingen med en Stilling som dansk Præst i Reykjavik. Man maa ligeledes betone Ønskeligheden af, at Posten for de kommende Aar opslaas betimelig og paa regelmæssig Maade, og at der gives Fakultetet Lejlighed til at bedømme de eventuelle Ansøgers Kvalifikationer. Da Tidspunktet imidlertid for indeværende Finansaar allerede er saa fremrykket, vil Fakultetet forsøge med den kortest mulige Frist underhaanden at finde en kvalificeret Person, som man saa vil tillade sig at foreslaa til midlertidig at beklæde Posten i det løbende Finansaar. Paa Grund af Huslejevanskeligheder for sig og sin Familie mener Magister Gad, som Dansk-Islandsk Nævn i indlagte Skrivelse henleder Opmærksomheden paa, at maatte opgive Tanken for sit Vedkommende, men man vil søge at finde en kvalificeret Mand, som uden Familie vil rejse op og overtage Stillingen for det kommende Halvaar.«

I Forbindelse hermed fremsendte Fakultetet under 24. Oktober 1922 to til det indkomne Ansøgninger fra Dr. K. Kortsens og Dr. K. Simonson, idet Fakultetet enstemmigt indstillede, at Dr. Kortsens midlertidig ansattes indtil Udløbet af Finansaaret 1922—23. Hertil sluttede Konsistorium sig i Skrivelse til Undervisningsministeriet af 9. November 1922. I Skrivelse af 2. December s. A. meddelte Ministeriet derefter, at det havde tilskrevet Dr. phil. Kort K. Kortsens, at det intet havde at erindre imod, at han overtog Stillingen som Lektor i Dansk ved Universitetet i Reykjavik indtil Udgangen af det islandske Universitetsaar i 1923 under Forudsætning af, at den islandske Regering maatte beskikke ham til Stillingen. I Skrivelse af 2. Januar 1923 meddelte Ministeriet endelig, at det filosofiske Fakultet ved Islands Universitet enstemmigt og med Tak havde modtaget den danske Regerings Tilbud om Dr. Kortsens Tilknytning til Islands Universitet.

I Henhold til den paa Finansloven for 1923—24 paany givne Bevilling paa 8000 Kr. til Udsendelse af en Lektor i Dansk til Islands Universitet blev Stillingen i Juni 1923 opslaaet ledig foreløbig for det islandske Universitetsaar 1923—24. Med Hensyn til de indkomne Ansøgninger udtalte det filosofiske Fakultet under 23. Juli 1923 følgende:

»Med Hensyn til de under 16. d. M. oversendte tvende Ansøgninger om Lektorstillingen i Dansk ved Islands Universitet, som her-

med tilbagesendes, skal det filosofiske Fakultet tillade sig at udtale, at man anser Dr. Kort Kortsen for den afgjort bedst kvalificerede af Ansøgerne. Denne har allerede doceret ved Universitetet i det sidste Semester (siden Januar) og har, efter alt hvad der foreligger, røgtet sit Hverv til fuld Tilfredshed. Han har holdt meget godt besøgte Forelæsninger over dansk Literatur i det 19. Aarhundrede (S. Kierkegaard og Goldschmidt m. m.) og holdt Øvelser af sproglig Art, baade mundtlig og skriftlig. Saavidt vides er det lykkedes ham at vække stor Interesse, særlig for S. Kierkegaard, hvis Skrifter og Tanker man har været lidet fortrolig med deroppe. Fakultetet mener derfor, at denne Undervisning i dansk Literatur og Sprog fremdeles trygt kan lægges i Dr. Kortsens Haand og anbefaler varmt, at det sker, saa meget mere som man har Grund til at antage, at der er Ønske deroppe om at maatte beholde Dr. Kortsen.

Om den anden Ansøger, Mag. art. Knud B. Jensen, kan bemærkes, at han er nordisk Filolog, men der vides lidet eller intet om hans Evner til at undervise eller til overhovedet til at beklæde en saadan Plads, som den der her er Tale om, hvor ogsaa visse personlige Egenskaber kræves, Egenskaber som Dr. Kortsen skønnes at være i Besiddelse af.

Til denne Indstilling sluttede Konsistorium sig i Skrivelse af 28. Juli 1923, og Ministeriet meddelte derefter under 1. September 1923 Dr. Kortsen, at det intet havde at erindre imod hans Overtagelse af Stillingen, saafremt den islandske Regering maatte beskikke ham til den. Dr. Kortsen blev derefter beskikket til Lektorstillingen paa samme Maade som tidligere.

12. Undervisningen i Latin og Græsk for de teologiske Studerende og i Latin for de juridiske Studerende.

(Journ. No. 370/1919, 91/1920, 91/1921, 91/1922 og 91/1923).

Som det er anført i Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 272 fastsattes Honoraret for de 3 Lærere ved Undervisningen i Latin og Græsk for de teologiske Studerende og i Latin for de juridiske Studerende ved Undervisningsministeriets Skrivelse af 24. Juni 1920 i Overensstemmelse med Lønningsraadets Forslag af 5. s. M. til 1400 Kr. aarlig for hver med midlertidigt Tillæg. Til Betaling af det saaledes forøgede Honorar for Tiden 1. Oktober 1919—31. Marts 1921 bevilgedes paa Tillægsbevillingsloven for 1920—21 et Beløb af 2760 Kr., hvorhos der genbevilledes et i det foregaaende Finansaar ikke anvendt Beløb af 300 Kr., som udbetaltes Dr. phil. K. Wulff som Honorar for Undervisning i Foraarshalvaaret 1920, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 4089—90. Paa samme Tillægsbevillingslov bevilgedes 1750 Kr. til Honorering af Vikarer for Dr. phil. Ræder under hans Sygdomsforfald i Foraarssemestret og Efteraarssemestret 1920. Af dette Beløb udbetaltes 1020 Kr. til Dr. Wulff for 102 Undervisningstimer i Foraarssemestret og 730 Kr. til Dr. Norwin for 730 Timer i Efteraarssemestret, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 3137—38.

Paa Finansloven for 1921—22 opførtes vedkommende Udgiftspost med 5460 Kr., nemlig 3×1400 Kr. = 4200 Kr. som Honorar til 3 Lærere og 1260 Kr. til Udredelse af 30 pCt. midlertidigt Tillæg. Det paa Kontoen som en Underkonto b. hidtil opførte anslaaede Beløb af 150 Kr. til Udredelse af Honorar for Eksamination bortfaldt efter Lønningsraadets Indstilling ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Finanslovsforslaget, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1613—14, og Tillæg B., Sp. 1451—52. Paa Finansloven for 1922—23 var Kontoen ligeledes opført med 5460 Kr.

Under 17. Juni 1922 tilskrev Konsistorium Undervisningsministeriet saaledes:

»Efter Indstilling herfra bifaldt det høje Ministerium i Skrivelse af 12. Juli 1917, at den for teologiske Studerende indrettede Undervisning i elementær Græsk, som dengang besørgedes af 2 Lærere, Dr. phil. H. H. Ræder og mag. art. Ove Jørgensen, fik et udvidet Omfang, forsaavidt som Ministeriet tiltraadte, at de paagældende Undervisningshold — der havde vist sig altfor store til at en tilfredsstillende Ordning kunde gennemføres — blev dublerede. De hertil fornødne Midler blev stillede til Raadighed paa Finansloven for 1918—19, jfr. Rigsdagstidende 1917—18, Tillæg A., Sp. 1394—95, og med Ministeriets i Skrivelse af 24. Maj 1918 meddelte Samtykke blev Dr. phil. Kurt Wulff antaget som den 3die Lærer ved den heromhandlede Undervisning.

Forinden Dr. Wulffs Antagelse havde Ordningen været den, at hver af de paagældende 2 Lærere underviste 1 Hold Studenter i 3 paa hinanden følgende Semestre i elementær Græsk, saaledes at en af Lærerne hvert Efteraar begyndte et nyt Hold. Der undervistes herefter hvert Efteraar 2 Græskhold og hvert Foraarssemester 1 Græskhold og en fuldstændig Dublering, som Ministeriet efter det anførte havde givet Universitetet Adgang til at foretage, vilde altsaa have betydet, at der aarlig var blevet 6 Hold, 4 i Efteraarssemestret og 2 i Foraarssemestret. Hidtil har det dog kun undtagelsesvis været nødvendigt at dublere mere end det ene af vedkommende 2 Sæt Undervisningshold, saaledes at det normale har været, at der hvert Efteraarssemester er blevet undervist 3 Hold og skiftevis hvert andet Foraarssemester 1 eller 2 Hold. Indenfor et Tidsrum af 2 Aar er altsaa Græskundervisningen bleven givet i 9 Semesterhold, ved Siden heraf undervises aarligt 2 Semesterhold i elementært Latin, og under Hensyn til dette Omfang af Undervisningen i elementært Græsk og Latin er det samlede Beløb, som ved den senest stedfundne Honorarregulering, jfr. Ministeriets Skrivelse af 24. Juli 1920, er stillet til Disposition til Honorarer til de paagældende Lærere i en 2-aarig Periode, fastsat til 2×4200 Kr. + midlertidigt Tillæg. I Henhold til Ministeriets Skrivelse af 2. November 1920 skal Beløbet nemlig — svarende til de 13 Semesterhold, som Undervisningen efter den ovenfor fremstillede Turnus nu meddeles til i Løbet af 2 Aar — udbetales med 646 Kr. + midlertidigt Tillæg for hvert Hold Studerende, der deltager i den paagældende Undervisning.

Det filosofiske Fakultet har imidlertid overfor Konsistorium fremhævet de Ulemper, som med det Antal Studerende (ca. 50), der aarlig melder sig som nye Deltagere i Græskundervisningen, er forbundet med

den nuværende Ordning af denne, hvorefter der hvert andet Aar kun er 1 Begynderhold, og Fakultetet har derfor anmodet Konsistorium om at søge Bevillingen forhøjet saaledes, at der hvert Aar kan indrettes 2 Begynderhold.

Konsistorium maa finde dette Ønske velbegrunderet saa meget mere som der efter det foran bemærkede engang fra Ministeriets Side er blevet givet Fakultetet Tilladelse til at foretage den fuldstændige Double-ring af Græskundervisningen, som det blot nu savner Midler til at gennemføre. Hertil vil udkræves, at det samlede aarlige Honorarbeløb af 4200 Kr. + midlertidigt Tillæg, som nu staar til Raadighed i det heromhandlede Øjemed, forhøjes med 969 Kr. + midlertidigt Tillæg, nemlig Halvdelen af den Betaling — 3×646 Kr. + midlertidigt Tillæg — som den foreslaaede Oprettelse af et nyt Parallelkursus paa 3 Semestre vil medføre i Løbet af 2 Aar, og man tillader sig derfor at indstille, at Universitetets Udgiftspost g. 10., Undervisning og Eksamination for Teologer og Jurister, paa Finanslovsforslaget for 1923—24 søges forhøjet med 969 Kr. + midlertidigt Tillæg.«

Paa Finansloven for 1923—24, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 1771—72, forhøjedes derefter Udgiftspost g. 10. med 780 Kr. fra 5460 Kr. til 6240 Kr., saaledes at der hvert Aar kan udredes Honorar for Undervisning af 8 Hold à 650 Kr. + 20 pCt. midlertidigt Tillæg for hvert.

13. Forskellige mindre Sager.

— Som anført i Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 233—34 tillagdes der under 14. August 1918 Dr. phil. Edgar Rubin et Beløb af 2000 Kr. aarlig for i 3 Aar fra 1. September 1918 at regne som Lektor at holde Forelæsninger i Filosofi. I Overensstemmelse med den paa Grundlag af Lønningsraadets Indstilling foretagne Honorarregulering forhøjedes dette Honorar paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1601—04, til 2400 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg. Da Lektoratet udløb med Udgangen af August Maaned 1921, fornyede Ministeriet det ved Skrivelse af 29. Juli 1921 fra 1. September s. A. at regne, saaledes at 2000 Kr. posteredes paa Udgiftspost g. 1. og 400 Kr. + midlertidigt Tillæg paa Udgiftspost g. 2., jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg A., Sp. 1701—02 (Journ. Nr. 248/1921).

Angaaende Dr. Rubins Udnævnelse til Professor i eksperimental Psykologi henvises til foranstaaende derom handlende Artikel.

— Under 3. Februar 1919 bifaldt Undervisningsministeriet, at der fra 1. Februar 1919 at regne udbetaltes Rektor, Dr. K. Hude 1500 Kr. aarlig for Afholdelse af Forelæsninger og Øvelser over klassisk Filologi, jfr. Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 234—36. Det derved oprettede Lektorat fornyedes ved Ministeriets Skrivelse af 27. Februar 1922 for et Tidsrum af 3 Aar fra 1. Februar 1922 at regne. Honoraret fastsattes til 1800 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1603—04 (Journ. Nr. 337/1921).

— I Henhold til Indstilling fra Konsistorium til Undervisningsministeriet af 16. Juni 1920 (Journ. Nr. 251/1920) fornyedes paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1603—04, for et Tidsrum af 3 Aar det for Fru Dr. phil. Valfred Munch-Petersen oprettede Lektorat i svensk Sprog og Litteratur, idet samtidig Honoraret forhøjedes til 2700 Kr. + midlertidigt Tillæg. Se nærmere angaaende Lektoratet Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 216—18.

— I Henhold til Indstilling fra Konsistorium til Undervisningsministeriet af 8. Juni 1921 (Journ. Nr. 249/1921) fornyedes paa Finansloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg A., Sp. 1701—02, for et Tidsrum af 3 Aar det for Dr. Louis Bobé oprettede Lektorat i Tysk. Honoraret fastsattes til det paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1603—04, bestemte Beløb af 2700 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg. Angaaende Lektoratet henvises iøvrigt til Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 243—47.

E. Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

1. Oprettelse af et Lektorat i almindelige kemiske Fag.

Cand. polyt. J. A. Christiansen beskikkes som Lektor.

(Journ. No. 259/1919 og 260/1919).

I Aarbogen for 1915—20, IV Del, Side 311 er der gjort Rede for de foreløbige Foranstaltninger, der blev truffet i Anledning af, at det for Dr. Chr. Winther oprettede personlige Docentur i Kemi bortfaldt ved hans Udnævnelse til Professor ved den polytekniske Læreanstalt. Med Hensyn til en endelig Ordning af den af Dr. Winther varetagne Undervisning afgav det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 28. Juni 1919 saalydende Forslag:

»Docent Dr. Chr. Winther har meddelt Fakultetet, at han i en nær Fremtid kan vente at blive udnævnt til Professor ved den polytekniske Læreanstalt, hvad der vil medføre hans Afgang som Docent i Kemi ved Universitetet.

Den væsentligste Del af det Arbejde, der har paahvilet Dr. Winther som Universitetsdocent, er Afholdelsen af den normerede Forelæsning over uorganisk Kemi for medicinske Studerende og studiosi magisterii. Fakultetet vilde betragte det som den i og for sig heldigste Løsning, om Dr. Winthers Docentur, der er en personlig Stilling, kunde bevares for dette Arbejde, saaledes at der dertil eventuelt knyttedes Forpligtelsen til lejlighedsvis Afholdelse af Forelæsninger over specielle Emner indenfor Kemien. Saaledes som Forholdene er i Øjeblikket, er der imidlertid næppe Sandsynlighed for, at man kan finde en tilstrækkelig kvalificeret Kemiker, som vil overtage et Universitetsdocentur i Kemi, ligesom ogsaa en saadan Ordning vilde møde Vanskeligheder paa Grund af Pladsforholdene for Kemien ved Universitetet. Dr. Winther, der samtidig er Docent ved Universitetet og ved Polyteknisk Læreanstalt, har Laboratorium under sidstnævnte Institution, og hans Forgænger, Professor Bjerrum, var samtidig Assistent ved Universitetets kemiske Laboratorium og Docent ved Universitetet.

Fakultetet er derfor enigt i at foreslaa, at der som Erstatning for det personlige Docentur oprettes to Lektorater. Til det ene af disse skulde henhøre Afholdelsen af den omtalte normerede Forelæsning for Medicinere og studiosi magisterii under Ledelse af den Professor, som iøvrigt varetager disses Kemiundervisning (Forelæsning over organisk Kemi, Eksaminatorier, Øvelser og Eksamination ved Eksamen). Det andet Lektorat skulde oprettes med kemiske Specialfag for Øje, idet det er af Betydning, at der ved Universitetet læses over vigtige Grene af

Faget, der ikke kan finde Plads indenfor Planen for de normerede Forelæsninger. Dr. Winther, der samtidig er ansat som Docent ved Polyteknisk Læreanstalt holder Forelæsninger over Fotokemi og vil vedblive dermed efter sin Ansættelse som Professor ved Polyteknisk Læreanstalt. Derimod holdes der for Tiden hverken ved Universitetet eller ved Polyteknisk Læreanstalt Forelæsninger over Kolloidkemi, der i Løbet af de senere Aar har udviklet sig til en selvstændig Videnskab af stor Betydning baade i theoretisk og i praktisk Henseende. Fakultetet foreslaar derfor det andet Lektorat oprettet med dette Fag for Øje.«

I Tilslutning hertil foreslog Fakultetet under 17. Marts 1920, at de to Lektorpladser blev besat med Assistent, cand. polyt. J. A. Christiansen og Assistent, Dr. phil. K. Estrup, samt at Honoraret fastsattes til 2400 Kr. for hver, hvorved bemærkedes, at Lektorstillingerne var tænkt forenede med Assistentstillingerne. Disse Skrivelser fremsendte Konsistorium under 16. Juni 1920 til Ministeriet med Indstilling om, at de foreslaaede Lektorater maatte blive søgt oprettede, foreløbig for 3 Aar fra 1. April 1921 at regne, ved Optagelsen af dertil sigtende Bevillinger paa Finanslovsforslaget for 1921—22.

I Anledning heraf udtalte Ministeriet i Skrivelse af 26. Juli 1920, at det var villigt til at søge den ene Stilling oprettet, hvorfor der ønskedes en Udtalelse om, hvilken af dem der herefter maatte foretrækkes oprettet. Som Svar herpaa meddelte Konsistorium derefter i Skrivelse af 12. Oktober s. A., at det i Overensstemmelse med en fra Fakultetet indhentet Erklæring maatte udtale sig for, at Lektoratet i almindelige kemiske Fag blev oprettet først, men forøvrigt maatte forbeholde sig at forny sit Andragende om en Bevilling til det omhandlede Lektorat i Kolloidkemi.

Paa Finansloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1445—46, oprettedes derefter et Lektorat i almindelige kemiske Fag, honoreret med 2400 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg.

Under 7. Juli 1921 beskikkede Ministeriet derefter cand. polyt. J. A. Christiansen som Lektor i almindelige kemiske Fag ved Universitetet for 3 Aar fra 1. April 1921 at regne.

2. Oprettelse af et Lektorat i fysiske Undervisningsforsøg.

(Journ. No. 209/1920, 214/1921, 251/1922 og 393/1922).

Under 18. Marts 1920 indgav Professor Martin Knudsen med det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Anbefaling af 29. s. M. saalydende Andragende:

»Herved tillader jeg mig at andrage om, at der ved *Øvelser i fysiske Undervisningsforsøg* ansættes en Lektor med et aarligt Honorar paa Kr. 1920.

Samtidig kan udgaa en Udgiftspost paa den polytekniske Læreanstalts Budget, nemlig af Konto a. 5. 3. til Assistenten i fysisk Teknik aarlig Kr. 1200, hvilket Beløb for Tiden er forhøjet til Kr. 1920.

Til nærmere Begrundelse af dette Forslag skal jeg anføre følgende, idet jeg vedlægger Afskrift af en Forespørgsel af 5. Marts 1919 til den polytekniske Lærestanstalt og Lærestanstaltens Svar derpaa dateret 8. Marts 1919.

De Universitetsstuderende, som tidligere forberedte sig til 1. Del af Skoleembedseksamen med Matematik eller Fysik som Hovedfag, maatte gennemgaa et Øvelseskursus i fysisk Teknik og fysiske Demonstrationer paa 3 Timer ugentlig i et Semester. Dette Kursus er nu blevet erstattet af to (ministeriel Bekendtgørelse af 21. Maj 1917), nemlig et Kursus i fysiske Undervisningsforsøg, i hvilket hver Student, der forbereder sig til den nævnte Eksamen, maa deltage 3 Timer ugentlig i et Semester, og et andet Kursus af samme Omfang og for de samme Studerende i fysisk Teknik.

Da Øvelserne i fysiske Undervisningsforsøg kræves til en Universitetsseksamen og *ikke gennemgaaes* af polytekniske Studerende, forekommer det mig naturligt, at Universitetet selv overtager Administrationen af disse Øvelser, idet de ligesom hidtil bestyres af mig, samt at Udgiften til den ved Øvelserne virkende Assistent overflyttes fra den polytekniske Lærestanstalts til Universitetets Budget.

Ved de her omtalte Øvelser virker for Tiden Hr. Lektor Sundorph som Assistent. I Anledning af en Henvendelse fra Hr. Lektor Sundorph foreslaar jeg, at Benævnelsen »Assistent« forandres til »Lektor«, og som Motivering herfor anføres, at den daglige Undervisning ved Kursuset bør gives af en dygtig og prøvet Fysiklærer, for hvem Assistentbenævnelsen ikke passer, saa samtidig med Overførelsen til Universitetets Budget foreslaar jeg, at Udgiftspostens Benævnelse forandres til:

Konto . . . . Til en Lektor i fysiske Undervisningsforsøg Kr. 1920.

Med Hensyn til Beløbets Størrelse bemærkes, at der af Konto a. 5. 3. til Assistenten i fysisk Teknik er bevilget aarlig Kr. 1200, men Hr. Lektor Sundorph meddeler mig, at dette Beløb er blevet forøget til Kr. 1920, saa idet jeg her foreslaar Beløbet til Lektoren i fysiske Undervisningsforsøg fastsat til Kr. 1920, foraarsager Overflytningen og den forandrede Benævnelse altsaa ikke nogen Merudgift for Staten.«

Sagen fremsendtes under 18. Juni 1920 til Undervisningsministeriet med Konsistoriums Tilslutning og paa Finanslovsforslaget for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg A., Sp. 1603—04, fremsattes derefter Forslag om Bevillingen under Universitetets Udgiftspost g. 2., Til videnskabelige Formaaes Fremme ifølge særlig Bevilling til bestemte Personer eller Øjemed, af 1920 Kr. til Honorering af en Lektor i fysiske Undervisningsforsøg. I Overensstemmelse med Lønningsraadets Indstilling blev Forslaget ved Ændringsforslag til 3die Behandling af Finanslovsforslaget ændret derhen, at der bevilgedes et Honorar paa 1500 Kr. aarlig med midlertidigt Tillæg af 30 pCt., altsaa 1950 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1445—46.

Under 29. Oktober 1921 meddelte Undervisningsministeriet derefter i Henhold til Konsistoriums Indtilling af 25. April s. A., at det under s. D. var overdraget Lektor ved Metropolitanskolen Th. Sundorph indtil videre at bestride Hvervet som Lektor i fysiske Undervisningsforsøg fra 1. April 1921 at regne.

3. Dr. phil. Martin Vahl ansættes som Professor i Geografi efter Professor, Dr. phil. H. P. Steensbys Død.

(Journ. No. 415/1920).

D. 19. Oktober 1920 afgik Professor i Geografi, Dr. phil. H. P. Steensby ved Døden.

Under 22. November 1920 indstillede Konsistorium i Overensstemmelse med et fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet fremkommet Forslag til Undervisningsministeriet, at det saaledes ledigblevne Embede maatte blive opslaaet som vakant. Embedet blev derefter under 10. December 1920 opslaaet ledigt og under 4. Maj 1921 udtalte det af Fakultetet i Henhold til kgl. Anordning af 26. Juni 1918 nedsatte sagkyndige Udvalg følgende med Hensyn til de indkomne 7 Ansøgninger:

»Det af Fakultetet nedsatte Udvalg til Bedømmelse af de indkomne Ansøgninger om det ledige Professorat i Geografi skal herved udtale følgende:

Der foreligger ialt 7 Ansøgninger, nemlig fire fra danske, to fra svenske og fra en tysk Videnskabsmand.

De danske Ansøgere er, i alfabetisk Orden:

1. Mag. sc. Kaj Birket-Smith, født 1893.
2. Dr. phil. Magnus Cornelius Engell, født 1869.
3. Dr. phil. Gudmund Hatt, født 1884.
4. Dr. phil. Martin Vahl, født 1869.

De svenske Ansøgere er:

5. Docent, Dr. phil. Hans Ahlmann, født 1889.
6. Docent, Dr. phil. Sten de Geer, født 1886.

Den tyske Ansøger er:

7. Professor, Dr. phil. Alfred Wegener, født 1880 (el. 1881).

Angaaende Ansøgernes rent videnskabelige Kvalifikationer skal Udvalget udtale følgende:

1. Magister Birket-Smith har indenfor det etnografiske og antropologiske Omraade leveret en Række værdifulde Arbejder, der vidner om hans store Interesse for herhenhørende Emner og Dygtighed i Behandlingen af dem. I Betragtning af hans Ungdom giver denne Begyndelse sikkert Ret til at stille store Forventninger til hans fremtidige Virksomhed.

2. Dr. phil. Engell har skrevet en Del Afhandlinger, der strækker sig over meget forskellige Omraader af Geografien; de fleste er dog af saa ringe Omfang, at man ikke af dem kan sluttet, om Forfatteren er særlig grundig inde i vedkommende Discipliner. Arbejder som det om Elefantens Udbredelse i Afrika og de om Jakobshavns Isfjord viser dog, at han er i Stand til at foretage litterære Undersøgelser og anstille gode lagttagelser i Naturen.

3. Dr. phil. Hatt's videnskabelige Arbejder falder helt indenfor det etnografiske og dermed beslægtede kulturgeografiske Omraade. Her

har han leveret en Del fortrinlige Undersøgelser, der forener god Iagttagelse med Evnen til at drage videregaaende Slutninger. Navnlig i hans Hovedværk, om arktiske Skinddragter, er det lykkedes ham ud fra en nærmere Undersøgelse af disse at sammenstille dem i to særskilte Komplexer, hvert med sit Udbredelsesomraade, og derved drage meget vidt-gaaende Slutninger angaaende Folkenes Vandringer.

4. Dr. phil. Martin Vahl har præsteret en Række fortrinlige Arbejder, væsentlig af plantegeografisk og klimatologisk Indhold, der bringer en Mængde nye Synspunkter og særlig udmærker sig ved at give en mere eksakt, paa statistiske Data grundet Behandling af Stoffet, end der sædvanlig bliver den paagældende Videnskabsgren til Del. Særlig maa mærkes Afhandlingen om Madeiras Vegetation, der giver et paa tabellariske Sammenstillinger grundet Billede af Planteverdenens Afhængighed af de forskellige ydre Forhold. I Afhandlingen: »Zones et Biochores géographiques« har han opstillet Formler, der angiver Forholdet mellem et Steds Sommer- og Vintertemperatur paa den ene Side og Vegetationens Karakter paa den anden. I de forskellige Afhandlinger om skandinaviske Vegetationer har han med stort Held givet Billeder af Plantesamfundene paa meget forskelligartede Lokalteter. Vahl's Sans for og Evne til en eksakt Behandling af Stoffet har ogsaa givet sig Udslag i hans eneste Arbejde paa et væsentlig andet Omraade af Geografien, nemlig Afhandlingen om de vigtigste Kortprojektioner, hvor han giver en udmærket gennemført matematisk Udledning af disse.

5. Dr. phil. Ahlmann er ubetinget en betydelig videnskabelig Kapacitet med en i Forhold til sin Alder meget stor og værdifuld Produktion. Som det fremgaar af denne, er hans Hovedfag Geomorfologien, paa hvilket Omraade han har opnaaet vigtige Resultater, navnlig maa fremhæves hans Doktorafhandling: »Ragundasjön«, i hvilken han giver en efter moderne Metoder udført Undersøgelse af hele Søomraadets Konfiguration og Opkomst samt af den ejendommelige Aftapningskatastrofe i 1796 og den derefter følgende Udvikling. I ikke ringere Grad maa hans Værker om Norges geomorfologiske Udvikling betegnes som et meget værdifuldt Forsøg paa at tyde et Lands Overfladeformer ud fra dets geologiske Udviklingshistorie ligesom ogsaa flere af hans mindre omfangsrige Afhandlinger giver betydelige geologiske og geografiske Bidrag paa forskellige Omraader.

Paa andre Felter indenfor den geografiske Videnskab har Ahlmann kun produceret meget lidt; dog fremgaar det af Prof. Helland Hansens Ansøgningen vedlagte Udtalelser, at Ansøgeren ogsaa har Kendskab til og Interesse for andre Sider af den fysiske Geografi (Hydrografi og Klimatologi), ligesom ogsaa et Par af hans Afhandlinger udviser, at han med Dygtighed kan behandle Emner af antropogeografisk Art.

6. Dr. phil. Sten de Geer har store videnskabelige Anlæg og kan allerede opvise en betydelig Produktion. Denne er temmelig ligelig delt mellem to for Geografien væsentlige Omraader, nemlig det geomorfologiske og det befolkningsstatistiske.

Blandt de geomorfologiske Arbejder maa særlig mærkes Afhandlingen om »Klarälfvens Serpentinlopp och Flodplan«, som er et paa sin Vis enestaaende Arbejde, et første Forsøg paa en i større Maalestok gennemført Udredning af en Floddals Morfologi og Udvikling. Ogsaa

de to med udmærkede Kort udstyrede Beskrivelser af Landformer i Sydsværrig og i Egnen om de store Søer fortjener at fremhæves.

Blandt Arbejderne indenfor den anden af de nævnte Grupper samler Interessen sig væsentlig om det storslaaede Kortværk med tilhørende Tekst over Befolkningens Fordeling i Sværrig. Forfatteren anvender her en af ham selv ved tidligere Lejlighed uddannet og i Sværrig senere gentagne Gange benyttet Metode til grafisk Fremstilling af Befolkningstæthed, nemlig ved en Prik af bestemt Størrelse for et vist Antal Indbyggere, hvorved faas et, som det synes, væsentlig anskueligere Billede end ved de andre Fremstillingsmetoder.

7. Professor Wegener's hele Produktion viser, at han er en Forsker med en mærkelig Kombination af Evner; paa den ene Side en Tendens til at fremkomme med nye og overraskende Ideer, hvis Rigtighed maa ske kan være vanskelig at bevise i det enkelte, men som i alle Tilfælde har vakt overordentlig Opmærksomhed i Fagkredse og tillige gjort hans Navn bekendt i videre Kredse. Men paa den anden Side viser hans Arbejder tillige, at han udmærket forstaar at iagttage og at bearbejde sine Iagttagelser efter solide videnskabelige Metoder.

Den største Del af Wegener's Produktion henhører under Meteorologien, hvor han navnlig har gjort udmærkede Studier over Luftlagenes termiske og dynamiske Forhold, ligesom ogsaa hans Undersøgelser over Forholdene i Østgrønland maa siges at være udmærket planlagte og gennemførte. Om Værdien af hans berømte Skemaer over Atmosfærens Sammensætning i de øvre Lag er det vanskeligt at udtale sig.

Arbejderne udenfor Meteorologien er meget faa i Antal, men giver dog tilstrækkelig Garanti for Ansøgerens Kompetence paa forskellige andre Omraader, saaledes som det astronomiske og det glaciologiske. En Særstilling indtager hans almen bekendte, men ogsaa stærkt omdisputerede Arbejder om Kontinenternes Dannelse ved horizontale Forskydninger, som i hvert Fald giver interessante nye Synspunkter, og som, hvis de nævnte Bevægelser skulde kunne dokumenteres ved nøjagtige Gradmaalinger, nødvendigvis maa virke revolutionerende paa en Mængde geologiske og geofysiske Forestillinger.

Ved Bedømmelsen af Ansøgernes Kvalifikationer til det ledige Professorat vil det, da Omraadet for hver enkelt videnskabelige Produktion i Reglen er ret ensidigt, være nødvendigt ogsaa at tage Hensyn til de foreliggende Oplysninger om Ansøgernes hele geografiske Uddannelse og Kendskab til de Grene af Faget, som de ikke specielt har beskæftiget sig med. For at være Geograf kræves der nemlig ikke alene, at man skal være godt inde i et eller flere af de tilgrænsende Fag, som f. Eks. Oceanografi, Geomorfologi, Klimatologi, Plante- og Dyregeografi, Etnografi m. m., men man maa have et fyldigt Kendskab til dem alle, da man først derved faar Grundlaget for de nye Synspunkter og for Opstilling af de nye Love og nye Maal, der er Geografiens egentlige Formaal.

Blandt de danske Ansøgere indtager efter Udvalgets Mening Dr. Vahl i denne Henseende ubetinget Forrangen. Han har fra sin Studietid en

fuldt geografisk Uddannelse og har ved sine talrige Skole- og Haandbøger samt ved sine Leksikonartikler vist, at han behersker hele Faget, ligesom ogsaa hans store Forelæsnings- og Undervisningsvirksomhed giver Garanti for, at han vil kunne uddanne de Studerende paa bedste Maade. Udvalget tager derfor ikke i Betænkning at erklære Dr. Vahl for at være absolut kvalificeret til Stillingen.

Blandt de øvrige danske Ansøgere maa vi ogsaa erklære Dr. Hatt for fuldt ud kompetent, da han, om end i mindre Grad, har udfoldet en lignende alsidig Virksomhed. Ligeledes er der heller ingen Tvivl om, at Mag. Birket-Smith maa betragtes som kvalificeret, da han har faaet en udmærket geografisk Uddannelse, selv om han paa Grund af sin større Ungdom ikke er naaet saa vidt frem som de to foregaaende. Da imidlertid baade Dr. Hatt og Mag. Birket-Smith i deres Ansøgninger har udtalt, at de ikke ønskede at komme i Betragtning, hvis Dr. Vahl var Ansøger, skal Udvalget afholde sig fra videre Sammenligninger for disse to Ansøgers Vedkommende.

Om Dr. Engell kan vi udtale, at han, foruden sin videnskabelige Virksomhed, tillige har holdt Forelæsninger over forskellige Omraader af Faget, saa at man kan forudsætte, at han har Kendskab til dettes forskellige Grene. Udvalget finder imidlertid ikke, at han kan sidestilles med Dr. Vahl, og som Støtte for denne Anskuelse skal vi bl. a. henvise til Konkurrencen ved Besættelsen af Geografiprofessoratet i 1910, ved hvilken Dr. Vahl ubetinget af alle blev placeret for Dr. Engell; og siden den Tid har den sidstnævnte næsten ikke udfoldet videnskabelig Virksomhed, medens Dr. Vahl har udgivet flere betydelige Arbejder.

Inden Udvalget gaar over til at sammenligne Dr. Vahl med de udenlandske Ansøgere, ønsker vi at fremkomme med nogle almindelige Betragtninger. Medens der i mange andre Fag næsten ligesaa godt kan ansættes en Udlænding som en Indlænding, naar den førstnævnte kan holde Forelæsninger paa et af de skandinaviske Sprog, er Forholdet for Geografiens Vedkommende noget anderledes. Fagets hele Stilling er ved forskellige Universiteter ret forskellig, navnlig i den Henseende, at det af nogle betragtes væsentlig som en antropologisk Disciplin, medens andre lægger Hovedvægten paa den naturhistoriske Side af Faget og navnlig paa det geomorfologiske. I Lande med flere Universiteter eller med flere geografiske Docenter ved samme Universitet er dette af mindre Betydning. Men i Danmark, hvor det geografiske Professorat er den eneste videnskabelige geografiske Stilling, og hvor Geografiprofessorens Hovedopgave med Hensyn til Undervisning er at uddanne Lærere i Geografi til Landets højere Skoler (Magisterkonferens i Geografi har i de sidste 30 Aar kun været afholdt *een* Gang, medens alle andre geografiske Studerende har indstillet sig til Skoleembedseksamen), bør Muligheden for en ensidig, f. Eks. etnografisk eller geomorfologisk Undervisning saa vidt muligt udelukkes. I den Tid, Geografi har været Undervisningsfag her hjemme, har den altid været *alsidigt* doceret, og denne Tradition, der har vist sig at være af saa stor Værdi for vor geografiske Lærerruddannelse, skulde nødvendigvis brydes. Endvidere maa særligt Kendskab til Danmarks Geografi betragtes som væsentligt for vor Professor i Geografi, men dette Kendskab er saa stærkt knyttet til Fortrolighed med en Mængde forskellige Forhold vedrørende Landets Kultur, Sprog,

Topografi, Historie m. m., som en Udlænding ordentligvis ikke kan forudsættes at være i Besiddelse af. Udvalget kan da kun gaa med til at indstille en Udlænding, hvis dennes almindelige Kvalifikationer i særlig høj Grad overgaar Indlændingens.

Blandt de udenlandske Ansøgere maa de to svenske, Dr. Ahlmann og Dr. de Geer betragtes som fuldt ud kvalificerede til at overtage et Professorat i Geografi, idet de begge har en betydelig geografisk Produktion, ligesom de ogsaa har almindelig geografisk Uddannelse og en stor Forelæsningsvirksomhed. Det Fortrin, at Dr. Ahlmann's videnskabelige Produktion maaske er noget betydeligere end Dr. de Geers, svækkes sikkert derved, at den tillige er mere ensidig, næsten udelukkende geomorfologisk. Det vilde da være meget vanskeligt at træffe et Valg mellem de to Ansøgere, hvis det skulde foretages. Imidlertid kan Udvalget ikke se, at de to Ansøgers videnskabelige Produktion overgaar Dr. Vahl's, og i alle Tilfælde er den ikke i saa høj Grad overlegen, at den kan fjerne de foran nævnte Betæneligheder.

Hvad Prof. Wegener angaar er Forholdet et noget andet. Han er indenfor sine specielle Omraader en saa betydelig videnskabelig Kraft, at Udvalget maatte finde det ønskeligt, om han kunde knyttes her til Landet, hvis det drejede sig om en Stilling indenfor Meteorologien eller Geofysiken. Det er ogsaa Udvalget bekendt, at Prof. Wegener har en stor Interesse for og stort Kendskab til danske Forhold, ligesom han ogsaa tilstrækkelig behersker Sproget, da han i flere Aar har været henvist til udelukkende Omgang med Danske. Men paa den anden Side kan Udvalget ikke erkende, at han særlig egner sig til et *geografisk* Professorat, da det finder, at hans Afhandlinger er rene Specialafhandlinger indenfor visse af Geografiens Hjelpevidenskaber, uden at der ved noget af hans Arbejder er benyttet de særlig geografiske Metoder eller lagt geografiske Synspunkter til Grund. Ligeledes foreligger det ikke oplyst for Udvalget, at Prof. Wegener har faaet nogen særlig geografisk Uddannelse, ligesom han heller ikke vides at have udøvet nogen Undervisningsvirksomhed af geografisk eller anden Art. Udvalget mener derfor ikke, at hans Kvalifikationer til det ledige Professorat kan sidestilles med Dr. Vahl's.

I Henhold til ovenstaaende Motiveringer tillader Udvalget sig at indstille, at Professoratet i Geografi søges besat med Dr. phil. Martin Vahl.«

Til denne Udtalelse sluttede det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet sig i Skrivelse af 28. Maj 1921 og under 8. Juni s. A. indstillede Konsistorium, at Dr. phil. Vahl maatte blive udnævnt til at beklæde det paagældende Embede.

Under 3. August 1921 udnævntes derefter Dr. phil. Martin Vahl til Professor i Geografi fra 1. s. M. at regne.

4. Dr. phil. C. J. Wesenberg-Lund ansættes som Professor extraordinarius i Ferskvandsbiologi.

Bevilgelsen af forøget Lønningsanciennitet for Professor Wesenberg-Lund.

(Journ. No. 105/1921, 213/1922, 220/1922 og 362/1922).

I Skrivelse af 4. Januar 1921 meddelte Undervisningsministeriet, at Lønningsraadet i en til Folketingets Finansudvalg afgiven Betænkning over Lønnings- og Honorarkonti m. v. paa Universitetets Budget i Finanslovsforslaget for 1921—22 med Hensyn til Udgiftspost g. 7. a. havde bemærket følgende:

»Det til Lederen af det ferskvandsbiologiske Laboratorium opførte Honorar bør efter Raadets Mening ikke gradueres paa Alderstillæg eller opføres med de for Tjenestemænd særlige Tillæg. Det henstilles, at der stilles Ændringsforslag i saa Henseende. Honorarets Størrelse kan efter Raadets Opfattelse ansættes til 6500 Kr. + midlertidigt Tillæg af 30 pCt.«

I Anledning heraf anmodede Konsistorium under 12. Januar 1921 det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet om at fremkomme med en Udtalelse med Hensyn til Dr. Wesenberg-Lunds Stilling, idet det navnlig henstilledes at tage under Overvejelse at oprette et ekstraordinært Professorat for ham. Fakultetet udtalte derefter under 25. s. M. følgende:

»Fakultetet kan paa det aller varmeste anbefale, at der oprettes et *ekstraordinært Professorat i Ferskvandsbiologi* for Dr. Wesenberg-Lund. Efter de af Fakultetet vedtagne nye Bestemmelser for Magisterkonferenser i Naturhistorie skal alle, der forbereder sig til Magisterkonferens i Zoologi, gennemgaa et Kursus i Ferskvandsbiologi, og i Henhold hertil søgte Fakultetet det i Konsistoriums Skrivelse omtalte Honorar af 1500 Kr. til Dr. Wesenberg-Lund. Dette bevilgedes ved Finansloven for 1920—21, og Dr. Wesenberg-Lund har derefter delt i Foraarssemestret dels i Efteraarssemestret 1920 afholdt en Række biologiske Ekskursioner i Nordsjælland, ikke alene for de paagældende Magisterkonferensstuderende, men for Naturhistoriestuderende i Almindelighed. Kursuset fik denne Form, fordi der endnu ikke var bevilget Penge til de Studerendes Ophold ved Stationens Laboratorium. I Fremtiden er det Meningen at afholde et 3 Ugers Kursus for Magisterkonferensstuderende i Zoologi, men desuden maa Fakultetet finde det overordentlig ønskeligt, at ved Siden af dette Kursus for de særlig Zoologistuderende de biologiske Ekskursioner for alle Naturhistoriestuderende fremdeles bibeholdes. Forholdet er jo det, at Flertallet af Gymnasierne har let Adgang til at afholde Ekskursioner, og det er derfor af Vigtighed for Undervisningen, at den vordende Lærer faar en saadan Uddannelse paa dette Omraade, at han selv senere i sin Lærervirksomhed kan lede biologiske Ekskursioner. Savnet af en saadan Uddannelse har været stærkt følt og udtalt af en Række Gymnasielærere. Og naar man har en Mand med saa enestaaende Evner paa dette Omraade, vilde det være uforsvarligt ikke at benytte sig deraf. En tredie Form for Undervisning

har allerede i alle de Aar, det ferskvandsbiologiske Laboratorium har bestaaet, været drevet af Dr. Wesenberg-Lund, idet han har givet og fremdeles gives de Studerende, hvis Opgaver og Interesser ligger indenfor Laboratoriets Virkefelt, Adgang til dette og Hjælp til Øvelser.

Omfanget og Beskaffenheden af Dr. Wesenberg-Lunds Undervisning kan derfor meget vel sidestilles med en ekstraordinær Professors, og alene af den Grund vil derfor Forslaget være berettiget. Men hertil kommer endvidere, at Dr. Wesenberg-Lund maa siges at have et uafviseligt Krav paa at faa sin Stilling konsolideret. Forholdet er jo det, at han hidtil har været ansat og Bevillinger til hans Laboratorium givet ham for 10 Aar ad Gangen, og dette er næppe forsvarligt overfor en Mand, der gennem omfattende videnskabelige Publikationer af den største Betydning har erhvervet sig et verdenskendt Navn.

Fakultetet maa til Slut udtrykkelig fremhæve, at det her drejer sig om et personligt Professorat til en højt fortjent Videnskabsmand, hvis Arbejde paa et særligt Omraade Fakultetet ønsker at sikre og yderligere udnytte ved de Studerendes Undervisning, men at dette ikke paa nogen Maade aflaster den Overbebyrdelse, som Professor zoologiæ lider under. Det Lektorat i Zoologi med komparativ Anatomi som Hovedomraade, som Fakultetet i Skrivelse af 17. Juni f. A. har foreslaaet oprettet, berøres ikke heraf og er derfor stadig lige paatrængende nødvendigt.«

Under 28. Januar 1921 indsendte Konsistorium denne Erklæring til Ministeriet med Indstilling om, at det foreslaaede ekstraordinære Professorat maatte blive oprettet paa Finansloven for 1921—22, men i Skrivelse af 23. Februar s. A. meddelte Ministeriet, at Sagen var for sent indkommet til, at Professoratet kunde søges oprettet paa den anførte Finanslov. Paa Finansloven for 1921—22 opførtes Honoraret til Dr. Wesenberg-Lund derefter med 6500 Kr. + midlertidigt Tillæg 30 pCt. = 8450 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1920—21, Tillæg B., Sp. 1449—50.

I Skrivelse af 9. Marts 1921 indstillede Konsistorium derefter, at det paa Finansloven for 1920—21 under Universitetets Udgiftspost g. 2. bevilgede Honorar for Dr. Wesenberg-Lund paa 1500 Kr. aarlig for at give de studerende, der forbereder sig til Magisterkonferens i Zoologi, Undervisning i ferskvandsbiologiske Undersøgelser (hvorom henvises til Aarbogen for 1915—20, III Del, Side 342—44), maatte blive forhøjet til et Beløb af 2400 Kr. i Tiden, indtil hans Ansættelse som Professor extraordinarius kunde ske. Herpaa svarede Ministeriet i Skrivelse af 22. Marts s. A., at man ikke saa sig i Stand til at forhøje Honoraret, men at man ved Udarbejdelsen af Budgettet for 1922—23 vilde stille sig villigt til Oprettelse af et ekstraordinært Professorat for den paagældende. I Skrivelse af 4. Juni 1921 fornyede Konsistorium derpaa sin Indstilling om Oprettelsen af Professoratet, hvilket skete paa Finansloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg A., Sp. 1701—02.

Under 26. April 1922 udnævntes derefter Dr. phil. Carl Jørgen Wesenberg-Lund til Professor extraordinarius i Ferskvandsbiologi fra 1. s. M. at regne.

I Skrivelse af 23. April 1922 anholdt Dr. Wesenberg-Lund om, at der maatte blive tillagt ham Lønnings- og Pensionsanciennitet som Professor extraordinarius fra et tidligere Tidspunkt end 1. April 1922, hvad Lønningsancienniteten angaar saaledes, at han mulig straks fra sin Ansættelse som Professor kunde opnaa et Alderstillæg.

Med Hensyn til dette Andragende udtalte Universitetskvæsturen i Skrivelse af 1. Juni 1922, efterat der udførligt var gjort Rede for de til Dr. Wesenberg-Lund tidligere bevilgede Honorarer, i det væsentlige følgende:

»Til Støtte for det foreliggende Andragende anfører Professor Wesenberg-Lund, dels at han først i en Alder af 54 Aar er bleven Professor og at han derfor saavel med Hensyn til Opnaaelse af Alderstillæg som med Hensyn til Pensionering er ugunstigt stillet dels at den øjeblikkelige økonomiske Forbedring for ham ved Udnævnelsen til Professor kun udgør 19 Kr., og at det derfor vilde betyde en Del for ham, om han straks kunde opnaa et Alderstillæg.

I Anledning heraf skal man først bemærke, at der ved Udfærdigelsen af Universitetets Budgetforslag for indeværende Finansaar er sket den Fejl, at der ikke i Forbindelse med Forslaget om Bevilling af Lønning til Dr. Wesenberg-Lund som ekstraordinær Professor i Finanslovens Tekst er foreslaaet optaget den sædvanlige Anmærkning om Oprettelsen af det ekstraordinære Professorat. Da det er af Vigtighed, at denne Anmærkning ikke savnes, skal man herefter først og fremmest foreslaa indstillet til Undervisningsministeriet, at der paa Tillægsbevillingsloven for indeværende Finansaar paa Universitetets Udgiftspost g. 2. under alle Omstændigheder søges optaget saalydende Tekstanmærkning: »Der tillægges Lederen af Universitetets ferskvandsbiologiske Laboratorium Dr. Wesenberg-Lund som Professor extraordinarius i Ferskvandsbiologi oprykkende Professorlønning med Pensionsret.«

Med Hensyn til Professor Wesenberg-Lunds Andragende om forøget Lønning skal man bemærke, at det forholder sig rigtigt, at han ved sin Udnævnelse til Professor kun har opnaaet en Indtægtsforbedring paa 19 Kr. Som honorarlønnet vilde han nemlig have oppebaaret dels Honorar som Leder af Laboratoriet: 6500 Kr. + 20 pCt. = 7800 Kr. dels Honorar for Undervisning af zoologistuderende: 1200 Kr. + 20 pCt. = 1440 Kr. tilsammen 9240 Kr., medens hans Aarsindtægt som Professor nu er 9259 Kr. I Betragtning af, at Professor Wesenberg-Lund i en lang Aarrække under meget beskedne økonomiske Vilkaar har udført et omfattende videnskabeligt Arbejde, der saavidt Kvæsturen bekendt bliver vurderet særdeles højt, maa det formentlig anses som ønskeligt, om der kunde skaffes ham en passende Indtægtsforbedring. Man maa formode, at den Maade, hvorpaa dette lettest kan gennemføres, vil være den at søge tillagt ham ikke en Forhøjelse af Lønningsancienniteten, men derimod et personligt Tillæg af samme Størrelse som det Beløb, der udgør en enkelt Lønstigning, altsaa 600 Kr. aarlig. Hvis der til Bevilgelsen af dette Tillæg bliver knyttet den Betingelse, at det skal bortfalde efter 3 Aars Forløb, naar Professor Wesenberg-Lund opnaar det i Tjenestemandslovens § 934 bestemte 1ste Løntillæg af 600 Kr., kan man nemlig

bestemt begrænse den Merudgift, som Statskassen vil faa ved Gennemførelsen af den ommeldte Foranstaltning, til ialt 1800 Kr. fordelt med 600 Kr. paa 3 Finansaar. Det tilføjes herved, at Professor Wesenberg-Lund har udtalt fuldtud at kunne slutte sig til en saadan Modifikation af hans Andragende.

Efter Tjenestemandslovens § 55, Stk. 7, kan der i særlige Tilfælde, naar nogen ved sin første Ansættelse i en med Pensionsret forbunden Stilling har fyldt sit 35 Aar, ved Finansloven bestemmes, at der efter de første 10 Aars Tjeneste, dog ikke før det fyldte 65. Leveaar, ved Pensionsberegning kan godskrives ham et vist Antal Tjenesteaar, der fastsættes under Hensyn til Alderen ved Ansættelsen, men i det højeste 10 Aar. Der kan næppe være Tvivl om, at det for Professor Wesenberg-Lunds Vedkommende foreliggende Tilfælde navnlig i Betragtning af, at han først i en Alder af 54 Aar er bleven pensionsberettiget Tjenestemand, i høj Grad egner sig til at behandles efter den anførte Bestemmelse, saaledes at der til ovennævnte Tekstanmærkning blev knyttet følgende Tilføjelse: »Professor Wesenberg-Lunds Anciennitet i Henseende til Pension regnes efter 10 Aars Tjeneste og efter hans fyldte 65 Leveaar fra 1. April 1912.« En saaledes fastsat Pensionsanciennitet giver imidlertid ikke Professor Wesenberg-Lund eller hans Enke nogen gunstigere Stilling i det Tilfælde, at han skulde tage Afsked eller dø forinden 65 Aars Alderen, og det vilde derfor være ønskeligt, om der kunde findes Udvej for en fordelagtigere Bestemmelse af Professor Wesenberg-Lunds Pensionsanciennitet. Herfor taler ikke alene hans fremrykkede Alder paa det Tidspunkt, hvor Professorudnævnelse kom til at foreligge, og den lange Aarrække, i hvilken hans videnskabelige Virksomhed har været knyttet til Universitetet, men ogsaa i særlig Grad den foran anførte Omstændighed, at hans Honorar i Finansaarene fra 1916—17 til 1920—21 har været udbetalt med Alderstillæg paa samme Maade som bestemt for Universitetets Docenter, saaledes at disse Alderstillæg er beregnede efter en Lønningsanciennitet løbende fra 1. April 1906, hvorved man endelig skal bemærke, at det ikke synes at burde komme Professor Wesenberg-Lund til Skade i Henseende til Pensionsberegning, at det kun har været muligt at opnaa Bevilling til det af ham ledede Laboratorium for Perioder af 10 Aar ad Gangen og at han derfor ikke har kunnet komme ind under Pensionsreglerne for Docenter. Det maatte herefter forekomme Kvæsturen stemmende med Billighed, om der kunde tilvejebringes Hjemmel til Beregning *allerede nu* af Professor Wesenberg-Lunds Pensionsanciennitet fra 1. April 1906 eller fra 1. April 1912 i Tilknytning til Tjenestemandslovens § 55, Stk. 7, eller i hvert Fald fra 1. April 1916, fra hvilket Tidspunkt der som nævnt ifølge Finansloven for 1916—17 tillagdes ham Oprykningstillæg. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt saadan Hjemmel vil kunne gives ved en Tekstanmærkning paa Finanslov eller Tillægsbevillingslov, skal man bemærke, at det formentlig ikke havde været udelukket samtidig med, at der paa Finansloven for indeværende Finansaar gaves Bevilling til Oprettelsen af et ekstraordinært Professorat for Dr. Wesenberg-Lund, at træffe Bestemmelse om hans Pensions- eller Lønningsanciennitet og at det derfor under nævnte Forudsætning ogsaa vil være muligt ved Tillægsbevillingsloven for

samme Finansaar at træffe en supplerende Bestemmelse med Hensyn til Pensionsancienniteten.

I Henhold til det saaledes anførte skal man foreslaa en Indstilling til Undervisningsministeriet om, at der paa Forslaget til Lov om Tillægsbevilling for indeværende Finansaar under Universitetets Udgiftspost g. 2., Til videnskabelige Formaals Fremme ifølge særlig Bevilling til bestemte Personer eller Øjemed m. v., fremsættes Forslag om,

at der ydes Professor extraordinarius Dr. Wesenberg-Lund et personligt Tillæg paa 600 Kr. aarlig, der bortfalder efter 3 Aars Forløb, naar han opnaar det i Tjenestemandslovens § 934 bestemte 1ste Løntillæg af tilsvarende Størrelse, og om

at der i Tillægsbevillingslovens Tekst optages saalydende Anmærkning: »Der tillægges Lederen af Universitetets ferskvandsbiologiske Laboratorium Dr. Wesenberg-Lund som Professor extraordinarius i Ferskvandsbiologi oprykkende Professorlønnning med Pensionsret«, til hvilken Anmærkning der knyttes en Bestemmelse om Beregning af Professor Wesenberg-Lunds Pensionsanciennitet saa gunstigt som det efter det om de fornævnte 4 Alternativer anførte efter Forholdene vil kunne opnaas.«

Til denne Erklæring slutter Konsistorium sig i sin Indstilling til Undervisningsministeriet af 27. Juni 1922.

Paa Finansloven for 1923—24, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 1763—64, optoges derpaa under Universitetets Udgiftspost g. 2. saalydende Tekstanmærkning: »Professor extraordinarius i Ferskvandsbiologi Dr. Wesenberg-Lunds Tjenestealder i Henseende til Lønning regnes fra den 1. April 1919.«

5. Ansættelse af Dr. phil. Peter Boysen Jensen som Lektor i Plantefysiologi.

(Journ. No. 273/1922).

I Aarbogen for 1920—23 I. Del Side 171—77 er under Artikelen om »Undervisning i Racehygiejne« givet Oplysning om, at der paa Finansloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg B., Sp. 1247—50, gaves en 3-aarig Bevilling paa 2400 Kr. + midlertidigt Tillæg til Assistent ved plantefysiologisk Laboratorium Dr. Boysen Jensen som Lektor i Plantefysiologi, for at Professor, Dr. Johannsen kunde fritages for Undervisningen i det paagældende Fag under sit Arbejde med den racehygiejniske Undervisning og Forskning.

I Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 22. Juni 1922 ansatte Undervisningsministeriet under 17. Juli s. A. Dr. Peter Boysen Jensen som Lektor i Plantefysiologi ved Universitetet fra 1. April 1922 at regne for et Tidsrum af 3 Aar.

6. Oprettelse af et nyt ordinært Professorat i Matematik, i hvilket Professor, Dr. phil. N. E. Nørlund ansættes.

(Journ. No. 189/1918, 104/1919, 216 g/1922 og 350/1922).

Under 23. April 1918 fremsendte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet til Konsistorium med sin Anbefaling saalydende Andragende fra Professorerne J. Hjelmlev og Niels Nielsen af 7. s. M.:

Da Forarbejderne til en almindelig Ordning af Universitetets Matematikundervisning nu er bragt saa vidt frem, at man kan skønne over, hvilke Krav der ved Gennemførelsen af denne Ordning maa stilles med Hensyn til Lærerkrafter, og hvilke Ønsker man i Anledning heraf maatte finde det nødvendigt at fremsætte, og da der endvidere maa træffes en Afgørelse af Spørgsmaalet om eventuel Besættelse af det Docentur i ren Matematik, som i nogen Tid har staaet ledigt, en Sag, som imidlertid nødvendigvis maatte være nøje knyttet til Drøftelsen af Undervisningens Ordning i det hele og derfor ikke har kunnet tages op før, skal vi herved tillade os at indsende følgende Forslag:

Docenturet i ren Matematik blev i sin Tid foreslaaet oprettet som en personlig Stilling for medundertegnede Niels Nielsen. Da Niels Nielsen senere overtog det ordinære Professorat i ren Matematik efter Jul. Petersen, besluttede man, at man fremdeles vilde bevare Docenturet, hvilket den Gang var meget naturligt, da man derved kunde opnaa, at Universitetsprofessorerne i Matematik blev fritaget for den Forpligtelse til at læse paa den polytekniske Lærestanstalt, som hidtil havde paahvilet dem, idet det nævnte Arbejde fremtidig kunde overdrages til Docenten, hvilket ogsaa blev praktiseret. Nu har imidlertid den polytekniske Lærestanstalt efter Lønningslov af 1916 faaet sine egne Lærere i Matematik, og Universitetet er blevet fri for den omtalte Forpligtelse, og derved er en af de væsentligste almindelige Grunde for Universitetet til at bevare Docenturet bortfaldet.

Gaar man imidlertid nærmere ind paa Drøftelsen af Matematikens almindelige Stilling ved Universitetet, hvor det kræves, at Undervisningen skal omfatte »alle Dele af den rene og anvendte Matematik« foruden Matematikens Historie, maa det siges, at det i vore Dage maa betragtes som uoverkommeligt for 2 Professorer at tilfredsstille de nævnte Krav. For det første skal man henvise til, at den faktiske Betydning af disse Krav gennem de bestaaende Undervisning- og Eksamensbestemmelser ved vort Universitet er langt videregaaende end andre Steder. Det er vistnok uden Sidestykke, at man kun har 2 normerede Professorater til Varetagelse af den samlede Undervisning i Matematik og rationel Matematik, saaledes som Tilfældet er ved vort Universitet. Eksempelvis kan nævnes, at man ved Universitetet i Christiania nu har ialt 4 normerede Professorater i de matematiske Fag. Men dernæst skal man henvise til de meget betydelige og omfattende videnskabelige Arbejder (eksempelvis kan nævnes den Lebesgue'ske Integralteori, Punktmængdernes Teori, nyere Differentialgeometri, fundamentale Undersøgelser over Differensregning, partielle Differentialligninger, Variationsregning, Integralligninger o. s. v.), som i den nyeste Tid har givet Matematikken en overordentlig stor Vækst. Det er nødvendigt, at Universitetets Under-

visning følger med i denne Udvikling, men vi anser det ikke for muligt at skaffe de nye Teorier den Plads, som tilkommer dem i Undervisningen, uden gennem en Forøgelse af Lærerkrafterne. Bevarelsen af Docenturet vil ikke være i Stand til at afhjælpe de nævnte Mangler, eller endog blot nogle af dem. Den Hjælp, et Docentur vil kunne yde, er af en ganske anden, mere beskeden og mere begrænset Karakter. Det, der tiltrænges, er en Professor, der selvstændigt kan overtage den videnskabelige Repræsentation af et større Omraade inden for Universitetets matematiske Undervisning. Vi skal endnu tilføje, at Forholdene i Øjeblikket stiller sig saaledes, at man, saalænge man kun har den nuværende Lærerstilling til Raadighed, ikke har nogen Mulighed for at faa en virkelig fremragende Matematiker til at overtage den, medens man, naar den ophøjes til et Professorat, kan forudsættes at have de bedst mulige Udsigter i saa Henseende.

Vi tillader os derfor i Ærbødighed at ansøge det høje Ministerium om, at der paa Finanslovsforslaget for 1919—20 optages et Forslag om Oprettelse af et nyt ordinært Professorat i Matematik ved Københavns Universitet, idet man til Gengæld giver Afkald paa det hidtil bestaaende Docentur i ren Matematik.«

I Anledning heraf indstillede Konsistorium under 15. Juni 1918 til Undervisningsministeriet, at Docenturet i ren Matematik paa Finansloven for 1919—20 søgtes omdannet til et Professorat i Matematik. I Skrivelse af 10. Juli s. A. meddelte Ministeriet imidlertid, at det ikke saa sig i Stand til at fremsætte Forslag som indstillet paa Finanslovsforslaget for anførte Finansaar. Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet fremsendte derefter under 30. Oktober 1918 med sin varmeste Anbefaling saalydende Andragende af 11. s. M. fra de ovennævnte to Professorer:

»Undertegnede tillader sig herved at ansøge om, at der til 2. Behandling af Finansloven for 1919—20 stilles Forslag om, at der fra 1. April 1919 ved Københavns Universitet oprettes et Professorat i Matematik for Professor ved Lunds Universitet, Dr. phil. *Niels Erik Nørlund*, samt at man tillægger ham en Lønning svarende til det højeste Aldersttrin. Til Støtte for dette Forslag skal vi fremsætte følgende Bemærkninger.

Niels Erik Nørlund studerede oprindelig Astronomi. I Sommeren 1910 tog han Magisterkonferens i dette Fag, men forinden havde han 2 Gange opnaaet Universitetets Guldmedalje, i 1908 for en matematisk, Aaret efter for en astronomisk Afhandling. Allerede disse Prisaafhandlinger afgav et sikkert Vidnesbyrd om, at man her stod overfor en ganske usædvanlig Begavelse. Studiet af Astronomi havde bragt Nørlund i Berøring med adskillige fundamentale matematiske Undersøgelser, navnlig Differensligningernes Teori, og hans Arbejder paa dette Felt var allerede i 1910 ført frem til en saadan Grad af Afsluttethed, at han efter at have taget Magisterkonferens i Astronomi nogle faa Maaneder senere kunde staa som Doktorand paa Universitetet med en Afhandling, hvori han fremsatte en fuldt færdig Teori om Integration af lineære Differensligninger af en saa omfattende Almindelighed, at ingen

havde tænkt sig Muligheden af noget lignende. Hvad man hidtil havde vidst om Differensligninger, havde Tilfældighedens Karakter. Nørlund optog den almindelige systematiske Behandling af Emnet. Og for en omfattende Klasse af Differensligninger, hvis Koefficienter er Polynomier eller endog af endnu almindeligere Form, lykkedes det Nørlund allerede i Doktorafhandlingen at give en afrundet Behandling, saaledes at der ikke blot blev opstillet fundamentale Sætninger om Løsningernes almindelige Karakter, men endog blev angivet bestemte Former for Rækkeudviklinger, hvorved Løsningerne kunde fremstilles. Og med dette Grundlag som Udgangspunkt har Nørlund senere udfoldet en rig videnskabelig Virksomhed. Han indtager nu en endog meget fremskudt Plads blandt Evropas ypperste Matematikere. Som et enkelt ydre Vidnesbyrd blandt mange med Hensyn til den store internationale Anseelse, han har erhvervet sig, skal her blot nævnes, at det blev overdraget ham at udgive Henri Poincaré's samlede matematiske Afhandlinger, samt at han i 1916 af Pariserakademiet hædredes med Grand Prix des Sciences.

I Aaret 1912 udnævntes Nørlund til Professor i Matematik ved Universitetet i Lund. Herhjemme var Udsigterne til en Lærerpost overordentlig ringe, og da der tilbød sig en Stilling som Professor i Lund, søgte han den. Naar han nu, som det er os bekendt, vil være villig til at overtage en Stilling som Professor ved vort eget Universitet, forekommer det os en Selvfølge, at man af al Evne søger at skaffe ham en saadan Stilling, og at man skaffer ham de bedst mulige Arbejdsvilkaar. Det kan tilføjes, at man maa anse det for vigtigt i den Henseende at handle saa hurtigt som muligt. Det er nemlig almindelig bekendt, at Nørlund ved sin fremragende videnskabelige Position anses for selvskreven til at overtage den meget betydelige Stilling som Direktør for det store Mittag-Leffler'ske matematiske Institut i Stockholm, saa snart dette kan træde i Virksomhed, i Fald han maatte være villig dertil. En Afgørelse af dette Spørgsmaal kan melde sig naar som helst, og saafremt den maatte komme, inden man herhjemmefra havde givet Nørlund Tilbud om en Stilling, der paa en værdig Maade kunde bevare ham for vort eget Land, bliver Udsigterne til en Gang at faa ham hjem overordentlig ringe.

Nørlunds Ansættelse ved vort Universitet vil medføre store praktiske Fordele for Universitetet, idet man derved sættes i Stand til at gennemføre vigtige Planer om en meget ønskelig Udvidelse af det matematiske Undervisningsomraade, og hans Ansættelse herhjemme vil jo desuden have en langt videre Betydning i Tider, hvor det maa være magtpaaliggende for os at samle og værne om alle de bedste danske Kræfter.

Det er hævet over enhver Tvivl, at Nørlund gennem sine omfattende videnskabelige Arbejder, gennem sin universelle matematiske Viden, gennem sit Kendskab til samtlige Matematikens Anvendelser vil være en fremragende Kraft for vort Universitet og for dansk Videnskab. Og vi finder det da i høj Grad ønskeligt, at man kan byde ham en Stilling herhjemme, hvorved hans enestaaende rige Evner kunde bevares til Gunst for vor Højskole og for dansk Videnskabs Trivsel og Ære.

Dette Andragende fremsendte Konsistorium under 29. November 1918 til Undervisningsministeriet med den varmeste anbefaling, idet det der-

hos indstilledes, at det foreslaede Professorat søgtes oprettet som et normeret Embede. Ved Lov Nr. 382 af 30. Juni 1919 oprettedes der derefter et ordinært Professorat i Matematik.

I Skrivelse til Undervisningsministeriet af 23. Juli 1919 udtalte Konsistorium, at Professor ved Lunds Universitet, Dr. N. E. Nørlund, der var udset til første Indehaver af det saaledes oprettede nye Embede, ikke under Sommerferien kunde faa sin Afskedsbegæring optaget til Behandling i Sverige, og at der ogsaa havde vist sig Vanskelighed for ham ved at finde Lejlighed i København. Der anholdtes derfor om, at hans Udnævnelse til Professor ordinarius i Matematik maatte blive stillet i Bero foreløbig til 1. November 1919. Paa Grund af vedvarende Vanskeligheder ved at finde passende Bolig i København viste det sig først hen paa Sommeren 1922 muligt for Professor Nørlund at overtage Embedet. Konsistorium indstillede da i Skrivelse til Undervisningsministeriet af 13. Februar 1922 i Overensstemmelse med det derom fra Fakultetet fremkomne Forslag af 13. Januar s. A., at Ministeriet vilde foretage de fornødne Skridt med Hensyn til Professor Nørlunds Ansættelse saaledes, at Tidspunktet for hans endelige Udnævnelse om muligt sattes til 1. September 1922 og saaledes at Professor Nørlund efter nærmere Forhandling med ham konstitueredes i Embedet fra et noget tidligere Tidspunkt, idet Fakultetet i Foraarshalvaaret 1922 ved flere Lejligheder vilde faa Brug for hans Bistand.

I Anledning heraf udtalte Undervisningsministeriet i Skrivelse af 28. Marts 1922, at det — under Forudsætning af, at Betingelserne derfor navnlig med Hensyn til Indfødsret var tilstede — vilde søge udvirket, at der gaves Professor Nørlund Ansættelse som Professor fra 1. September s. A. at regne, men at Ministeriet derimod vilde finde det mindre korrekt at meddele ham Konstitution i Embedet, medens han endnu var Professor i Lund, og at det derfor maatte foretrække, at der ydedes ham et Honorar en Gang for alle for fra Maj 1922 at staa til Universitetets Disposition til Bedømmelse af Prisopgaver, ved Afholdelse af Eksamen o. s. v. I Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 18. April 1922 udtalte Ministeriet derefter under 7. Juni d. A., at Ministeriet vilde være sindet at nedlægge Forestilling om Professor Nørlunds Udnævnelse, at der ved hans Ansættelse vilde blive tillagt ham saadan Lønningsanciennitet, at han straks kom op paa højeste Løntrin som Professor og at det kunde tiltrædes, at der til Vederlag en Gang for alle til den paagældende anvendtes 3000 Kr. paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1922—23.

Under 7. August 1922 udnævntes derefter Professor, Dr. phil. N. E. Nørlund til Professor i Matematik ved Københavns Universitet fra 1. September s. A. at regne.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1922—23 optoges i Tilslutning hertil saalydende Tekstanmærkning: »Der tillægges Professor, Dr. N. E. Nørlund Anciennitet i Henseende til Alderstillæg fra 1. September 1913 at regne.«

Endvidere meddeltes paa Tillægsbevillingsloven for 1922—23 Hjemmel dels til Udbetaling af ovennævnte Vederlag en Gang for alle paa 3000 Kr. dels til Udredelse af en Flyttegodtgørelse paa 1575 Kr., jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 4719—22.

7. Omdannelse af Docenturet i Forsikringsmatematik til et ekstraordinært Professorat i Forsikringsmatematik. Docent, Dr. phil. Johan Frederik Steffensen ansættes i det saaledes oprettede ekstraordinære Professorat.

(Journ. No. 400/1922).

Under 27. Oktober 1922 indgav Docent, Dr. phil. J. Steffensen saalydende Andragende:

»Herved tillader jeg mig at andrage om, at det ærede Fakultet vil indstille til Undervisningsministeriet, at det af mig siden Efteraaret 1919 beklædte Docentur i Forsikringsmatematik omdannes til et Professorat.

Som Motivering herfor skal jeg anføre, at det under Docenturet henlagte Undervisningsomraade, der omfatter de fire Fag Rentesregning, Interpolationsregning, Iagttagelseslære og Forsikringsmatematik i snævrere Forstand, er saa omfattende, at det faktisk kræver min hele Arbejdskraft.

Herved bemærkes, at min Virksomhed omfatter ikke blot Forelæsninger og Eksaminatorier i de fire fornævnte Fag, men tillige Ledelsen af det forsikringsmatematiske Laboratorium, hvortil kommer, at der under Docenturet hører ikke blot en Eksamen i Forsikringsvidenskab og Statistik, men tillige en Magisterkonferens i Forsikringsmatematik, hvilken sidste paa Grund af dens mere videnskabelige Tilsnit bevirker en ikke ringe Forøgelse af Arbejdet. Overhovedet er Hensynet til den videnskabelige Side af Universitetsgerningen, derunder ogsaa Udgivelse af Lærebøger for de studerende, en medvirkende Aarsag til, at jeg ønsker helt at kunne ofre mig for Universitetet. Endelig kan jeg henvise til, at i de Lande, hvor Undervisningen i Forsikringsmatematik er henlagt til Universitetet, bestrides den af Professorer, i Norge er der endog oprettet to Professorater i dette Fag.

En eventuel Overtagelse af et Professorat vil imidlertid for mig medføre et meget føleligt Tab af Indtægter, idet jeg i saa Fald maa opgive en Stilling, jeg for Øjeblikket beklæder som teknisk Raadgiver for et udenlandsk Genforsikringsselskab, hvilken Virksomhed fra Tid til anden medfører Nødvendigheden af længere Udenlandsrejser. Det vil derfor være meget ønskeligt for mig, om der ved min eventuelle Overtagelse af et Professorat kunde indrømmes mig nogle Aars Anciennitet, hvorved bemærkes, at min Virksomhed i Statens Tjeneste ikke blot har omfattet de tre Aar, hvori jeg har været Docent, men ogsaa Tiaaret 1904—14, hvor jeg var Medlem af Forsikringsraadet og sammes Sekretær.«

I Anledning af dette Andragende udtalte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 14. November 1922 følgende:

»Fakultetet anser den paagældende Lærerstilling ved Universitetet for at være af en saadan Betydning, dels i Henseende til Omfanget af det Undervisnings- og Eksamensarbejde, som er henlagt derunder,

dels i Henseende til den Værdi, den iøvrigt kan have for Uddannelsen af danske Aktuarer, at der vil være al mulig Anledning til at fremme det foreliggende Andragende.

Man maa herved tillige erindre den almindelige Betydning, der bør tilkomme Lærerstillingen i Henseende til videnskabelig Repræsentation af det herhenhørende Fagomraade, indenfor hvilket man sikkert efter de Erfaringer, man har gjort i de senere Aar, i stigende Grad tiltrænger den bedst mulige og stærkest mulige Sagkundskab, da en Styrkelse i saa Henseende tør anses for at rumme ikke ringe samfundsmæssige Værdier.

Fakultetet finder endvidere Anledning til at fremhæve, at en Stilling som den foreliggende, saalænge den kun fremtræder som et Docentur, ikke vil kunne ventes besat med en virkelig faglig Dygtighed paa anden Maade, end at Indehaveren søger sit Hovederhverv ved praktisk Virksomhed udenfor Universitetet, hvilket jo i alle Tilfælde vil virke hæmmende paa Universitetsgerningen, saaledes at denne ikke vil kunne udfolde sig og udvikle sig som ønskeligt og formaalstjenligt.

Naar nu Forholdene stiller sig saaledes i det foreliggende Tilfælde, at Docent Steffensen kunde ønske at vie sin Universitetsgerning hele sin Arbejdskraft, maa man anse det for meget ønskeligt, at han bliver sat i Stand dertil, ligesom man ogsaa maa støtte hans Ønske om, at han i Stillingen som Professor opnaar en saa høj Anciennitet som muligt under Hensyn til hans tidligere Ansættelse i Statens Tjeneste.

I Henhold til ovenstaaende Bemærkninger skal Fakultetet tillade sig at indstille, at det nuværende Docentur i Forsikringsmatematik omdannes til et ordinært Professorat i Forsikringsmatematik.«

I Skrivelse af 4. December 1922 udtalte det rets- og statsvidenskabelige Fakultet — under Henvisning til, at Eksamen i Forsikringsvidenskab og Statistik henhører under Fakultetet — at den under Docenturet i Forsikringsvidenskab hørende Fagkreds var af et saadant Omfang og en saadan Betydning, at Fakultetet kunde anbefale Docenturets Omdannelse til et Professorat og hertil sluttede Konsistorium sig i sine Skrivelser til Undervisningsministeriet af 24. November og 14. December 1922. Paa Tillægsbevillingsloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg B., Sp. 2001—02, optoges derefter under Universitetets Udgiftspost g. 2., Til videnskabelige Formaals Fremme ifølge særlig Bevilling til bestemte Personer eller Øjemed, saalydende Tekstanmærkning: »Der tillægges Docent i Forsikringsmatematik, Dr. phil. J. F. Steffensen som Professor extraordinarius oprykkende Professorlønning med Pensionsret« hvorhos der bevilgedes Lønning for det nyoprettede Professorat for Marts Maaned 1923. Samtidig optoges under § 13 i Normeringsloven for 1923—24 saalydende Bestemmelse: »Antallet af Docenter ved det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet nedsættes med 1. saalænge der opretholdes et ekstraordinært Professorat i Forsikringsmatematik.«

Under 16. Maj 1923 udnævntes derefter Docent, Dr. phil. Johan Frederik Steffensen til Professor i Forsikringsmatematik fra 1. Marts 1923 at regne.

8. Omdannelse af det af Dr. phil. H. M. Hansen beklædte Docentur i Fysik til et Professorat i Fysik.

(Journ. No. 149/1921, 239/1921 og 241/1921).

Som det nærmere er anført i Universitetets Aarboeg for 1923—24 Side 131 blev der, da Professor ved den polytekniske Lærestalt P. K. Prytz fra 30. September 1921 havde taget sin Afsked, af Konsistorium og det polytekniske Lærestalts Lærerraad nedsat et Udvalg til at forhandle om den fremtidige Ordning af den Del af Universitetets Fysikundervisning, som hidtil havde været varetaget af Professor Prytz. Under disse Forhandlinger fremkom efterfølgende Andragende fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet af 4. Maj 1923:

»I Tilknytning til den Betænkning, der er afgivet af det af Universitetet og den polytekniske Lærestalt nedsatte Udvalg til Forhandling om den fremtidige Ordning af den Del af Universitetets Fysikundervisning, der hidtil har været varetaget af Professor Prytz, tillader Fakultetet sig herved at andrage om, at Universitetets Docentur i Fysik omdannes til et ordinært Professorat, samt at dette besættes med den nuværende Docent i Fysik Dr. phil. H. M. Hansen.

Til Støtte for dette Andragende skal Fakultetet anføre, at efter det i den nævte Betænkning indeholdte Forslag vil det foruden den Undervisning, der hidtil har paahvilet ham, paahvile Dr. Hansen at varetage hele den videregaaende Undervisning i Eksperimentalfysik til 2. Del af Skoleembedseksamen og til Magisterkonferens i Fysik, som hidtil har været varetaget af Professor Prytz. Den Undervisning, som Dr. Hansen efter Ordningen vil komme til at lede, vil derfor i Omfang og Karakter svare til den, der paahviler de andre Professorer ved Universitetet. Endvidere skal Fakultetet anføre, at den foreslaaede Ordning af Universitetets Fysikundervisning falder sammen med den, der ligger til Grund for det af Fakultetet for et Aar tilbage gennem Konsistorium til Ministeriet indsendte Forslag om Oprettelsen af et Laboratorium for Eksperimentalfysik ved Universitetet. Af den Skrivelse af 24. Marts 1919 til Begrundelse for dette Forslag, som indgaves til Fakultetet af Professorerne Knudsen og Bohr, skal man tillade sig i Sammenhæng at citere:

»Hvad endelig Docenturets Omdannelse til et Professorat angaar, vil det som nævnt være en nødvendig Konsekvens af Gennemførelsen af den til Grund for dette Forslag liggende Undervisningsplan, at der som Leder af det nye Laboratorium ansættes en ordinær Professor i Fysik ved Universitetet; samtidig vil Docenturet blive overflødiggjort, idet den Undervisning for studerende til lægevidenskabelig Forberedelseksamen, der efter den nuværende Ordning paahviler dette, sammen med den videregaaende Undervisning i Eksperimentalfysik til 2. Del og delvis til 3. Del af Skoleembedseksamen i Fysik efter Planen vil blive lagt over til Professoratet. Endvidere taler de stærkeste Grunde for, at netop Docenturets nuværende Indehaver Dr. phil. H. M. Hansen overtager den nye Professorstilling, idet han — saavel ved den store Dygtighed og Interesse, han har lagt for Dagen ved sin hidtidige Deltagelse i den om-

handlede Undervisning, som ved de betydelige Anlæg for selvstændig videnskabelig Virksomhed, som han har vist sig i Besiddelse af — besidder ganske særlige Kvalifikationer til at overtage Ledelsen af den videregaaende Undervisning i Eksperimentalfysik, der vil blive den nye Professors betydningsfuldeste Opgave.

Angaaende Dr. Hansens Deltagelse i Undervisningsarbejdet maa det i denne Sammenhæng særlig nævnes, dels at han som Assistent ved den polytekniske Lærestalts fysiske Laboratorium paa selvstændig Maade har planlagt og indrettet det Kursus i optiske Laboratoriearbejder, der er, og efter den beskrevne Undervisningsplan stadig vil være, en væsentlig Del af den videregaaende eksperimentale Undervisning til 2. Del af Skoleembedseksamen i Fysik, dels at han, for at forøge de Studerendes Udbytte af disse Laboratoriearbejder, i Tilknytning til dem som Privatdocent har holdt videregaaende Forelæsninger over teoretisk og eksperimental Optik. Endvidere har Dr. Hansen deltaget i Ledelsen af de Fysikstuderendes mere selvstændige videnskabelige Kursusarbejder i Eksperimentalfysik, saavel herhjemme i sin Egenskab af Førsteassistent ved den polytekniske Lærestalts fysiske Laboratorium som under sit Ophold i Göttingen, hvor han i to Semestre var Assistent ved det derværende fysiske Institut.

Dr. Hansens videnskabelige Arbejder falder væsentlig indenfor den saakaldte Elektro- og Magneto-Optik, et Omraade af Eksperimentalfysikken, der i de senere Aar har tiltrukket sig stor Interesse paa Grund af Emnets nøje Tilknytning til Forsøgene paa at uddybe vor teoretiske Indsigt i Atomernes indre Bygning. Hans Doktorafhandling, der handlede om den saakaldte inverse Zeemaneffekt, gav som Resultat af Forsøgenes teoretiske Tydning den Oplysning, at de Svingninger, som Elektronerne sættes i, naar et Atom udsættes for Straaling, maa være langt mindre dæmpede end man var berettiget til at antage efter tidligere Forsøg over tilsvarende Fænomener. Dette Resultat, der paa interessant Maade støtter de teoretiske Forestillinger om Straalingsprocessernes Natur, som man i de senere Aar er kommet til, naaedes gennem en væsentlig Forbedring af den Forsøgsmetodik, der hidtil var benyttet ved Studiet af den omhandlede Effekt. Forsøgene til det nævnte Arbejde udførtes under Dr. Hansens tidligere omtalte Ophold ved det fysiske Institut i Göttingen; efter sin Hjemkomst har Dr. Hansen med de forhaandenværende, indskrænkede Hjælpemidler med stor Energi fortsat sit Arbejde paa saadanne Spørgsmaal indenfor det ovenfor nævnte Omraade, hvis Løsning vilde være af stor Betydning for Prøvelsen af de nyere teoretiske Forestillinger, men som efter deres Natur ofte er vanskelig tilgængelige for den eksperimentelle Undersøgelse. Selv om Dr. Hansens Arbejde paa disse Spørgsmaal ikke hidtil er bragt til en saadan Afslutning, at det har ført til en Offentliggørelse af samlede Resultater, har det allerede været af Betydning for Diskussionen af det teoretiske Arbejde, der er udført her i Landet i disse Aar. Saaledes er det lykkedes Dr. Hansen, til Trods for at det laa paa Grænsen af de til Raadighed staaende Apparaters Ydeevne, at optage Spektrogrammer af Finstruktur af de for faa Aar siden opdagede Heliumlinier, der synes tydelig at støtte den teoretiske Forudsigelse om, at visse af Komponenterne paa de ved Professor Paschens grundlæggende Arbejde over dette Emne op-

tagne Spektrogrammer skyldes en Forvanskning, hidrørende fra ydre Forstyrrelser, af de nævnte Heliumliniers normale Finstruktur. Endvidere har Dr. Hansen gjort et stort Arbejde paa at undersøge Virkningen af elektriske og magnetiske Kræfter paa de nævnte Heliumlinier, og selv om Fuldførelsen af disse Undersøgelser har maattet udskydes, indtil det bliver muligt at raade over bedre eksperimentelle Hjælpemidler end de, der i Øjeblikket findes her i Landet, har Dr. Hansens Arbejde ogsaa paa disse Spørgsmaal givet interessante Fingerpeg til Vejledning for den teoretiske Diskussion. Vi formener, at den store Interesse og Taalmodighed, hvormed Dr. Hansen i flere Aar under vanskelige Forhold har fortsat sit videnskabelige Arbejde paa disse vigtige Spørgsmaal, i højeste Grad berettiger Forventningen om, at han som Leder af det nye Laboratorium ikke alene vil kunne varetage den videregaaende Undervisning paa bedste Maade, men ogsaa vil kunne give en betydningsfuld Indsats i det videnskabelige eksperimentelle Arbejde.

Til den i den citerede Skrivelse indeholdte Begrundelse for Docenturets Omdannelse skal Fakultetet paa nærværende Tidspunkt yderligere tilføje:

Vedrørende Dr. Hansens i den citerede Skrivelse omtalte videnskabelige Kvalifikationer kan det tilføjes, at det i Mellemtiden, efter at det for de til Universitetets Institut for teoretisk Fysik bevilligede Midler har været muligt at anskaffe dertil egnede Apparater, er lykkedes Dr. Hansen med Held at fortsætte de nævnte Undersøgelser over elektriske og magnetiske Felters Indflydelse paa Spektrallinier. For de hidtil opnaaede interessante Resultater af dette Arbejde, der er udført i Samarbejde med Hr. cand. mag. Jacobsen, har han gjort Rede i en Afhandling, der netop er udkommet i Videnskabernes Selskabs matematisk-fysiske Meddelelser.

Som Grund for, at Forslaget til Docenturets Omdannelse søges gennemført netop nu, skal anføres, at den i Betænkningen omhandlede Ordning af Universitetets Fysikundervisning er baseret paa, at den videregaaende Undervisning i Eksperimentalfysik til 2. Del af Skoleembeds-eksamen og Magisterkonferens i Fysik allerede til Efteraaret overtages fuldstændig af Dr. Hansen. Endvidere kan det i denne Sammenhæng nævnes, at Dr. Hansen hidtil for sin Bistaaelse af Professor Prytz ved et af de i den omhandlede Undervisning indbefattede Øvelseskursus fra den polytekniske Lærestanstalt — saaledes som der nærmere er gjort Rede for i den med Betænkningen følgende Skrivelse fra Professor Prytz — har modtaget et Honorar, der for Tiden beløber sig til 1560 Kr. aarligt, og som med den foreslaaede Ordning Gennemførelse vil bortfalde.

I Overensstemmelse med dette Andragende indstillede Konsistorium under 18. Juni 1921, at der ved Normeringsloven for Finansaaret 1922—23 maatte blive søgt tilvejebragt Hjælpemidler for Oprettelsen af et ordinært Professorat i Fysik i Stedet for det hidtilværende Docentur i Fysik. I Anledning heraf udtalte Ministeriet i Skrivelse af 14. Juli 1921, at det i hvert Fald ikke for Tiden saa sig i Stand til at søge den ønskede Bevilling gennemført.

Under 7. Marts 1922 gentog det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet sit Andragende om Oprettelsen af et nyt ordinært Professorat i

Fysik i Stedet for det hidtilværende Docentur i Fysik. Det anførtes i saa Henseende, at man ved Professoratets Oprettelse vilde kunne inddrage foruden Docenturet den Assistancesum paa 1200 Kr. aarlig + Tillæg, der hidtil havde været oppebaaret af Docent H. M. Hansen for Deltagelse i Undervisningen, saaledes at den øjeblikkelige Merudgift ved Omdannelsen af Docenturet til et Professorat, da Docent H. M. Hansen fra 1. April 1923 vilde have naaet højeste Docentlønning, kun vilde beløbe sig til 120 Kr. aarlig. I Skrivelse af 13. Juni 1922 indstillede Konsistorium derefter til Ministeriet, at Sagen maatte blive søgt gennemført paa Normeringsloven for 1923—24.

Under 20. Januar 1923 tilskrev Undervisningsministeriet derefter Konsistorium saaledes:

»Lønningsraadet har under 12. d. M. tilskrevet Ministeriet saaledes:

»Efter Modtagelsen af Ministeriets Skrivelse af 7. November f. A. skal Raadet meddele, at det agter at tilskrive Folketingets Finansudvalg saaledes:

Til Punkt 116.

Fra Undervisningsministeriet har Raadet modtaget nærmere Redegørelse for det Forslag, som delvis er omhandlet under foranstaaende Punkt i Raadets Skrivelse af 27. Oktober 1922, nemlig om de Nybevillinger m. v., som maatte følge med den ønskede Overførelse af Undervisningen i videregaaende Eksperimentalfysik for studerende, der forbereder sig til Skoleembedseksamen, fra den polytekniske Lærestalt til Universitetet. Det følger af denne Redegørelse, at der stilles følgende Forslag:

I. Paa Universitetets Konto:

1. Omdannelse af det af Dr. phil. H. M. Hansen beklædte Docentur til et ordinært Professorat i Fysik.
2. Oprettelse af en honorarlønnet Assistentstilling hos denne Professor med et Honorar paa 3600 Kr. aarligt + midlertidigt Tillæg.
3. Oprettelse af et Annuum paa 3000 Kr.

II. Paa Lærestaltens Budget.

1. Besparelse af det Docent Hansen f. T. tillagte Honorar paa 1200 Kr. + midlertidigt Tillæg.
2. Omdannelse af en Stilling som fast videnskabelig Assistent til en honorarlønnet Assistentstilling med et Honorar paa 3600 Kr. + midlertidigt Tillæg.
3. Besparelse af 1200 Kr. af det fysiske Laboratoriums Annuum.
4. Besparelse af ca. $\frac{1}{2}$ (350 Kr.) af et Honorar for Rettelse af Fysikopgaver.

Det er iøvrigt oplyst, at det er Tanken, at Undervisningen som hidtil skal foregaa paa Lærestaltens fysiske Laboratorium.

Raadet skal hertil bemærke, at det forekommer det, at en Overførelse fra Lærestalten til Universitetet af denne Undervisning maatte kunne gennemføres, uden at det skulde behøve at medføre en

saa uforholdsmæssig stor Forøgelse af Lønningsudgiften. Specielt skal man henlede Opmærksomheden paa den betydelige Udvidelse af Medhjælp, der efter Forslaget kræves.

Det maa efter Raadets Mening i Almindelighed anses for meget ønskeligt, at der mellem de 2 Lærestalter i dertil egnede Fag finder det størst mulige Samarbejde Sted til Udnyttelse af de ved hver af Anstalterne værende Lærerkrafter og Laboratorier med det til disse hørende Materiel, naar der derved kan undgaa Dobbeltansættelser og Dobbeltanskaffelser. Og ikke mindst paa nærværende Tidspunkt maa Raadet nære Betænkelse ved at anbefale, at dette Samarbejde ophæves paa et Omraade, hvor det hidtil har været etableret, saa meget mere som den her foreslaede Nyordning kun vil omfatte ganske faa studerende, medens den vil medføre en ikke ringe Merudgift for Statskassen.

Raadet maa derfor fraraade, at Forslaget om Professoratets Oprettelse nyder Fremme, og man skal henstille, at der foranlediges stillet Ændringsforslag til Finanslovsforslaget, hvorved de i dette opførte foran omtalte Forslag med Hensyn til Honorarer og Annuu tages tilbage.*

Hvilket tjenstlig meddeles D'Herrer Rektor og Professorer med Henvisning til Deres Skrivelse af 13. Juni f. A., idet tilføjes, at Ministeriet under de forhaandenværende Omstændigheder ikke ser sig i Stand til at søge Forslaget fremmet, og at man derfor ved Ændringsforslag til 3. Behandling vil stille Forslag om Tilbageførelse paa de Punkter, som var foreslaaet ændrede i Forslaget til Finansloven for Finansaaret 1923—24.*

Foranlediget ved denne Skrivelse udtalte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 31. Januar 1923 følgende:

»I Skrivelse af 25. Januar 1923 har Konsistorium givet Fakultetet Meddelelse om Lønningsraadets Stilling til Forslaget vedrørende Nybevillinger i Anledning af den ønskede Overførelse af Undervisningen i videregaaende Eksperimentalfysik for studerende, der forbereder sig til Skoleembedseksamen, fra den polytekniske Lærestalt til Universitetet, og om Ministeriets Tilføje, at det under de forhaandenværende Omstændigheder ikke ser sig i Stand til at søge Forslaget fremmet.

Da de i Lønningsraadets Skrivelse fremførte Betragtninger ikke synes at rumme nogen Anerkendelse af Sagens væsentligste Grundlag, skal man tillade sig at fremsætte følgende Bemærkninger:

Lønningsraadet synes at forudsætte, at Forslaget til de paagældende Nybevillinger i Hovedsagen kun tilsigter Ophævelsen af et Samarbejde, som hidtil har været etableret, til hvilken Ophævelse der da kræves en Merudgift for Statskassen til Dobbeltansættelser og Dobbeltanskaffelser.

Hertil bemærkes:

For det første drejer det sig ganske vist — umiddelbart set — om, at et Arbejde, der hidtil blev udført af en Professor ved den polytekniske Lærestalt, overføres til en Universitetslærer.

Og Motiveringer herfor er klar: Det paagældende Undervisningsomraade henhører under Universitetets højere Fysikundervisning; og det

har fagligt set intet med den polytekniske Lærestalts Fysikundervisning at gøre.

At Undervisningen hidtil har kunnet praktiseres paa den angivne Maade beror paa rent personlige Interesser og personlige Aftaler. Men fagligt set er det ganske irrationelt, at et Arbejde, som i enhver Henseende henhører *alene* under Universitetets særlige Arbejdsomraade, og som hverken den polytekniske Lærestalt som saadan eller dens Elever kan være interesseret i, skal være henlagt under en Lærer, ansat af den polytekniske Lærestalt med andre Formaal for Øje.

Men *for det andet* drejer Sagen sig om langt mere. Den drejer sig i Virkeligheden om en Nyorganisation af en Undervisning, der i sig selv var ganske utidssvarende, en Nyorganisation, hvis fulde Gennemførelse maatte være betinget af, at Universitetet overtog Undervisningen, og som sagkyndige inden for og uden for Universitet og Lærestalt har været enige om at anse for paakrævet. En Forbedring som f. Eks. den, der knytter sig til, at Nyordningen indfører et nyt regelmæssigt Forelæsningskursus, anses af alle for at være af stor Betydning. Dette Forelæsningskursus maa have samme Leder som Øvelserne. Og Lederen maa være en Universitetslærer, og — efter Arbejdets Omfang og Betydning — en Universitetsprofessor.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om de studerendes Antal skal det bemærkes, at det ganske vist ikke drejer sig om mange. Men den Omstændighed, at der, da Andragendet blev indsendt, endnu kun var Tale om et Antal paa 6 studerende (Antallet er iøvrigt siden da steget til 10) bør dog næppe være nogen Hindring for Erkendelsen af, at Universitetet har Pligt til at give de Fysiklærere, der skal uddannes til at varetage Gymnasieundervisningen her i Landet, den Uddannelse, som de sagkyndige anser for paakrævet, selv om disse Fysiklæreres Antal jo i Følge Sagens Natur aldrig kan blive stort.

Det vil efter ovenstaaende være forestaaeligt, at Fakultetet med dyb Beklagelse har modtaget Efterretningen om Lønningsraadets Stilling til denne Sag. Og for Fakultetet kan kun Hensynet til Øjeblikkets stærke Krav om Sparsommelighed motivere, at man midlertidig for Øvelsernes Vedkommende skulde være nødt til at blive staaende ved den hidtidige Ordning.

Men i alle Tilfælde maa man indtrængende anmode om, at Forslaget om Professoratets Oprettelse dog maa nyde Fremme. Thi i saa Fald behøver Universitetet ikke at give Afkald paa den store Fordel, som allerede knytter sig til en planmæssig Gennemførelse af det nye Forelæsningskursus, selv om man indtil videre ved Hensynet til de ugunstige Tider skal være nødt til at resignere i Henseende til de ved Forslaget tilsigtede øvrige Forbedringer af Fysikundervisningen.

Idet Fakultetet altsaa anmoder det høje Ministerium om til Trods for den fremkomne ugunstige Udtalelse fra Lønningsraadets Side, hvilken Udtalelse dog maaske i nogen Grad kunde skyldes et Fejlsyn paa den foreliggende Sag, at fastholde Forslaget om Docenturets Omdannelse til et Professorat, skal man kun pege paa, at det økonomiske Spørgsmaal for denne Side af Sagen er uden al Betydning, idet det herved er en Forudsætning, at det Docent H. M. Hansen under den hidtidige Ordning tillagte Honorar paa 1200 Kr. aarlig skal bortfalde, saaledes at den Mer-

udgift, der her bliver Tale om for Staten, efter de nugældende Lønningsregler vil andrage 180 Kr. Og denne Merudgift vil endog forvandles til en Indtægt, naar man erindrer, at Professoratets Oprettelse, i Overensstemmelse med derom tidligere med Ministeriet førte Forhandlinger, vil medføre, at Statskassen kan fritages for Udgifter til Feriekursus i Fysik og Kemi for Gymnasielærere, idet Fakultetet efter det nye Professorats Oprettelse vil kunne se sig i Stand til at lade saadanne Feriekursus indgaa som Led i Universitetets normale Undervisning.»

Denne Erklæring fremsendte Konsistorium under 10. Februar 1923 til Ministeriet med sin varme Tilslutning, idet der indtrængende anmodedes om, at i alt Fald Forslaget om Omdannelse af det af Dr. H. H. Hansen beklædte Docentur til et ordinært Professorat maatte nyde Fremme.

Ved § 13 i Normeringsloven for 1923—24 oprettedes derefter et nyt Professorat ved Universitetet i Fysik og under 16. Maj 1923 udnævntes i Henhold hertil Docent, Dr. phil. Hans Marius Hansen til Professor i Fysik fra 1. Juni s. A. at regne.

9. Dr. phil. G. Hatt ansættes som Lektor i Geografi.

(Journ. No. 185/1919 og 168/1922).

Under 26. Marts 1919 indgav det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet Andragende om, at der maatte blive oprettet et Docentur i biologisk Geografi. Dette Andragende fremsendtes under 20. Juni 1919 til Undervisningsministeriet med Konsistoriums anbefaling, men Sagen blev ikke fremmet.

Fra Professor M. Vahl fremkom derefter under 27. Februar 1922 saalydende Andragende:

Undertegnede Professor i Geografi ved Universitetet Dr. phil. Martin Vahl tillader sig herved at stille Forslag om, at der oprettes et Docentur i Geografi ved Universitetet.

Som Motivering for dette Forslag skal kun henvises til Nødvendigheden af, at Universitetet sættes i Stand til at kunne yde en fuldtud tilfredsstillende videnskabelig og undervisningsmæssig Repræsentation af hele det Omraade, Geografien omfatter, hvilket umulig kan opnaas, saalænge Universitetet kun raader over een Lærerpost i Faget.

Da Professoratet i Geografi efter Professor Løfflers Afgang (1910) var blevet ledigt, indstillede Censurkomiteén for den i den Anledning afholdte Konkurrence, at der i Stedet for een Professor ansættes to Lærere i Geografi, den ene i fysisk-biologisk Geografi, den anden i Anthropogeografi (Kulturgeografi), da man ikke mente at kunne opnaa den fyldestgørende Repræsentation af Faget paa anden Maade. Senere har Universitetet gentagne Gange anholdt om Bevilling til Honorar for Forelæsninger over Afsnit af den fysisk-biologiske Geografi, og senest 1919 om Oprettelsen af et normeret Docentur i Geografi, som tænktes besat med en Docent i Plantegeografi.

Ved Professor Steenbys Afgang og min Tiltræden af Embedet som Professor i Geografi er Forholdet kun blevet forandret for saa vidt, som min Forgænger havde sit Speciale i Anthropogeografi, medens jeg har mit i den fysisk-biologiske Geografi, men Trangen til en Lærer i det Hovedafsnit af Geografien, som Professoren ikke repræsenterer, er ikke blevet mindre. Nu er det blot en Lærer med Hovedfag i Anthropogeografi, som tiltrænges.

I Øjeblikket yder Dr. phil. G. Hatt en fortrinlig Hjælp ved at holde Forelæsninger over anthropogeografiske Emner, men det kan næppe ventes, at han i Længden kan paatage sig dette Arbejde uden Vederlag.

I Henhold til ovenstaaende skal jeg derfor tillade mig at foreslaa, at der oprettes et normeret Docentur i Geografi, som besættes med en Geograf, som har Speciale i Anthropogeografi.«

I Skrivelse af 8. Marts 1922 anbefalede det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet dette Andragende, der ligeledes anbefalede af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet i Skrivelse af 5. April s. A. Sagen fremsendtes under 13. Juni 1922 af Konsistorium til Ministeriet med Indstilling om, at der paa Normeringsloven for 1923—24 maatte blive oprettet et Docentur i Geografi, som var tænkt besat med Dr. phil. G. Hatt.

I Anledning heraf meddelte Ministeriet i Skrivelse af 16. November 1922, at det — saafremt det paa Finanslovsforslaget for 1923—24 under Universitetets Udgiftspost g. 1. opførte Beløb til Ministeriets Disposition blev bevilget — vilde søge udvirket kgl. Resolution for, at der heraf kunde tillægges Dr. phil. Hatt et Honorar af 1800 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg som Lektor i Geografi. I Tilslutning hertil meddelte Ministeriet under 30. Maj 1923, dels at det under 26. s. M. var bifaldet, at der af den anførte Konto for Finansaaret 1923—24 tillagdes Underinspektør ved Nationalmuseet Dr. phil. Aage Gudmund Hatt et Honorar paa 1500 Kr. + midlertidigt Tillæg for at holde Forelæsninger som Lektor ved Universitetet i Geografi i de 10 Maaneder fra 1. Juni 1923 til 31. Marts 1924, dels at Ministeriet under 30. Maj 1923 havde beskikket Dr. Hatt til Lektor i Geografi for det anførte Tidsrum.

10. Mag. scient. C. M. Steenberg ansættes som Lektor i Zoologi.

(Journ. No. 12 d/1920, 12 f/1921, 12 f/1922 og 168/1922).

Under 31. Marts 1920 indgav Professor i Zoologi Ad. Jensen saalydende Andragende:

»Undertegnede Professor i Zoologi ved Universitetet, Ad. S. Jensen, andrager herved om, at der til Hjælp ved Undervisningen maa blive ansat en Lektor i Zoologi, for 3 Aar og med samme Lønning som Universitetets andre Lektorer.

Til Begrundelse af dette Andragende tillader jeg mig at anføre følgende:

Det Embede, jeg beklæder, er af dobbel Art, nemlig dels en Museums- og dels en Professorstilling.

Museumsstillingen bestaar for det første i, at jeg bestyrer Zoologisk Museums Hvirveldyrafdeling, der er den største af Museets 3 Afdelinger. Og dernæst har jeg, som Formand for Museumsraadet, hele Museets Fællesstyrelse under mig; at Ledelsen af saa stor en Institution, som Zoologisk Museum efterhaanden er bleven, i høj Grad maa lægge Beslag paa Tid og Kræfter, er givet.

Som Professor maa jeg bestride Undervisningen i hele Zoologien med Undtagelse af Embryologi og Histologi samt Palæozoologi, i hvilke Grene der er ansat særlige Docenter. Foruden at holde Forelæsninger og Eksaminatorier samt lede de praktiske Øvelser i Studiesamling og Laboratorium eksaminerer jeg ved alle de Eksaminer, i hvilke Zoologi indgaar som Hoved- og Bifag, hvilket er et meget betydeligt Arbejde; i indeværende Semester afholdes saaledes ikke mindre end 6 Magisterkonferencer foruden den sædvanlige Skoleembedseksamen.

Nogen Udsigt til, at det Professor zoologiæ paahvilende Arbejde skulde blive mindre, findes der ikke, det forøges tværtimod Aar for Aar. Omfanget af Zoologisk Museums Virksomhed vokser stadig, og Undervisningsarbejdet bliver ligeledes større; jeg skal som Eksempel blot anføre, at de nye Bestemmelser for den biologiske Magisterkonferens, der tilsigter at tilvejebringe en mere fyldig og alsidig videnskabelig Uddannelse i Hovedfaget end før, bevirker, at jeg fra indeværende Semester af har maattet oprette et nyt, specielt Kursus i Anatomi, hvilket medfører en Forøgelse af Undervisningen med 6 Timer ugentlig foruden den Tid, der medgaar til Forberedelse og Fremskaffelse af Dissektionsmateriale.

Vedblivende at overkomme al dette Arbejde, uden at det gaar ud over mit Helbred eller over Kvaliteten af det Arbejde, der præsteres, vil ikke være muligt for mig, og jeg ser mig derfor nødsaget til indtrængende at ansøge om, at der maa blive ansat en Lektor, som kan overtage en Del af Undervisningen i Zoologi, og til denne Stilling tillader jeg mig at indstille Assistent ved Universitetets embryologisk-histologiske Institut, Mag. scient. C. M. Steenberg, hvem jeg kan anbefale paa det aller varmeste. Baade hvad Kundskaber og teknisk Dygtighed angaar sætter jeg ham ubetinget højest blandt vore yngre Zoologer, og han besidder en lykkelig Evne til gennem Undervisning at kunne gøre andre delagtige i sin Viden og Kunnen. Jeg ved, at Magister Steenberg er villig til at opgive sin nuværende Stilling, hvis han kan opnaa et Lektorat, og jeg føler mig overbevist om, at det vil blive til Gavn for det zoologiske Museum, om Mag. Steenberg opnaar en mere selvstændig Stilling ved Universitetet end den, han hidtil har indtaget.

Dette Andragende fremsendte Konsistorium under 17. Juni 1920 til Undervisningsministeriet med Indstilling om, at der paa Finansloven for 1921—22 maatte blive bevilget 2400 Kr. aarlig i 3 Aar til Honorar for Mag. sc. C. M. Steenberg som Lektor i Zoologi. I Skrivelse af 26. Juli 1920 meddelte Ministeriet imidlertid, at det ikke i det paa-gældende Aar saa sig i Stand til at søge nogen Bevilling i det anførte Øjemed. Under 8. Juni 1921 fremsendte Konsistorium derefter et nyt Andragende fra Professor zoologiæ af 28. Februar s. A. om Oprettelsen af den anførte Lektorat, men Ministeriet meddelte atter i Skrivelse af

11. Juli s. A., at det ikke saa sig i Stand til at søge den ønskede Bevilling. Under 8. Marts 1922 indgav Professor zoologiæ derpaa følgende ny Andragende:

»Undertegnede, Professor i Zoologi, Ad. S. Jensen, tillader sig herved paany at andrage om, at det tidligere gentagne Gange fremsatte Ønske om Oprettelsen af et Lektorat i Zoologi nu endelig maa blive til Virkelighed. Idet jeg for det første henholder mig til den i Andragende af 31. Marts 1920 givne udførlige Begrundelse, skal jeg dernæst særlig fremhæve eet Hensyn, som mere og mere gør sig gældende saavel i Henseende til videnskabelig Repræsentation af Faget som med Henblik paa Universitetsundervisningen. Ved saa godt som alle Universiteter Verden over findes en Lærerpost i sammenlignende Anatomi. Her i Landet har vi ingen. Det nye Lektorat vil, om end kun i de beskedne Former, som en Lektorstilling kan byde, aabne Muligheden for at optage Forelæsninger over sammenlignende Anatomi, saaledes at Universitetet ikke ganske skal staa tilbage for andre Universiteter paa dette Omraade.

Af Hensyn til de store Krav, der vil blive stillet til vedkommende Lektors Virksomhed, maa jeg indtrængende anmode om, at der tillægges ham den for Lektorer højeste Lønning.«

Andragendet anbefaledes af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet i Skrivelse af 9. Marts 1922 og fremsendtes under 12. Juni s. A. til Ministeriet med Konsistoriums Tilslutning. Efterat Ministeriet først i Skrivelse af 12. Juli s. A. havde meddelt, at det ikke kunde søge nogen Bevilling i det omhandlede Øjemed, udtalte det i Skrivelse af 16. November 1922, at det vilde søge udvirket kgl. Rosolution for, at der tillægges Magister Steenberg et Honorar af 1800 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg som Lektor i Zoologi, saafremt det paa Finanslovforslaget for 1923—24 under Universitetets Udgiftspost g. 1. opførte Beløb til Ministeriets Disposition blev bevilget.

I Skrivelse af 30. Maj 1925 meddelte Undervisningsministeriet derefter, at det under s. D. havde beskikket Assistent paa Universitetets Laboratorium for Histologi og Embryologi mag. scient. C. M. Steenberg til mod et Honorar af 1500 Kr. + midlertidigt Tillæg at holde Forelæsninger som Lektor i Zoologi i Tiden 1. Juni 1923—31. Marts 1924.

11. Professor ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dr. phil. Carl Hansen Ostenfeld ansættes som Professor i Botanik efter Professor C. Raunkiærs Afgang fra Universitetet.

(Journ. No. 3 e/1922 og 109/1923).

Under 22. Februar 1923 meddeltes der i Henhold til derom indgiven Ansøgning Professor Christen Christiansen Raunkiær Afsked paa Grund af Svagelighed fra Embedet som Professor i Botanik fra 31. August s. A. at regne. Ved Skrivelse af 24. Februar 1923 meddelte Undervisningsministeriet derhos Professor Raunkiær Afsked fra Stillingen som Direktør ved Universitetets botaniske Have ligeledes fra 31. August

s. A. at regne samt — i Fortsættelse af en ham ved Ministeriets Skrivelse af 25. Juli 1922 for Tidsrummet 1. September 1922—1. Februar 1923 indrømmet Orlov — Fritagelse fra hans Embedspligter i Tiden fra 1. Februar til 31. August 1923.

Med Hensyn til Genbesættelsen af det saaledes ledigblevne Embede udtalte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 22. Marts 1923 følgende:

»I Anledning af Konsistoriums Skrivelse af 28. f. M. skal Fakultetet herved tillade sig at stille Forslag om, at det ved Professor C. Raunkiærs Afsked ledigblevne Embede som Professor i Botanik ved Københavns Universitet besættes, i Henhold til Kaldelse, med Professor ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole Dr. phil. Carl Hansen Ostenfeld, idet man tilføjer, at Grundlaget for dette Forslag i Overensstemmelse med kgl. Anordning af 26. Juni 1918 om Regler for Ansættelse af Professorer ved Københavns Universitet foreligger gennem en af Fakultetets Medlemmer eenstemmig tiltraadt Udtalelse om, at Professor Ostenfeld saa afgjort er alle andre, der eventuelt kunde komme i Betragtning, overlegen, at en nærmere Granskning af hans Kvalifikationer i Forhold til andres kan anses for overflødig.

Det er Fakultetet bekendt, at Professor Ostenfeld er villig til at overtage det paagældende Embede.«

Til denne Erklæring sluttede Konsistorium sig i Skrivelse til Undervisningsministeriet af 4. April 1923 og under 27. s. M. udnævntes derefter Professor ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole Dr. phil. Carl Hansen Ostenfeld til Professor i Botanik ved Universitetet fra 1. September s. A. at regne.

12. Nedlæggelse af et Docentur under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

(Journ. No. 186/1922).

Under 23. Marts 1922 meddelte Undervisningsministeriet Konsistorium, at det var blevet opmærksom paa, at der under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet henstod et ubesat Docentur under Hensyn til, at den paagældende Docent er blevet udnævnt til Professor ekstrordinarius i Gymnastikteori (Professor Lindhard), og at Ministeriet maatte nære overvejende Betænkelighed ved at bevare det paagældende Docentur, naar det ikke besættes. Ministeriet vilde derfor stille Forslag om dets Nedlæggelse ved Normeringslovens 2. Behandling, men udbad sig forinden en Udtalelse om, hvorvidt der maatte være noget at erindre derimod fra Konsistoriums Side.

I Anledning heraf udtalte det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet under 4. April 1922 følgende:

»Af Hensyn til, at den under Fakultetet bestaaende Eksamensordning kræver en normeret Undervisning i Gymnastikteori, maa det anses for ubetinget nødvendigt, at det nævnte Docentur bevares for

Fakultetet, dog saaledes at det vil kunne henstaa ubesat, saalænge Professor Lindhard, der er Professor extraordinarius i Gymnastikteori, varetager den paagældende Undervisning, medens det, saasnart denne Ordning maatte ophøre, atter bør staa til Raadighed for Fakultetet.«

Under 19. April 1922 fremsendte Konsistorium med sin Tilslutning denne Erklæring til Undervisningsministeriet, der derpaa i Skrivelse af 18. Maj 1922 meddelte Konsistorium, at det havde tilstillet Folketingets Lønningsudvalg Ændringsforslag til Normeringsloven for 1922—23 bl. a. gaaende ud paa, at Docenternes Antal ved det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet nedsættes med 1 til 2, saalænge det ekstraordinære Professorat i Gymnastikteori opretholdes.

Ved Normeringsloven for 1922—23 tilvejebragtes derefter ved en Tilføjelse til Tjenestemandslovens § 960 a. Hjemmel for den nævnte Nedsættelse i Docenternes Antal ved det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, saalænge det ekstraordinære Professorat i Gymnastikteori opretholdes.

13. Besættelse af de ledigblevne Stillinger som Observator ved Observatoriet og som fast videnskabelig Assistent sammesteds.

(Journ. No. 21 a/1921).

Under 2. Juli 1921 tilskrev Professor astronomiæ Konsistorium saaledes:

»Observator Mag. sc. J. Braae og Observatoriets faste videnskabelige Assistent Mag. sc. J. Fischer-Petersen har søgt Stillinger som Adjunker ved højere Skoler. Det kan forventes, at disse Stillinger vil være besat for den 1. August.

Under den Forudsætning, at de to Herrer vil blive udnævnt, vil Stillingerne ved Observatoriet være at besætte. Da der Intet kan foretages til den definitive Besættelse før efter Sommerferien, men Observatoriet umulig kan undvære sit Personale, tillader jeg mig herved at anmode Konsistoriet om at sørge for, at der bliver bevilget Midler til midlertidig Besorgelse af de til Stillingerne knyttede Forretninger. Jeg tillader mig at foreslaa:

til Observatorstillingen	500 Kr. mdl.
til Assistentstillingen	350 » »

Til Vikarer foreslaar jeg:

i Observatorstillingen Frk. mag. sc. J. Vinter Hansen (f. T. honorarlønnet Assistent ved Observatoriet);

i Assistentstillingen Stud. mag. J. A. Kristensen.

Til den saaledes eventuelt midlertidig ledige Stilling som honorarlønnet Assistent ved Observatoriet foreslaar jeg: Stud. mag. Jens Johansen.«

Efterat Undervisningsministeriet d. 15. Juli 1921 havde meddelt, at Observator Johannes Braae under s. D. var bleven konstitueret som

Adjunkt ved Ordrup Gymnasium fra 1. August s. A. at regne og at den derved ledigblevne Observatorstilling foreløbig kun kunde besættes ved Konstitution, indstillede Konsistorium under 19. Juli 1921 til Undervisningsministeriet, at der fra 1. August s. A. at regne stilledes henholdsvis 500 Kr. og 350 Kr. maanedlig til Raadighed til Dækning af Udgifterne ved Besørgelsen af Observatorstillingen og Stillingen som fast videnskabelig Assistent, indtil Genbesættelsen af disse Stillinger kunde ske. D. 30. Juli 1921 approberede Ministeriet denne Indstilling, hvorhos det under 8. August s. A. meddeltes, at Assistent mag. sc. Johannes Fischer-Petersen s. D. var konstitueret som Adjunkt ved Aalborg Katedralskole fra 1. s. M. at regne og at den ledigblevne Stilling foreløbig kun maatte besættes ved Konstitution.

Ved Skrivelse af 23. August 1921 antog Konsistorium dels mag. sc. Frk. J. Vinter Hansen som Vikar i Observatorstillingen fra 1. s. M. at regne imod herfor at oppebære det af Ministeriet fastsatte Honorar af 500 Kr. maanedlig dels cand. mag. J. A. Kristensen som Vikar i Assistentstillingen ligeledes fra 1. s. M. at regne mod det ovenanførte Honorar af 350 Kr. pr. Maaned, medens Beløbet for den af ham hidtil varetagne honorarlønnede Assistentstilling stilledes til Raadighed til Honorering af stud. mag. Jens Johansen. Samtidig anmodede Konsistorium Kvæsturen om at udbetale Frk. J. Vinter Hansen Honoraret for Forretningen ved Tidssignalet.

Under 25. Oktober 1921 opsloges Embedet som Observator ledigt. Over de i den Anledning indkomne Ansøgninger fra Underbibliotekar, mag. sc. Luplau Janssen, mag. sc. Holger Thiele og mag. sc. Frk. J. M. Vinter Hansen udbad Undervisningsministeriet sig under 16. November s. A. Konsistoriums Erklæring, og det indstilledes derpaa under 22. Juni 1922 i Overensstemmelse med det matematisk-naturvidenskabelige Fakultets Forslag af 10. s. M., der støttedes paa Professorerne Strømgrens og Nørlunds Erklæringer af 27. Marts og 5. Maj 1922, at mag. sc. Frk. Vinter-Hansen maatte blive ansat i Observatorstillingen. I Overensstemmelse hermed blev Assistent ved Observatoriet mag. sc. Frk. Julie Vinter Hansen under 31. Juli 1922 udnævnt til Observator ved Københavns Universitets Observatorium fra 1. August s. A. at regne.

Under 25. Juli 1922 havde Undervisningsministeriet meddelt, at der s. D. var givet Observator Johannes Braa fast Ansættelse som Adjunkt ved Ordrup Gymnasium og at hans Udnævnelse til Observator i Henhold til Tjenestemandslovens § 1327 var bortfaldet ved hans Udnævnelse til Adjunkt. Ministeriet meddelte endvidere under 29. s. M., at der under Universitetets Udgiftspost a. 4., Vederlag en Gang for alle ifølge Tjenestemandslovens § 41, Stk. 2., paa forventet Tillægsbevilling kunde udbetales Observator Braa 2500 Kr. for Fuldførelsen af Reduktionen af forskellige af ham paa Observatoriet udførte Meridianobservationer, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg A., Sp. 4719—20.

I den ledige Stilling som fast videnskabelig Assistent ansatte Konsistorium under 5. September 1922 cand. mag. J. A. Kristensen fra 1. s. M. at regne.

Med Hensyn til Besørgelsen af det til de paagældende Stillinger knyttede Arbejde forinden de ommeldte Udnævnelser bemærkes følgende:

Efterat Stillingen som fast videnskabelig Assistent ved Observatoriet havde været opslaaet ledig, ansatte Konsistorium under 23. December 1921 mag. sc. Frk. Vinter Hansen i den paagældende Stilling fra 1. Januar 1922 foreløbig for en Prøvetid af 1 Aar og med det Forbehold, at hun maatte fratræde Stillingen, saafremt den hidtidige Indehaver mag. sc. Fischer Petersen, der var konstitueret som Adjunkt, skulde ønske at træde tilbage til Assistentstillingen. Samtidig ansatte Konsistorium stud. mag. J. A. Kristensen som honorarlønnet videnskabelig Assistent fra 1. Januar 1922 at regne med Forbehold om, at han maatte fratræde Stillingen, saafremt Frk. Vinter Hansen ikke skulde opnaa fast Ansættelse i Stillingen som fast Assistent og derfor maatte ønske at træde tilbage til den honorarlønnede Assistentstilling. Under 30. Januar 1922 resolverede Konsistorium derhos, at Frk. Vinter Hansen og stud. J. A. Kristensen, saalænge de som Vikarer bestred Stillingen henholdsvis som Observator og fast videnskabelig Assistent, var fritagne for det til deres egentlige Tjenestegerning henlagte Arbejde, imod at de — fra 1. Januar 1922 indtil Vikariatene ophørte — afgav de til deres egentlige Stillinger knyttede Lønninger.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1921—22, jfr. Rigsdagstidende for 1921—22, Tillæg B., Sp. 2507—08, bevilgedes ialt 6800 Kr. til Udredelse af de ovennævnte Honorarer paa 500 Kr. og 350 Kr. maanedlig for Vikariatet henholdsvis i Observatorstillingen og Stillingen som fast videnskabelig Assistent. I Skrivelse af 10. April 1922 indstillede Konsistorium til Ministeriet, at disse Vikarhonorarer ogsaa maatte tillades udbetalt i April Maaned 1922. I Anledning heraf udtalte Undervisningsministeriet i Skrivelse af 26. April s. A., at det efter Ministeriets Opfattelse ikke kunde lade sig forene med Tjenestemandslovens Regler, at man ogsaa efterat Frk. Vinter Hansen havde faaet fast Ansættelse i Assistentstillingen havde ladet hende staa som Vikar i Observatorstillingen med den forannævnte Vikarbetaling, men uden Assistentløn, medens Assistentgerningen bestredes af en anden som Vikar. Saafremt det maatte anses for rigtigt at lade Frk. Vinter Hansen bestride Observatorforretningerne efter sin faste Ansættelse som Assistent, maatte Vederlagsspørgsmaalet ordnes efter Tjenestemandslovens Regler om Konstitutionshonorar, medens det — hvis det paa den anden Side ansaas for absolut nødvendigt, at Frk. Vinter Hansen beholdt det højere Vederlag paa 500 Kr. maanedlig og at hun derfor blev staaende som Vikar i Observatorstillingen — maatte være udelukket at give hende fast Ansættelse med deraf følgende Anciennitet saalænge Vikariatet varede. Ministeriet udbad sig derfor en ny Indstilling om en Ordning, som efter den skete Udnævnelse formentlig maatte gaa ud paa, at Frk. Vinter Hansen udover sin Assistentlønning fik Konstitutionshonorar efter de almindelige Regler.

I Anledning heraf henviste Konsistorium i Skrivelse af 22. Juni 1922 til, at Frk. Vinter Hansen ikke var fast ansat i Assistentstillingen, men antaget paa Prøve i et Aar og med Forbehold om at maatte fratræde,

saafremt den tidligere Indehaver skulde ønske at vende tilbage til Stillingen, idet det udtaltes, at der herefter ikke syntes at kunne være noget til Hinder for Fortsættelse af Vikariatet. Herpaa svarede Ministeriet i Skrivelse af 10. Juli s. A., at da Frk. Vinter Hansen som ansat i en Tjenestemandstilling i Henhold til § 942 Stk. 1, jfr. § 959, i det hele faldt ind under Tjenestemandslovens Regler, var der ingen Hjemmel til for hendes Vedkommende at ordne Forholdet anderledes end efter Lovens Regler om Konstitution i højere Stilling. Ministeriet bemærkedes derhos, at det efter Omstændighederne ikke havde noget at erindre imod, at der, saalænge Frk. Vinter Hansen var konstitueret, eventuelt indtil Assistentstillingen igen besattes, anvendtes *indtil* 350 Kr. maanedlig til en Vikar i Assistentstillingen, hvorved dog tilføjes, at dette Beløb, der laa over hvad et Konstitutionshonorar udgør efter Tjenestemandsløven, var fastsat under andre Lønningsforhold end de daværende, hvorfor det henstilledes, at Tilladelsen ikke udnyttedes fuldtud, saafremt det ikke var absolut nødvendigt.

Efter den saaledes truffne Afgørelse tilkom der Frk. Vinter Hansen Funktionshonorar for Tidsrummet 1. Januar—31. Juli 1922, altsaa for 7 Maaneder, hvilket Honorar efter Tjenestemandslovens § 12 Stk. 2 beregnedes til 80 Kr. maanedlig — svarende til Halvdelen af Forskellen mellem Observatorstillingens Grundløn, 400 Kr. maanedlig, og Assistentstillingens Grundløn, 240 Kr. maanedlig — ialt 560 Kr. Heraf var allerede 378 Kr. 75 Øre afholdt af det foregaaende Finansaars Budget og for Finansaaret 1922—23 blev altsaa at udrede 181 Kr. 25 Øre. I Overensstemmelse med Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 20. Februar 1923 bifaldt Undervisningsministeriet derefter i Skrivelse af 26. Marts s. A., at der paa forventet Tillægsbevilling under en særlig Konto for Konstitutionshonorarer udbetaltes Frk. Vinter Hansen 181 Kr. 25 Øre som Rest paa Konstitutionshonorar, hvorhos Ministeriet i Henhold til Konsistoriums Indstilling i nysnævnte Skrivelse samtykkede i, at der ligeledes paa forventet Tillægsbevilling under Universitetets Udgiftspost a. 3., Medhjælpssummer ved Universitetet, udbetaltes 1625 Kr. som Vikarhonorar à 350 Kr. pr. Maaned til cand. mag. J. A. Kristensen for Varetagelsen af Stillingen som fast videnskabelig Assistent i Tiden 1. April—31. August 1922, imod at der paa Universitetets Udgiftspost a. 2. d., Honorarer til Ikke-Tjenestemænd i Henhold til Finansloven, indbetaltes et Beløb af 1500 Kr., nemlig det af denne Konto til ham for samme Periode udredede Honorar.

De anførte to Beløb af 181 Kr. 25 Øre og 1625 Kr. bevilgedes derefter paa Tillægsbevillingsloven for 1922—23, jfr. Rigsdagstidende for 1922—23, Tillæg B, Sp. 2009—10.